

Bismillahirrahmanirrahim

(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغَرُورُ

"O çok aldatan (şeytan) da, sizi Allah ile aldatmasın."

(Lokmân 31/33)

İstanbul - 1436/2015

Yayın No: 03

KUR'ÂN IŞIĞINDA
TARİKATÇILIĞA BAKIŞ

Prof. Dr. Abdulaziz Bayındır

Editör
Haldun Şeker

Kapak & Mizanpaj
MottoProject

8. Baskı
Mayıs, 2015

ISBN: 978-605-89387-2-4

SÜLEYMANİYE VAKFI YAYINLARI
Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Cad. No:14
34134 Fatih/ İstanbul
Tel: (212) 513 00 93- Fax: (212) 511 21 69
www.suleymaniyevakfi.org
Yayıncı Sertifika No:12628

Baskı ve Mücellit
İMAK OFSET BASIM YAYIN
Merkez Mah. Atatürk Cd. Göl Sk. No:1 (İtfaiye Karşısı)
Yenibosna 34192 Bahçelievler / İSTANBUL

Genel Dağıtım: Süleymaniye Vakfı İktisadi İşletmesi
Hoca Gıyaseddin Mah. Şifahane Cad. No:14
34134 Fatih/ İstanbul
Tel: (212) 513 00 93- Fax: (212) 511 21 69

KUR'ÂN IŞIĞINDA

TARİKATÇILIĞA BAKIŞ

Gözden Geçirilmiş
Sekizinci Baskı

Prof. Dr. Abdulaziz Bayındır
İstanbul Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
Öğretim Üyesi

WEB SAYFALARIMIZ

www.suleymaniyevakfi.org

www.kitapvehikmet.com

www.kurandersi.com

www.fetva.net

www.susem.org

www.kuranansiklopedisi.com

www.kuranformu.com

www.hablullah.com

www.fetwayenkurdi.com

www.dinwefetrat.com

www.gulanjingzhidao.com

www.koranika.ru

www.muselmanlar.com

www.musulmanlar.com

www.islamundkoran.net

www.islametmusulmans.com

www.islamandquran.org

İÇİNDEKİLER

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ. وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ. وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ. أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمِ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ. إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقْهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ.

“Kimileri, ‘Allah’a ve Elçisine inanıp güvendik ve boyun eğdik’, derler. Sonra bunun ardından bir kısmı yüz çevirir. Onlar inanmış değillerdir.

Aralarında hüküm versin, diye Allah’a ve Elçisine çağrılınca bakarsın ki bir kısmı yan çiziyor. Haklı olsalar, koşa koşa gelirler.

Kalplerinde hastalık mı var? Yoksa şüpheye mi düştüler? Ya da Allah’ın ve elçisinin haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, onlar yanlışlar içindedirler.

Aralarında hüküm versin, diye Allah’a ve Elçisine çağrıldıklarında, müminlerin sözü sadece şu olur: ‘Dinledik ve boyun eğdik.’ İşte umduklarına kavuşacak olanlar onlardır.

Kim Allah’a ve Elçisine boyun eğer, Allah’tan korkar ve O’ndan çekinirse, işte başarılı olanlar onlardır.”

(Nur 24/47-52)

ÖNSÖZ

بسم الله الرّحمن الرّحيم

(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

الحمد لله ربِّ العالمين و الصّلاة و السّلام على رسولنا محمّدٍ و على آله و صحبه أجمعين

Her şeyi güzel yapmak, varlıkların sahibi olan Allah'a mahsustur. Bütün desteğimiz ve esenlik dileklerimiz, elçimiz Muhammed'e, ailesine ve onun yolunda gidenleredir.

Bir gün bana, bir Şeyh Efendi ve etrafında yer alan hocaların bazı görüşleri soruldu; yanlış buldum. Onlardan birine[1] dedim ki: "Sizin bana ulaşan görüşlerinizde yanlışlıklar görüyorum; bir araya gelelim de bunları bana izah edin."

O da konuyu kendilerine yazılı olarak iletmemi ve yapacakları bir hazırlıktan sonra görüşmemizin uygun olacağını söyledi. Bunun üzerine onlara bir yazı gönderdim. Altı ay sonra, ***Şeyh Efendi*** ve tarikatın ileri gelen hocaları ile uzun

1 Bu şahıs, Bayram Ali Karamustafaoğlu; Şeyh Efendi ise, Mahmut Efendi yani Mahmut Ustaosmanoğlu'dur.

bir görüşme yaptık. O görüşmeyi küçük ilavelerle yazılı hale getirdim. Bu yazı büyük bir ilgi gördü, çoğaltıldı ve elden ele dolaştı. Bazı dergi ve gazeteler bu yazımızı kısmen veya tümüyle bastılar. Türkiye'de ve Avrupa'da kitapçık olarak yayımlayanlar da oldu.

Elinizdeki kitap, yukarıdaki görüşmenin yanında başka şeyhlerle yaptığımız görüşmeler veya onlardan bize ulaşan söylemlere verdiğimiz cevaplardan oluşmaktadır. Kitapta birden fazla şeyhe yer verildiğinden, ***Şeyh Efendi*** ifadesi ile kastedilenin kim olduğunu öğrenmek için, dipnotlara bakmak gerekir.

İkinci baskıya, ***Müslümanları Batıran Şirk*** bölümüne, II. Abdulhamid'in ulema ile ilgili bazı tespitleri ve Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girme kararı ile ilgili belgelerde yer alan bir kısım ifadeler eklenmiştir.

Üçüncü baskı da gözden geçirilmiş, kitabın sonunda yer alan ***Medrese Eğitimi*** bölümü yeniden yazılmış; ancak altıncı baskıdan itibaren bu bölüm çıkarılmıştır.

Dördüncü baskıya bir şey eklenmemiştir.

Beşinci baskı büyük ölçüde gözden geçirilmiş; içinde ***meşiet*** kelimesi geçen âyetlere daha önce ***irade*** anlamı verilmişken, bu defa ***icad: bir şeyi var etme*** anlamı verilmiş ve ayrıca âyetlerin Arapça metinleri konmuştur.

Altıncı baskıda âyet mealleri gözden geçirilmiş, tasavvufla ilgili olmayan bölümler çıkarılmış ve küçük düzeltmeler yapılmıştır.

Yedinci baskıda Oğuzhan Türk'ün uyarıları dikkate alınarak, ***Her Müslüman Evliyadır*** bölümü ile ***Kerâmet*** bölümü yeniden yazılmıştır. Kendilerine teşekkür ederim.

Sekizinci baskı da gözden geçirilmiş, bazı bilgiler çıkarılmış ve yeni bilgiler eklenmiştir.

Şeyhlerin sözleri **ŞEYH EFENDİ,** diğerleri **MÜRİT,** cevaplar ise **BAYINDIR** başlığı ile verilmiştir.

Birinci baskı ***Kur'ân Işığında Tarikatçılık*** adıyla çıkmıştı. Bu ad, içeriği tam yansıtmadığından ikinci baskıdan itibaren ***Kur'ân Işığında Tarikatçılığa Bakış*** adı kullanılmıştır.

Bir hocaya manevi makamlar tanıyıp, onu Allah ile insanlar arasına koyan ve ona bağlanmaya çağıranların, Allah'ı ikinci sıraya koydukları muhakkaktır. Bu, Allah'ın affetmeyeceği şirk günahı olduğundan, ilgili âyetlerle uyarılar yapılmıştır.

Bütün gayretimiz, dikkatleri Kur'ân'a ve Hikmet'e çekmektir. Her şeye rağmen hatalarımız olabilir. Onları gösteren olursa, düzelteceğimize ve bilimsel ölçülere uygun tenkitleri sonraki baskılara koyacağımıza söz veriyoruz.

Cennete giden yol açıktır; cehenneme giden yol da açıktır. Allah'ın tanıdığı cehenneme gitme hürriyeti engellenemez. Bizim yaptığımız sadece duygularının esiri olmadan aklını çalıştıranları, Kur'ân ile uyarmaktır.

Yüce Rabbim'den başarı niyaz ederim.

Abdulaziz BAYINDIR

-1-

TASAVVUF[2]

MÜRİT: Her şeyden önce şunu öğrenelim. Sen tasavvufu kabul ediyor musun, etmiyor musun?

BAYINDIR: Sizce tasavvuf nedir?

MÜRİT: Bizim tasavvuf anlayışımızı sana okuyayım. İmam Rabbanî Hazretleri, ***Mektûbat***'ında şöyle buyurur:

"Şunu bil ki, şeriatın üç bölümü vardır; ilim, amel ve ihlâs. Bu üç bölümün hepsi gerçekleşmedikçe, şeriat gerçekleşmez. Şeriat gerçekleşti mi, Allah Teâlâ'nın rızası kazanılmış olur. Bu rıza, dünya ve âhiret mutluluklarının tamamından üstündür;

وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ أَكْبَرُ.

'***Hepsinden önemlisi, Allah'ın bir tek rızasıdır.***'
(Tevbe 9/72)

Şeriat, dünya ve âhiretin tüm mutluluklarını garantilemiştir. Şeriatın ötesinde ihtiyaç karşılayacak bir istek kalmaz.

Tarikat ve hakikat ki, sufiler bunlarla öne çıkmışlardır; *üçüncü bölümü oluşturan* ihlâsı olgunlaştırma hususunda şeriatın emrindedirler. Bu iki şeyden her birinin gayesi, şeriatı mükemmelleştirmektir. Şeriatın ötesinde bir şey yoktur."[3]

---

2 Bu bölümdeki görüşler, Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede dile getirilmiştir.

3 İmam Rabbânî, *Mektûbât,* (Ar.) 36. Mektup, c. I, s. 50.

BAYINDIR- Ama yaptıklarınız buna uymuyor!

MÜRİT- Bizim ona aykırı bir şeyimiz olmaz.

BAYINDIR- Kur'ân'ın açık ifadelerine aykırı şeyler yapıyorsunuz! Biz onlara karşı çıkıyoruz. Yoksa Allah'a hesap veremeyiz.

-2-

ÖLÜDEN YARDIM İSTEME[4]

MÜRİT- Şu hadisi kabul etmemişsin:

> *İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda, kabirlerdeki ölülerden yardım isteyiniz.*[5]

Bunun nesine karşı çıkıyorsun? Kabirlerdeki ölüden yardım istemek, ondan ibret almak demektir.

BAYINDIR- Öyleyse neden ölülerden ibret alın denmiyor da, yardım isteyin deniyor?

Hadis diye uydurulmuş o sözün içinde ölüden ***isteînû*** استعينوا ***: yardım isteyin,*** deniyor! Hâlbuki Fatiha suresinde, yalnız Allah'tan istememizi öğreten, ***iyyâke nestaîn*** إياك نستعين ***: yalnız Senden yardım isteriz,*** âyeti vardır. Hadis dediğiniz yukarıdaki sözle, bu âyet açıkça çatışmıyor mu?

Fatiha'yı her namazda okuyup, bu bilgiyi zihnimizde diri tutmamızın bir anlamı yok mu?

Yukarıdaki sözü, Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme iftira edenlerin yanında yer almak, size ağır gelmiyor

---

4 Bu bölümdeki iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

5 Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, *Rûhu'l-Furkân Tefsiri*, İstanbul 1992, c. II, s. 82.

mu? Hiç düşünmez misiniz, temel görevi Kur'ân'ı anlatmak olan Nebîmizin Kur'ân'a aykırı sözü olur mu? Sonra bu sözü ondan duyan yok. Onunla birlikte ya da ondan sonra yaşayanlardan böyle bir söz söylemiş olan yok. Bunu nakletmiş sahih bir hadis kitabı da yok. Bunların hiçbiri yok.

Bunu duyuralı çok oldu; ama siz de bir şey bulamadınız. Çünkü olmayan şey bulunamaz.

MÜRİT- Aclûnî'nin ***Keşf'ül-Hafâ*** adlı kitabında var ya. Onun kitabında olması bizim için yeterlidir. Aclûnî, büyük bir hadis âlimidir. O da İbn-i Kemâl'in ***el-Erbaîn***'inden almıştır.

BAYINDIR- Aclûnî o kitabı, halk arasında hadis diye bilinen sözlerin doğrusu ile asılsız olanını ayırmak için yazmıştır. Bu sebeple, o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Aclûnî, Hafız ibn-i Hacer'in şu sözünü nakleder:

> *Aslı olmayan hadisi kim naklederse, Buhârî'den rivayetle, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin şu sözünün kapsamına girer;* ***kim benden söylemediğim bir şeyi naklederse, cehennemde oturacağı yere hazırlansın.***[6]

Aclûnî, kitabına aldığı hadislerin kaynaklarını verir. Bu sözle ilgili olarak sadece, "İbn-i Kemal Paşa'nın ***el-Erbaîn***'inde böyle geçmiştir." der. İbn-i Kemal'in ***el-Erbaîn***'ine baktığımızda da, hadis diye söylediği o söz için hiçbir kaynak vermediğini görürüz.[7] Yavuz Sultan Selim'in Şeyhülis-

---

6 İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, *Keşf'ül-Hafâ*, Beyrut 1988/1408, c. I, s. 8.

7 İbn-i Kemal Paşa, el-Erbeûn, c. V. s. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694. İbn-i Kemal, Yavuz Sultan Selim'in meşhur Şeyhülislamı'dır. 1469'da Tokat'ta doğmuş, 1534'te İstanbul'da ölmüştür. Nebîmizle arasında 900 sene-

lam'ı İbn-i Kemâl, Nebî aleyhisselamı görmediğine göre, aslı astarı olmayan bu söze hadis diyenlerin, cehennemde oturacakları yere hazırlanmaları gerekir.

MÜRİT- Yaşayan bir insandan yardım istemiyor muyuz? Bir veli ölünce ruhu, kınından çıkmış kılıç gibi olur[8] ve daha çok yardım etme imkânı elde eder; birçok tasarrufta bulunur.

BAYINDIR- Allah'ın yanlışını çıkarmaya mı çalışıyorsunuz? Ölüden yardım istemekle, diriden yardım istemek aynı mıdır?

Yaşayan insandan yardım isteme konusuna biraz sonra geleceğiz.[9] Ama veli ölünce, ruhunun kınından çıkmış kılıç gibi olduğunun Kur'ân ve Sünnetten bir dayanağı var mıdır? Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem de ölmüştür; ama hiçbir duamızda ondan bir şey istemeyiz. Çünkü o zaman Hristiyanların İsa aleyhisselama yaptığını yapmış oluruz ki; bu, yoldan çıkmaktan başka bir şey olmaz.

Ölmüş bir velinin daha çok tasarrufta bulunduğunu, yani daha çok iş çevirebildiğini ifade ettiniz. Bu konuda dayanağınız nedir?

MÜRİT- Bir veli ölünce, ruhunun kınından çıkmış kılıç gibi olduğunu söyleyen büyük âlimler var.

BAYINDIR- Ama her şeyi bilen Allah'ın Kitab'ı açıkça bunun böyle olmadığını söylüyor:

---

den fazla bir zaman varken, kaynak göstermeden ve anlamı da Kur'ân'a taban tabana zıt olan bir sözü hadis olarak önümüze sürmesi kabul edilemez. İbn-i Kemal bu eserinde, bu sözün hadis olduğunu ispat için hiçbir dinî dayanağı olmayan felsefi izahlara girmiştir.

8 *Rûhu'l-Furkân*, c. II, s. 67.

9 Bu konu, *Olağan Dışı Yollarla Yardım* bölümünde incelenmiştir.

اللهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى...

"Allah ölüm esnasında ruhları alır, ölmeyenlerinkini de uykuda alır. Ölümüne hükmettiğini tutar, ötekini belli bir vakte kadar salıverir..." (Zumer 39/42)

Âyete göre Allah, ölülerin ruhlarını tutmakta, bedenine geri göndermemektedir.

Kabirdekilerle ilgili olarak da şöyle buyurulur:

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاء وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاء وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ.

"Dirilerle ölüler bir olmaz. Allah tercih ettiğine işittirir. Sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fâtır 35/22)

İsa aleyhisselamın ahirette yapacağı konuşmayı veren şu âyeti düşünmek gerekir:

وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ.

"... Aralarında bulunduğum sürece onlara şahittim. Beni vefat ettirdikten sonra onlar, sadece Senin gözlemin altındaydılar. Her şeye şahit olan Sensin." (Mâide 5/117)

İsa (a.s.), ümmetinden habersizse, ölen velinin ruhu kınından çıkmış kılıç gibi olur mu? Şu âyet, konuya nokta koyacaktır:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَومِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ.

"Kıyâmet gününe kadar kendine cevap veremeyecek bir kimseyi, Allah ile arasına koyarak[10] yardıma çağırandan daha sapık kim olabilir? Oysa bunlar, onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahkâf 46/5)

Bazı mealler, âyetlerdeki dua kelimesini, ibadet diye tercüme ederek garip bir tutum içine girmişlerdir. Mesela bu âyette; يدعو : ***yardıma çağırır,*** ve دعاء ***: çağrı*** kelimeleri vardır. Bunları يعبد : ***kulluk eder,*** ve عبادة : ***ibadet, kulluk*** diye tercüme etmek doğru olmaz. Çünkü Kur'ân'da o iki kelime de vardır. Allah uygun görseydi, burada o kelimeleri kullanırdı.

Örnek olarak **Hasan Basri Çantay**'ın âyete nasıl meal verdiğine bakalım:

"Allah'ı bırakıp da, kendisine kıyâmete kadar cevap veremeyecek kişiye (nesneye) tapmakta olan kimseden daha sapık kimdir? Hâlbuki bunlar, onların tapmalarından da habersizdirler."[11]

Bu gibi tefsir ve mealleri okuyanlar, âyeti puta tapanlarla sınırlı tutar; çevrelerinde gördükleri şirk uygulamalarıyla ilgi kurmazlar.

---

10 Âyette *dûn:* دون kelimesi geçmektedir. *Dûn*, üstün; zıddı, en üst mertebeden beri, ondan aşağıca demektir. Bazıları bunun, *dünüv:* دنو*'* deki harflerin yer değiştirmesi ile oluştuğunu söyler. *Dûn*, başka anlamına da gelir. En yakın anlamında zarf da olur. Çok yakın olana هذادونه denir. Ona, *önce* manası da verilir. (Firuzabâdî, *Kamus Tercümesi*, Mütercim Asım, Bahriye Matbaası 1305.) Buna göre âyetlerde geçen *min dûn'illah:* من دون الله ifadesi, Allah'ın yakınından, Allah'tan aşağı, insanlardan yukarı, yani Allah ile insan arasında bir yer anlamındadır. Müşrikler, bir yönüyle Allah'a, bir yönüyle de kendilerine yakın gördükleri; hem Allah'a, hem de insana ait özellikler taşıdıklarına inandıkları varlıkları, araya koyarak ilâhlaştırır ve onların aracılığıyla Allah'a ulaşmaya çalışırlar. Allah insana şah damarından yakın olduğu için bu inanç, Allah ile ilişkiyi keser ve insanı müşrik yapar.

11 Hasan Basri Çantay, *Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, İstanbul 1974.

Arapça tefsirlerde duanın ibadet manasında olduğu söylenir. Bir Arabın o açıklamaya ihtiyacı olur. Çünkü Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: ***"Dua, ibadetin kendisidir;[12] dua ibadetin iliğidir, özüdür."[13]*** Arap o açıklamayı okuyunca, dua ile ibadet arasında ilgi kurar. Ama *dua* kelimesi, *ibadet* diye tercüme edilince, âyette geçen kelimenin dua olduğunu bilemeyeceği için, bir Türk böyle bir ilgi kuramaz. Bu da âyetin anlamını tahrif olur.

Yukarıdaki mealde من دون الله ***: Allah'ın dûn'undan*** ifadesi, ***Allah'ı bırakıp da...*** şeklinde tercüme edilmiştir. Bu, birini olağan dışı yolla yardıma çağıranın Allah'ı yok saydığı anlamını içerir. Hâlbuki böyle biri Allah'ı yok saymaz. Yardıma çağırdığı varlığı, bir yönüyle Allah'a, bir yönüyle de kendine yakın görür. Onun hem Allah'a, hem de insana ait özellikler taşıdığına inanarak, onun aracılığıyla Allah'a ulaşmaya çalışır. Onun aracılığı ile yaptığı duanın kabul edileceğine inanır. Bu, o varlığı ilâhlaştırmaktır. Allah insana şah damarından yakın olduğu için bu inanç, Allah ile ilişkiyi keser ve insanı müşrik yapar. Bu, insanların temel yanılgısıdır[14]. Zaten şeytanlar insanın ayağını, Allah'ın adını kullanarak kaydırırlar.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغَرُورُ.

"O çok aldatan (şeytan) da, sizi Allah ile aldatmasın."

(Lokmân 31/33)

12 Tirmizî, *Dua*,1, 3372 nolu hadis.

13 Tirmizî, *Dua*,1, 3371 nolu hadis.

14 Daha fazla bilgi için *Olağan Dışı Yollarla Yardım* bölümünde Hz. Hamza'ya yüklenen özelliklere bakınız.

İnsan ve cin şeytanları, bu yolla insanları kendilerine kul ederler. Tek dayanakları, büyüklerden gelen sözlerdir. Allah'a ait sahada birilerini yetkili görmek, onu o konuda Allah'a ortak saymaktır. İşte şirk budur. Yoksa hiç kimse Allah'ı yok saymaz.

Ateistlerin Allah'ı yok saydığı zannedilir, ama başları daralınca Allah'a sığınırlar. Bu, onların Allah'ı yok saymadıklarını gösterir.

MÜRİT- Kabirlere giderek hastalıklarına şifa bulanlar var. Bunlar en güvenilir zatların ağzından anlatılıyor, ona ne diyeceksin?

BAYINDIR- Benim bir şey dememe gerek yok. Çünkü âyetler bunun olamayacağını söylüyor.

MÜRİT- Bir büyüğümüz, bayram sohbetinde şöyle demiş:

"Benim bir kız kardeşim vardı, yürüyemezdi. Adana'da o zaman bulunan bütün doktorlara gittik; dışarıda hepsine gösterdik, çare bulamadılar. Nihayet bize dediler ki; Toroslar'da bir zatın türbesi var, hastayı götürün, orada bir gece durdurun. Allah'ın izniyle o zatın dua ve ruhaniyeti şifa vesilesi olur. Biz artık her türlü tıbbî ümidimiz kesildikten sonra, oraya annemle birlikte kardeşimi sırtımızda götürdük. Geceleyin birden bir feryat etti. Annem, acaba aklına-şuuruna bir şey mi oluyor, korkuyor mu, diye hemen yanına fırladı. Kardeşim hâlâ bağırıyordu. İyi oldum, iyi oldum, yürüyorum, aman Allah'ım, diye haykırıyordu. Sabahı beklemeden oradan döndük. Sırtımızda götürdüğümüz kardeşim, yürüyerek eve geldi."[15]

---

15 Ramazanoğlu, Mahmut Sami, Bir Bayram Sohbeti, *Altınoluk Mecmuası,* Şubat 1997, s. 13.

Bu değerli zatın sözü ve tecrübesi bizim için önemlidir. Bu konuda sen ne diyeceksin?

BAYINDIR- "Allah'ın izniyle o zatın dua ve ruhaniyeti şifa vesilesi olur" sözü, Allah'ın adını kullanarak insanları aldatma dışında bir anlam taşımaz. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَومِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ.

"Kıyâmet gününe kadar kendine cevap veremeyecek bir kimseyi, Allah ile arasına koyarak yardıma çağırandan daha sapık kimdir? Oysa bunlar, onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahkâf 46/5)

Ölülerin dirilerden haberi olmaz. Bu âyeti indiren Allah, o zatın ruhaniyetini nasıl şifa vesilesi yapar? İnsanların önüne dinî lider diye geçenler, hiç Kur'ân okumazlar mı?

Her türlü tıbbî ümidin kesilmesinden sonra, bir ölünün kabrine gidip ondan şifa beklemek akıl kârı mıdır? Hiç düşünmez misiniz, dirilerin yapamadığını ölü nasıl yapar? Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاء وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاء وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ.

"Dirilerle ölüler bir olmaz. Allah tercih ettiğine işittirir. Sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fâtır 35/22)

MÜRİT- Ben bu zatın doğru söylediğine bütün kalbimle inanıyorum. Sen, şimdi bunun olmadığını mı iddia ediyorsun?

BAYINDIR- Bu iddia değil, âyetlerin hükmüdür.

O hasta orada gerçekten şifa bulmuş olabilir; ama bunun sebebi o kabirde yatan zatın dua ve ruhaniyeti olamaz. Eğer öyle bir şey olsaydı, o kabrin bulunduğu yere asfalt yollar, oteller ve konaklama tesisleri yapılırdı.

Rufaî ve Kadirî tarikatlarına mensup kişiler, vücutlarına şiş batırırlar. Bazıları bunu, o tarikata mahsus bir kerâmet sayar. Diğer taraftan Hintliler, dinî günlerinde vücutlarına kılıç saplarlar. Bilek kalınlığındaki kamışları bir yanaklarından sokup diğer yanaklarından çıkarırlar. Eğer Kadirîlerinki kerâmet ise, bunu daha büyük kerâmet saymak gerekir. Aslında her ikisinin de din ile ilgisi yoktur; bir hipnoz olayıdır. Hipnoz, çeşitli metotlarla meydana getirilen uyku benzeri haldir. Bu sayede uyuşturmadan ameliyat bile yapılabiliyor. Televizyonda bu şekilde bir açık beyin ameliyatı gördüm. Doktor ameliyatla meşgul iken, hastaya acı duyup duymadığı soruluyor; o da gıdıklanma gibi bir şeyler hissettiğini, ama acı duymadığını söylüyordu!

-3-

ARACILIK

(Vesile ve Tevessül)[16]

Vesile, birini diğerine yaklaştıran şey, aracı; ***tevessül*** de, bir şeyi vesile yapmak, aracı koymak demektir.

Bazı tarikatlarda veli ve şeyh ruhlarının Allah ile kul arasında vesile ve vasıta olduğu kabul edilerek, dua sırasında onların ruhaniyetinden yardım istenir.

ŞEYH EFENDİ- Sen vesileyi kabul etmiyorsun. Vesileye dair delilimiz vardır. Bir zatın gözleri âmâ olmuştu. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme geldi, ona dua etmesini söyledi. O da:

Abdest al, iki rekât namaz kıl ve "Ya Rabbi! Elçini vesile ederek Senden şifa istiyorum", diye dua et, buyurdu.

O şahıs bu dua ile beraber, *"Ya Rabbi! Elçinin hakkımdaki şefaatini kabul et",* dedi. Bu, sahih hadistir. Bu hadisi kabul etmezsen, biz de seni kabul etmeyiz!

BAYINDIR- Siz bunu bir çeşit mucize sayıyorsunuz. Hâlbuki Allah Teâlâ, şu âyette Nebîmize mucize vermediğini bildirmektedir:

---

16 Bu bölümdeki iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

وَمَا مَنَعَنَا أَن نُّرْسِلَ بِالآيَاتِ إِلاَّ أَن كَذَّبَ بِهَا الأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالآيَاتِ إِلاَّ تَخْوِيفاً.

"Seni mucizelerle göndermemize tek engel, öncekilerin onlar karşısında yalana sarılmalarıdır. Semûd'a, gerçeği gösteren dişi deveyi verdik; ama yanlış yaptılar. Biz mucizeleri, sadece korkutmak için göndeririz." (İsrâ 17/59)

Semûd kavmi deveyi kesmiş ve cezaya çarpılmışlardı. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

"Semûd halkı, azgınlık ettiği için yalana sarıldı. Bir gün en hayırsızları ileri atıldı. Allah'ın elçisi, 'Allah'ın devesine ve su hakkına ilişmeyin', dediği halde onu yalancı saydılar; ayaklarını keserek deveyi öldürdüler. Rableri (Sahipleri) de, günahları yüzünden onları güçsüzleştirip yerle bir etti. O hayırsız, işin böyle biteceğini beklemiyordu." (Şems 91/11-15)

Bu âyete rağmen hadisler uydurulmuş ve Nebîmizin mucizelerini anlatan kitaplar yazılmıştır. Okuduğunuz hadis de onlardandır.

Hadise göre kör bir adam, Nebîmize gelip der ki:

- Allah'a dua et, bana şifa versin.

Nebîmiz şöyle karşılık verir:

- İstersen dua ederim, istersen durumuna sabredersin, daha iyi olur.

Adam: *Dua et, der.*[17]

17 Tirmizî, *Deavât,* 119. Hadis no 3578. Tirmizi hadisin sonuna şu notu düşmüştür: "Bu, hasen sahih, garib bir hadistir. Hadisi sadece bu vecihten biliyoruz, Hatmî'li Ebu Cafer hadisinden."
İbn Mace, *İkâmet'us-salât* (hacet namazı), 189, no 1385; Ahmed b. Hanbel, c. IV s. 138.

Yukarıdaki ifadelere göre, Nebîmiz dua edince, körün gözünün göreceğinden emindir. Hâlbuki Allah Teâlâ şöyle demiştir:

قُل لاَّ أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا إِلاَّ مَا شَاء اللّهُ...

"(Ya Muhammed!) De ki: Allah tercih edip yaratmazsa, benim kendime bile bir fayda sağlamaya veya zarar vermeye gücüm yetmez..." (A'râf 7/188)

Şu âyet de, Nebîmizin arzusuyla bir mucizenin olmayacağını gösterir:

وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الأَرْضِ...

... فَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ.

"Bunların yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, yerde bir kanal veya gökte bir merdiven bulmaya gücün de yetiyorsa, gider bir mucize getirirsin…

… Sakın cahillerden olma." (En'âm 6/35)

[Mucize konusu daha sonra gelecektir.]

Bu âyetler, yukarıdaki hadisin uydurma olduğunun delilidir.

ŞEYH EFENDİ- Şu âyet hakkında ne diyeceksin? Bu da tevessülün delilidir:

...وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَآؤُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا.

"... Onlar kendilerini kötü duruma düşürdüklerinde sana gelseler ve (senin huzurunda) Allah'tan bağış dileselerdi, sen de onların bağışlanması için[18] dua etseydin, o

18 Âyetin asıl meali, "Resul de onların bağışlanması için dua etseydi!" şeklindedir.

zaman Allah'ın tevbeleri kabul ettiğini ve ne kadar merhametli olduğunu elbette göreceklerdi." (Nisâ 4/64)

Onlar, Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme geliyorlar; o da, Allah'tan onları bağışlamasını istiyor. İşte insanlar da evliyaullaha gelir; onlar da, Allah'ın onları bağışlamasını ister. Çünkü evliya, Nebînin varisidir. Nebînin yaptığını, onlar da yaparlar.

BAYINDIR- Hristiyanlar gibi günah mı çıkarıyorsunuz? Okuduğunuz âyet tevbe ve istiğfardan bahsediyor. Bilirsiniz ki tevbe, dönüş yapmak demektir. Yaptığı günahtan pişmanlık duyup, bir daha işlememeye karar veren kimse tevbe etmiş olur. İstiğfar da, Allah'tan bağışlanma dileğinde bulunmaktır. Kur'ân'da tevbe ile ilgili emirler, doğrudan günahı işleyenlere yöneliktir. Çünkü bizde günah çıkarma yoktur. Tevbe için bir kimsenin yanına gitmek gerekmez.

Âyette sözü edilen kişiler, Allah'ın Kitabı'na uyacaklarına, Ka'b b. el-Eşref'e gitmişlerdi. Onlarla ilgili âyet şöyledir:

"Sana ve senden önce indirilene inandığını sanan kişileri görmedin mi? O azgının önünde yargılanmak istiyorlar! Oysa, onu tanımama emri almışlardı. O şeytan da bunları derin bir sapıklığa düşürmek istemektedir." (Nisâ 4/60)

Bunlar, âyetlere ters düştükleri için tevbe etmeli ve Allah'tan bağış dilemeliydiler! Allah'ın elçisinin de bağış dilemesi, yanlıştan döndüklerinin tespiti anlamındadır.

Okuduğunuz âyetin tamamı şöyledir:

"Sen de onların bağışlanması için dua etseydin!" denmesi, Arap edebiyatındaki iltifat sanatından dolayıdır. Türkçede iltifat sanatı olmadığından âyete, cümlenin akışına göre anlam verilmiştir.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلاَّ لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذ ظَّلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَآؤُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا.

"Biz hangi elçiyi göndermişsek, bizim onayımızla,[19] kendine boyun eğilsin, diye göndermişizdir. Onlar, kendilerini kötü duruma soktuklarında sana gelseler ve Allah'tan bağışlanma dileselerdi, elçi de onların bağışlanması için dua etseydi, Allah'ın tevbeleri kabul ettiğini ve merhametli olduğunu görürlerdi." (Nisâ 4/64)

Böylece bunlar, tekrar Allah'a ve Elçisi'ne itaat eder hale gelmiş olurlar. Ayrıca her Müslüman, kardeşlerinin affı için dua eder. Allah Teâlâ, Nebîmize şu emri vermiştir:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا الٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ.

"Bil ki, Allah'tan başka ilâh yoktur. Kendi günahın için; mümin erkek ve mümin kadınlar için bağışlanma dile. Allah, dolaştığınız yeri de, durduğunuz yeri de bilir."

(Muhammed 47/19)

ŞEYH EFENDİ- Siz ne derseniz deyin, biz Allah ile kullar arasında evliyaullahın ve meşâyih-i izâm hazerâtının[20] ruhlarının vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyetinden istimdâd eder, istiânede[21] bulunuruz.

19 Arapçada iltifat sanatı vardır. Üçüncü şahıs, birinci şahıs sayılır veya tersi olur. Bu âyetlerde de durum böyledir. Türkçe'de bu sanat olmadığı için bu gibi ifadeleri değiştirmeden tercüme etmek, bir Türkte şaşkınlık meydana getirmektedir. Buna fırsat vermemek için, burada iltifat yok sayılarak meal verilmiştir.

20 Evliyaullah, Allah'ın veli kulları; meşâyih-i izâm da, büyük şeyhler, anlamına gelir.

21 *İstimdâd* ve *istiâne*, yardım isteme anlamına gelir. Bunlar, veli bildikleri ölülerin ruhlarından yardım istiyor; onları, Allah ile kendi aralarında vasıta sayıyorlar. Aracıların kim olduğu, *Rûhu'l-Furkân*, c. II, s. 86'da daha açık bir şekilde geçmektedir.

BAYINDIR– Sizi kendime değil, Allah'ın âyetlerine çağırıyorum. Kıldığı namazın her rekâtında ***"İyyâke nestaîn: Yalnız Senden istiânede bulunuruz, (yani) yardım isteriz."*** (Fatiha 1/5) diyen bir kişi, bu sözü söyleyemez. Allah Teâlâ, bir de şöyle buyurur:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ.

"İnsanı Biz yarattık. Ona şahdamarından yakınız; içinin ne fısıldadığını biliriz." (Kaf 50/16)

Allah, şah damarımızdan yakın olduğuna göre velilerin ve büyük şeyhlerin ruhları, nerede boşluk bulur da araya girerler?

ŞEYH EFENDİ- İlahiyat Fakültesi'nden iki kız talebe geldi ve bana aynı şeyi sordular.

Dediler ki: "Allah bize şah damarımızdan daha yakın olduğuna göre, neden şeyhler araya giriyorlar?" Ben de dedim ki; "siz Kur'ân okuyor musunuz?" "Evet", dediler. Dedim ki: "Kur'ân'ı size kim okutuyor?" "Kur'ân hocası", dediler. Dedim ki; "Allah size Kur'ân hocasından daha yakın değil mi; neden O okutmuyor da, Kur'ân öğrenmek için bir başkasına ihtiyaç duyuyorsunuz?" "Tamam, haklısın", dediler.

BAYINDIR– Allah, bir Kur'ân öğretmeni seviyesine indirilebilir mi? Birine bir şey öğreten herkes, Allah ile kul arasında vesile kılınıyorsa, sizin gibi milyarlarca insan var. Sizin iddianız, şu âyete ters düşmektedir:

اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلاَ تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء قَلِيلاً مَّا تَذَكَّرُونَ.

"Rabbinizden size indirilene uyun; Allah ile aranıza koyduğunuz velilere uymayın. Bilgilerinizi ne kadar az kullanıyorsunuz." (A'râf 7/3)

-4-

HER MÜSLÜMAN EVLİYADIR

Evliya, yakın dost demek olan ***veli***nin çoğuludur. Türkçede tekil olarak kullanılır. Allah'ın dostu olmayan kişi, mümin olamaz. Yoksa O'na neden inanıp güvensin!

ŞEYH EFENDİ- Biz velilerden bahsediyoruz, sıradan insanlardan değil. Herkes Allah'ın velisi, hakiki Allah dostu olamaz!

BAYINDIR- Sahte dosta dost denmez. Her mümin Allah'ın hakiki dostu, veli kuludur.

Size göre Allah'ın velisi kimdir?

ŞEYH EFENDİ- İşte anlatıyorum dinle! Veli olmanın başlangıcı, kul ile Mevlâ arasına giren düşüncelerin ve kulun Allah'a olan yabancılığının ortadan kaldırılmasıdır.

Mevlâ'nın ikramıyla onun (veli) dışında kalan her şey *sâlikin*[22] gözünden silinir, Allah'tan başkasını görmez hale gelirse, ***fenafillâh,*** yani 'Allah'ta eriyip gitme' adı verilen devlet hasıl olur ve tarikat hali sona erer. Böylece ***seyr-i ilallah,*** yani Mevlâ'ya doğru olan manevi yürüyüş tamamlanmış olur.

Bundan sonra ***seyr-i fillah*** (Allah'ta yürüyüş) denilen ispat makamına girilir ve kalbe sadece Allah yerleşir. İşte

---

22 Sâlik, tarikata girmiş kimsedir.

bunları kazanan kişiye ***veli,*** yani hakiki Allah dostu, demek doğru olur.[23]

BAYINDIR- *Fenafillâh, seyr ilallah* ve *seyr fillah* gibi İslâm'da olmayan terimlerle Allah'ın dostlarını siz belirliyorsunuz. Ama Allah, kimin kendine dost olduğunu şöyle açıklıyor:

أَلا إِنَّ أَوْلِيَاء اللّهِ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ. الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ.

"Bilin ki, Allah'ın velilerinde ne korku olur, ne de üzülürler. Onlar, inanıp güvenen ve takvâ sahibi olan kimselerdir." (Yûnus 10/62, 63)

Takvâ, korktuğu şeyden korunmadır.[24] Aşağıdaki âyetler, takvâ sahipleri ile ilgilidir:

الم ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ. الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ. والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ. أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

"Elif, Lâm, Mîm. Kitap budur; içinde şüpheye yer yoktur. Takvâ sahipleri (kendini koruyanlar) için rehberdir.

Kitabı rehber edinenler; Allah'a içten inanır ve güvenir, namazı tam kılar ve kendilerine verdiğimiz nimetleri yerli yerince harcarlar.

Sana indirilene ve senden önce indirilene de inanıp güvenirler; ahirete inançları ise tamdır. Sahiplerinin (Rablerinin) doğru yolunda olanlar onlardır. Umduklarını bulacaklar da onlardır." (Bakara 2/1-5)

---

23 *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 63.

24 Müfredat وقى md.

Büyük günahlardan korunanlar, doğrudan cennete gider; cehennemin hışırtısını bile duymazlar:

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا الْحُسْنَى أُولَئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ. لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ. لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ.

"Bizden, yaptıklarının en güzeli ile karşılanma sözü alanlar, cehennemden uzak tutulurlar; onun hışırtısını bile duymazlar. Canlarının çektiği nimetler içinde ölümsüzleşirler. En büyük korku bile onları üzmez; melekler onları karşılar ve size söz verilen gün, bu gündür, derler."

(Enbiyâ 21/101-103)

Bu sınıfa giren müminler şunlardır:

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى.

"(Yaptıklarının en güzeli ile karşılanma sözü alanlar), büyük günahlardan ve fuhuş çeşitlerinden[25] kaçınanlardır; diğer günahlar başka. Rabbinin affı geniştir." (Necm 53/32)

Büyük günahlardan kaçınanların diğer günahları affedilir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيماً.

"Size konan yasakların büyüklerinden kaçınırsanız, kusurlarınızı örter ve sizi şerefli bir yere yerleştiririz."

(Nisâ 4/31)

---

25 Fuhuş çeşitleri diye tercüme edilen ***fevâhiş*** kelimesi, ***fuhuş***un çoğuludur. Arapçada çoğul, en az üçü gösterir. Bunlar; zina, erkek erkeğe ilişki (homoseksüellik) ve kadın kadına ilişki, yani seviciliktir.

Müşrikler, doğrudan cehenneme giderler:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا. الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا. أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا. ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا.

"De ki: İşleri en fazla zararla kapanacak olanları bildirelim mi? Onlar, bu hayatta güzel iş yaptıklarını hesap ettikleri halde, yanlış yapanlardır. Onlar, Sahiplerinin âyetlerini ve O'na kavuşmayı göz ardı edip kâfir olmuşlardır ve yaptıkları boşa çıkmıştır. Kıyamet günü onlar için tartı kurmayız. İşte onların cezaları cehennemdir. Bu, kâfir olmalarına, âyetlerimi ve elçilerimi ciddiye almamalarına karşılıktır." (Kehf 18/103-106)

Tartı, büyük günah işlemiş müminler için kurulur. Günahı çok olan, cehenneme gider. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُم بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يِظْلِمُونَ.

"O gün tartı bir gerçektir. İyilikleri ağır basanlar, umduklarına kavuşurlar. İyilikleri hafif gelenler de, âyetlerimiz karşısında yanlış davrandıkları için kendilerini harcamış olurlar." (A'raf 7/8, 9)

Bütün günahkârlar cehenneme sürülürler:

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وِرْدًا. لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِندَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا.

"Günahkârları, suya koşarcasına cehenneme süreriz. Rahman'dan söz alanlar dışında kimse, şefaat hakkına sahip olamaz." (Meryem 19/86, 87)

Rahman'dan söz alan, şirkten korunandır. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا.

"Allah, kendine ortak koşulmasını bağışlamaz; onun altında olanı, doğru yolu tercih eden için bağışlar. Allah'a ortak koşan derin bir sapıklığa düşer." (Nisâ 4/116)

Tevbe edenin günahları affedilir. Âyette anlatılan, şirk dışındaki büyük günahları işlemiş ve tevbe etmeden ölmüş olandır. Onlarla ilgili olarak Allah Teâlâ şöyle demiştir:

فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا. ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا. ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَى بِهَا صِلِيًّا. وَإِنْ مِنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا. ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا.

"Sahibine ant olsun, onları (büyük günah işleyenleri), şeytanlarıyla birlikte toplar, alevli ateşin çevresinde diz çöktürürüz. Daha sonra, her topluluktan Rahman'a isyan edenlerin en azılılarını çekip ayırırız. Zaten cehennemde kızarmayı en çok hak edenin kimler olduğunu iyi biliriz.

Sizden (büyük günah işleyenlerden) oraya vârid[26] olamayacak yoktur. Bu, Rabbinin kesin hükmüdür. Sonra takva sahiplerini kurtarır, zalimleri orada diz çökmüş olarak bırakırız." (Meryem 19/68-72)

---

26 *Vârid:* وَارِد kelimesi, cehennem ile birlikte kullanılınca, suya gider gibi cehenneme gitmeyi ifade eder. Mahşerdeki hesaptan bunalanlar, oradan sevk edilince, su içme umuduyla cehenneme koşacaklardır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ.

"(Firavun) kıyamet günü halkının önüne düşecek, suya götürür gibi onları ateşe götürecektir. Başına varılan su ne kötü sudur!" (Hûd 11/98)

Son âyetteki takvâ sahipleri, kendilerini şirkten koruyanlardır. Bir süre ceza çektikten sonra oradan onlardan başkası çıkamaz. Çünkü adam öldürmek ve faizcilik gibi günahlar, bir süre cehennemde kalmayı gerektirir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا.

"Kim bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde ölümsüz olarak kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş, onu lanetlemiş ve onun için büyük azap hazırlamıştır."

(Nisâ 4/93)

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لاَ يَقُومُونَ إِلاَّ كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَن جَاءهُ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَانتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

"Faiz yiyenler, şeytanın aklını çeldiği kimsenin davranışından farklı davranış göstermezler.[27] Bu onların, alım-satım tıpkı faizli işlem gibidir, demeleri sebebiyledir. Allah alım-satımı helal, faizli işlemi haram kılmıştır. Kime, Rabbinden bir uyarı gelir de faize son verirse, geçmişte olan kendinindir. Onun işi Allah'a aittir. Kim de devam ederse, onlar o ateşin arkadaşıdırlar; orada ölümsüzdürler."

(Bakara 2/275)

---

27 Âyette geçen, يتخبّطه الشّيطان من المسِّ ifadesi genellikle, şeytanın dokunup çarptığı, şeklinde anlaşılır. Bize göre bu anlayış doğru değildir. يتخبّطه الشّيطان, şu anlamlara da gelir: مسّه بخبل, ***ona takılıp aklını çeldi*** (Lisanu'l-Arab خبط mad.); بخبله يفسده, ***aklını çelerek onu bozuyor*** (ez-Zebîdî, *Tâc'l-arûs*, خبط mad.); الخبل, ***aklını ve organını bozma,*** anlamına gelir: خبله إذاأفسد عقله وعضوه (Lisanu'l-Arab خبل mad.) Yanlış bir şeye takılmamış olan, faiz, alım-satım demez. Dolayısıyla âyet, böyle kimselerin şeytana takıldığını ve sağlıklı düşünemediğini ifade etmektedir.

Faiz ve adam öldürme suçları, şirkin altında olduğu için, müşrik olmayanlar cehennemde sürekli kalmaz, affedilirler. Cehennemden çıkınca da, cennetteki yakınlarının yanına yerleştirilirler. Bu, onlar için şefaat olur. Çünkü şefaat, sözlükte iki şeyin bir arada olmasıdır.[28]

Şirkin dışındaki büyük günahları işlemiş olanlar bile takvâ sahibi sayıldığına göre, onlar da Allah'ın veli kullarıdırlar. Bunun dışında bir veli tanımı yapan, kendini Allah'ın yerine koymuş ve en büyük suçu işlemiş olur.

Dostluk karşılıklıdır. Müminler Allah'ın velisi ise, Allah da müminlerin velisidir:

اللّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّوُرِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَآؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

"Allah müminlerin velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kendini doğruya kapatanların velileri, zorbalardır. Onlar da bunları, aydınlıktan karanlıklara sokarlar. Onlar cehennemlik kimselerdir. Orada ebedî kalacaklardır." (Bakara 2/257)

تَاللّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ.

"Vallahi (yemin olsun ki) senden önceki topluluklara da elçi gönderdik. Şeytan onlara, işlerini süslü gösterdi. O, bugün onların dostudur. Onlar için can yakan bir azap vardır."

(Nahl 16/63)

28 Kitab'ul-ayn.

Müminler de birbirlerinin dostu, velisidirler:

لاَّ يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاء مِن دُوْنِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّهِ فِي شَيْءٍ إِلاَّ أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللّهِ الْمَصِيرُ.

"Müminler, müminlerden uzaklaşıp kâfirleri dost edinmesinler. Bunu yapanın Allah ile ilişiği kesilir. Onlardan korunmanız içinse başka. Allah sizi kendisine karşı dikkatli olmanız konusunda uyarır. Dönüp varacağınız yer, Allah'ın huzurudur." (Al-i İmrân 3/28)

...وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجاً. وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْراً.

"... Kim Allah'tan çekinirse, Allah ona bir çıkış yolu gösterir ve ummadığı yerden onu rızıklandırır. Kim Allah'a dayanırsa O, ona yeter. Allah işini tam yapar. Allah her şeye bir ölçü koymuştur." (Talâk 65/2, 3)

Allah'ı veli edinenler, her zaman Allah'ın kendileriyle beraber olduğunu ve O'nun izniyle her güçlüğün üstesinden geleceklerini bilir, Allah'a dayanıp yollarına devam ederler.

-5-

EVLİYÂNIN YARDIMI[29]

Saygı duyulan biri üzerinden din sömürüsü yapmak isteyenler, onu Allah ile kullar arasına yerleştirip bir yönüyle Allah'a, bir yönüyle de insana benzeterek aracı tanrı haline getirirler. Kimi Hristiyanların İsa'yı Allah'ın oğlu, Mekke müşriklerinin putlarını Allah'ın kızları;[30] büyüklerini araya koyanların da onları, Allah'ın özel dostu saymaları bundandır. Bunlar, Allah'ı krala benzetir ve O'na aracılarla ulaşılabileceğini söylerler. Buna inandırılanlar, insana şah damarından da yakın olan Allah'ın yerine aracıları koyarak müşrik olurlar. Artık o aracının çevresinde yeni bir din ve bir sömürü ağı oluşturulmuş olur.

ŞEYH EFENDİ- Abdülkadir Geylânî Hazretleri, bir şiirlerinde buyururlar ki:

مُريدي إذا ماكان شرقاً ومغرباً

أغيثُه إذا ما صار في أيِّ بلدةٍ

Müridim ister doğuda olsun ister batıda,

Hangi yerde olsa da yetişirim imdada.[31]

---

29 Bu bölümdeki iddialar, Mahmut Efendi ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

30 Muhammed b. Cerîr et-Taberî, *Cami'ul-beyân fî tefsîr'il-Kur'ân* (Taberi Tefsiri), Beyrut 1412/1992, c. 11, s. 519, Necm 19. âyet.

31 Bu şiir, Said-i Nursi'nin *Sikke-i Tasdik-i Gaybi* adlı kitabında geçer. Bkz: *Risale-i Nur Külliyatı*, İstanbul 1995, c. II, s. 2083.

BAYINDIR- Demek ki siz, Allah'ın yerine Abdulkadir Geylânî'yi koydunuz. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاء الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ قَلِيلاً مَّا تَذَكَّرُونَ.

"Darda kalan biri yardım istediğinde, ona karşılık verip sıkıntıları gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan kimdir? Allah ile birlikte başka ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!" (Neml 27/62)

Darda kalınca, Abdulkadir Geylânî'nin imdadınıza yetiştiğine inanıyorsanız, artık sizin için Allah ikinci sıradadır.

ŞEYH EFENDİ- Abdülkadir Geylani'ye inanmıyorsan, seninle konuşacak bir şeyimiz yoktur.

BAYINDIR- Abdülkadir Geylani'ye inanmak, imanın kaçıncı şartıdır? Bana göre, bu zatlarla ilgili bilgilerin çoğu uydurmadır. Okuduğunuz şiir de onlardandır. Allah'ın Nebisi için hadis uyduranlar, Abdülkadir Geylani için niye bir şeyler uydurmasınlar?

Ama Abdülkadir Geylani'nin kendisi gelip bu sözü söylese, 'bir bildiği vardır' demez, tereddütsüz reddederiz. Biz Geylani'den değil, Kur'ân'dan hesaba çekileceğiz.

-6-

ŞEYHİN HİMMETİ

Himmet, yardım, kayırma, lütuf ve iyi davranma anlamlarına gelir.[32] Tarikatta ise himmet, şeyhin manevi yardımı demektir. Müritler, şeyhlerinin himmetine inandırılırlar.

MÜRİT- İster inanın, ister inanmayın, şeyhimin himmeti sayesinde her yerde işlerim gayet iyi gidiyor. Ben bunu görüyor ve yaşıyorum.

BAYINDIR- Şeyhimin himmeti derken, onun manevi yardımını kastediyorsunuz, değil mi?

MÜRİT- Doğru. Mesela hacca gittiğimde şeyhim Türkiye'deydi; ama onun himmetiyle Arafat'tan öyle kolay indim ki, şeytanı da taşladıktan sonra sabahın sekizinde otelde idim.

BAYINDIR- Niye Allah'ın yardımı demiyorsun da, şeyhimin himmeti diyorsun?

MÜRİT- Şeyhim Allah'ın yanında değerli olduğu için, Allah onun müritlerine yardım eder.

BAYINDIR- Peki, ya seninle beraber veya daha önce otele gelenlere kim himmet etti?

---

32 TDK Sözlük; Ankara 2009, 10. baskı, s. 892.

Bu konuda çok âyet geçti; ama biraz da şu âyetler üzerinde düşünelim:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِ فَلاَ يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنكُمْ وَلاَ
تَحْوِيلاً. أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا.

"De ki: Allah'a yakın saydıklarınızı çağırın; ne sıkıntınızı gidermeye, ne de başka tarafa çevirmeye güçleri yeter. Bunların yardıma çağırdıkları da, kendilerini Rablerine daha çok yaklaştıracak vesile ararlar.[33] O'nun ikramını bekler, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı kaçınılması gereken şeydir." (İsrâ 17/56, 57)

Siz şeyhinizin ahirette size şefaat edeceğine de inanırsınız!

MÜRİT- Elbette inanırız.

BAYINDIR- Şeyhinizin sizi hem dünyada, hem de ahirette kurtaracağına inandıysanız sizin için o, her şeyden önemli olur. Artık Allah'a yalvarma gereği duymazsınız.

İşte bu şirktir. Eğer tevbe etmezseniz, sonunuz çok kötü olur.

---

33 *Eyyu* ismi mevsul olduğu için şu anlam verilmiştir:
أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ من الملائكة يَبْتَغُونَ الْوَسِيلَةَ التى تجعلهم أَقْرَبَ إِلَى رَبِّهِمُ

-7-

YÜZÜ SUYU HÜRMETİNE DUA

MÜRİT- Büyük zatların yüzü suyu hürmetine dua etmiyor muyuz? "Ya Rabbi! Muhammed hakkı için evliya-i kiram, şehitler ve salihler hürmetine duamı kabul et." diye yalvarmıyor muyuz?

BAYINDIR- Yalvarıyorsunuz ama yanlış yapıyorsunuz. Hanefî âlimlerden İbn Ebi'l-İzz şöyle der:

"Kişinin, Allah'tan başkasını duasının kabulüne sebep kılması ve vesile kılması caiz değildir... 'Falanca Senin salih kullarından olduğu için duamı kabul et', demek ister. Onun Allah'ın salih kulu olmasıyla, bunun duası arasında ne ilgi olabilir? Bu, duada aşırılıktır." Allah Teâlâ şöyle buyurur:

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ.

"Rabbinize için için yalvararak, gizlice dua edin. O, aşırılık edenleri sevmez." (A'râf 7/55)

Bu gibi dualar, sonradan uydurulmuştur. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemden, sahabeden, tabiînden ve imamların birinden bize ulaşan böyle bir dua yoktur. Bu, ancak cahillerin ve bazı tarikatçıların tılsımlarında bulunabilir.[34]

34 Ali b. Muhammed b. Ebî'l-İzz ed-Dimaşkî, (öl. 792 h./1390 m.) *Şerh'ül-akîdet'it-Tahâviyye*, Beyrut, 1408/1988, c. I, s. 295-297.

-8-

OLAĞANÜSTÜ YOLLARLA YARDIM

MÜRİT- Allah'tan başkasından yardım istemeyi şirk sayıyorsun. İnsanlar birbirinden yardım istemezler mi? Bu da Allah'tan başkasından yardım istemek değil midir?

BAYINDIR- Siz Allah'ın yanlışını çıkarmaya mı çalışıyorsunuz. Allah'tan başkasından yardım istemeyi şirk sayan ben değilim, âyetlerdir. Bir insandan yardım istemek, şirk değildir. Zaten o tür yardımlar ruhanilerden istenmez. Onlardan, olağan dışı yollarla yardım istenir.

Mesela bir hoca, İstanbul-Tuzla'da bindiği otomobilin sele kapılıp sürüklendiğini, kurtuluş imkânı kalmayınca ***Ya Seyyidenâ Hamza!*** diyerek, değerli sahabi Hamza'yı yardıma çağırdığını, bunun üzerine onun gelip kendini ve beraberindekileri kurtardığını iddia ediyor.[35] Eğer bu hoca, oradaki kişileri veya bir kurtarma ekibini çağırsaydı, yadırganmazdı. Her şeyi her an görüp gözeten Allah Teâlâ'dan yardım isteseydi, güzel bir şey yapmış olurdu. Ama İstanbul'dan binlerce kilometre uzaktaki kabrinde yatan, olup bitenden haberi olmayan Hamza'yı çağırıyorsa, onun, çağrıyı işittiğine, oraya gelip kendisini kurtaracak güç ve kuvvete sahip olduğuna inanıyor demektir. Yoksa öyle bir zamanda Hamza'yı hatırlar mıydı? Öyleyse bu

---

35 Fethullah Gülen, Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi, 28 Kasım 1996.

zat, Hamza'da ancak Allah'a ait hayat, ilim, semî, basar, irade ve kudret gibi sıfatların olduğuna inanıyor.

Hayat, dirilik demektir. Bu zat, Hamza'yı diri saymasaydı, yardıma çağırmazdı!

MÜRİT- Hz. Hamza şehittir, şehitler ölmez.

BAYINDIR- Doğru, Allah yolunda öldürülenler gerçekte ölmüş olmazlar. Âyette şöyle buyurulur:

وَلاَ تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاء وَلَكِن لاَّ تَشْعُرُونَ.

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin; onlar diridirler, ama siz anlayamazsınız." (Bakara 2/154)

Bu, bizim anlayacağımız bir dirilik değildir. Eğer öyle olsaydı, Hamza'nın şehit olmasına Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem o kadar üzülür müydü? Çağırınca gelse, zaman zaman çağırır, hasret giderirdi.

Abdullah b. Mes'ud diyor ki: "*Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Hamza'ya ağladığı kadar başka bir şeye ağladığını görmedik. Onu kıbleye doğru koydu, cenazesinin başında durdu ve sesli olarak hıçkıra hıçkıra ağladı.*"[36]

Hamza'yı şehit eden Vahşî, yıllar sonra Müslüman olduğunda Nebîmiz ondan, kendisine görünmemesini istemişti.[37]

[Şehitler konusuna tekrar değineceğiz.]

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ölünce, Allah ondan razı olsun, Ebu Bekir önemli bir konuşma yapmıştı. Abdullah b. Abbas'ın bildirdiğine göre, şöyle demişti:

---

36 Safiyy'ur-Rahmân el-Mübarekfûri, *er-Rahik'ul-mahtûm,* Beyrut 1408/1988, s. 255, 256.

37 Buhârî, *Meğâzî,* 23.

Bakın! Sizden kim, Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme kulluk ediyorsa, bilsin ki Muhammed ölmüştür. Kim de Allah'a kulluk ediyorsa, şüphesiz O, diridir, ölmez.

Allah Teâlâ buyuruyor ki:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلاَّ رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ انقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَى عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللّهُ الشَّاكِرِينَ.

"Muhammed sadece elçidir. Ondan önce de elçiler geldi, geçti. O ölse veya öldürülse, gerisin geri mi döneceksiniz? Gerisin geri dönen, Allah'a zarar veremez. Allah şükredenleri ödüllendirecektir." (Al-i İmrân 3/144)

Abdullah b. Abbas diyor ki: "*Ebu Bekir okuyuncaya kadar, Allah'ın böyle bir âyet indirdiğini sanki hiç kimse bilmiyordu. Artık insanlardan kimi dinlesem, bu âyeti okuyordu. Saîd b. el-Müseyyeb de bana, Ömer'in şöyle dediğini bildirdi:*

'Vallahi Ebu Bekir'in o âyeti okuduğunu işitince öyle oldum ki, kendimden geçtim. Ayaklarım beni taşıyamaz oldu. Âyeti okuduğunu duyunca yere yığıldım. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gerçekten ölmüştü'." [38]

Şu iki âyet de, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile ilgilidir:

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِن مِّتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ.

"Senden öncekilerden hiçbir insanı ölümsüz yapmadık. Sen ölsen, onlar ölümsüzleşecekler mi?" (Enbiyâ 21/34)

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ.

"Sen öleceksin, onlar da ölecekler." (Zumer 39/30)

---

38 Buhârî, *Meğâzî*, 83.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَاللّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ. وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ لاَ يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ. أَمْواتٌ غَيْرُ أَحْيَاء وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ.

"Allah, neyi gizlediğinizi ve neyi açığa vurduğunuzu bilir. Allah ile aralarına koyarak yardıma çağırdıklarının hiçbiri bir şey yaratamaz. Zaten kendileri yaratılmış durumdadırlar. Onlar birer ölüdür, diri değillerdir. Ne zaman diriltileceklerini de bilemezler." (Nahl 16/19-21)

Dini kullanarak insanları sömürenler, en çok Nebîmizi sömürülerine alet ederler. Bunca âyete rağmen onun sağ olduğunu ve onunla görüştüklerini iddia eder; hatta onun, bir müfettiş gibi denetleme yaptığını bile söylerler.

Gözlerini hırs bürümüş bu insanların uslanması zor ama aklını kullananlar için Hz. Ömer'in şu sözünü nakletmek isterim:

İsterdim ki, Allah'ın Elçisi yaşasın da bizden sonra ölsün. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem gerçekten öldü; ama Allah aranıza bir nur (Kur'ân) koydu; siz onunla hak yolu bulursunuz. Allah Muhammed'i de onunla hak yola soktu.[39]

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem veda hutbesinde şöyle demişti:

Sıkı sarılırsanız, sapıtmayacağınız bir şeyi aranızda bıraktım: Allah'ın kitabını![40]

İşte hak budur:

...فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلاَّ الضَّلاَلُ...

"... Hakkın ötesi sapıklık değildir de nedir?.."
(Yûnus 10/32)

39 Buharî, *Ahkâm*, 51.

40 Müslim, *Hac*, bab 19, Hadis no: 147 (1218).

Sözü geçen Hoca'nın Hamza'da varsaydığı sıfatların ikincisi, *ilim* sıfatıdır. ***İlim***, bilmek ve kavramak demektir. İnsanda da ilim sıfatı vardır ama bu, onun öğrenebildiği ve kavrayabildiği şeylerle sınırlıdır. Allah'ın ilmi sınırsızdır. O, her şeyi en ince ayrıntısına kadar en doğru biçimde bilir ve asla unutmaz.

Allah ondan razı olsun, Hamza'yı diri saysak bile hiç bilmediği İstanbul'u, olayın geçtiği İstanbul-Ankara yolunun Tuzla'daki bölümünü bilmesi gerekir. O şahıs, Hamza'nın bilgisini, şüphesiz Allah'ın bilgisi gibi saymaz. Ama onu böyle bir yere çağırdığına göre onu, Allah Teâlâ'nın sınırsız bilgisinin bir bölümüne ortak saymış olur.

Üçüncü sıfat, *sem*dir. ***Sem',*** dinleme gücüdür. Allah insana dinleme gücü vermiştir, ama Hamza gibi kabirde bulunanlara bir şey dinletemeyiz. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاء وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاء وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ.

"Dirilerle ölüler bir olmaz. Allah tercih ettiğine işittirir. Sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fâtır 35/22)

Allah her şeyi dinler. En gizli sesler, hareketler, içten yakarışlar ve her şey O'nun tarafından dinlenir. Şimdi bu zat, İstanbul'dan, ***Ya Seyyidena Hamza!*** dediği zaman, Hamza'nın kendisini dinlediğini hayal ettiğine göre, onu Allah'ın dinleme sıfatına ortak etmiş olur. Çünkü bu şekilde bir dinleme, Allah'tan başkası için söz konusu değildir.

Dördüncü sıfat, *basar*dır. ***Basar***, görme gücüdür. İnsanlarda da görme vardır, ama bu çok sınırlıdır. Allah Teâlâ her şeyi görür.

Kilometrelerce uzakta, kabirde yatan birini yardıma çağıran kişi, onun kendisini gördüğünü kabul etmiş olur. Yoksa onun durumunu nasıl kavrasın? Bu şekilde bir görme, yalnız Allah'a mahsus olduğundan bu şahıs, Hamza'yı Allah'ın görme sıfatına da ortak saymış olur.

Beşincisi *irade*, altıncısı da *kudret* sıfatıdır. ***İrade,*** dilemek ve tercih etmek; ***kudret*** de, bir şeye güç yetirme anlamına gelir.

İnsanın iradesi de, kudreti de sınırlıdır. Ölünce hiçbir şeyi kalmaz. O şahıs, Hamza'nın bu çağrıyı kabul edecek iradeye ve yardım yapacak kudrete sahip olduğuna inanmasaydı, çağırmazdı. Bu, olağan dışı bir irade ve kudret yakıştırmasıdır. Bu anlamda irade ve kudret sahibi tek varlık, Allah Teâlâ'dır. Öyle ise, o şahıs Hamza'yı Allah'ın bu iki sıfatına da ortak saymış olur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ. أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلاَ تُنظِرُونِ. إِنَّ وَلِيِّيَ اللّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ. وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلآ أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ.

"Allah ile aranıza koyup çağrıda bulunduklarınız, sizin gibi kullardır. İçinize yatıyorsa, onlara seslenin de size cevap versinler! Ayakları mı var ki, yürüsünler! Elleri mi var ki, tutsunlar! Gözleri mi var ki, görsünler! Kulakları mı var ki, işitsinler! De ki: 'Çağırın ortaklarınızı da bana tuzak kurun; hiç göz açtırmayın.' Benim velim, bu Kitab'ı indiren Allah'tır. O, iyilere velilik eder. Allah ile aranıza koyup yardıma çağırdıklarınız, size yardım etmek şöyle dursun, kendilerine bile yardım edemezler." (A'râf 7/194-197)

وَاتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ. لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُّحْضَرُونَ.

"Belki yardımları olur diye, Allah ile aralarına koydukları ilahlara sarıldılar. Oysa onların, bunlara yardıma güçleri yetmez. Ama bunlar, onlar için hazır askerdirler."

(Yâsin 36/74, 75)

وَاتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِّيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا .كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا.

"Destek almak için Allah'tan önce bir kısım ilahlara sarıldılar. Hayır; onlar bunların yaptığı kulluğu tanımayacak, onlara ters düşeceklerdir." (Meryem 19/81, 82)

İşte şirk budur. Yani Allah'a yakın bilinen kimseleri, Allah'a ait bazı özelliklere sahip görüp yardımını istemektir.

MÜRİT- Allah istese, Hamza'ya bu özellikleri veremez mi?

BAYINDIR- Allah'ın gücü ile delil getirilmez. Bunca âyet varken, Hamza'ya özel bir güç verildiğini kim iddia edebilir? Bakın, Allah'ın elçileri de dâhil hepimiz Allah'ın kulu, yani kölesiyiz. Allah da bizim Rabbimiz, yani Sahibimizdir. Kölenin, sahibi karşısında yetkisi olmaz. Nebîler de dâhil, hiç kimsenin Allah'a karşı yetkisi olmaz. Hele Allah'ın kimseye yetki vermediğini belirttiği bir konuda bazılarını yetkili saymak, affedilemeyecek bir suç olur.

MÜRİT- Ama bu zat, bir başka yerde Hamza'nın yardıma geldiğini görmüş, diyor ki:

"Cin diyebileceğim bir yaratık, beni elimden tuttu ve götürmeye çalıştı. Çok bunaldım. Birden istimdad ile 'Ya Ham-

za', dedim. O şanlı sahabi, benim davetime icabet etti ve âdeta odanın içinde beliriverdi. Cin onu görünce, korkudan geri geri gitti ve duvardan süzülerek gözden kayboldu.” [41]

BAYINDIR- Bu, tam şirktir. Allah Teâlâ, bu konuda şöyle buyurur:

أَلا إِنَّ لِلّهِ مَن فِي السَّمَاوَات وَمَن فِي الأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ شُرَكَاء إِن يَتَّبِعُونَ إِلاَّ الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلاَّ يَخْرُصُونَ.

“Bilin ki göklerde kim var, yerde kim varsa Allah'ındır. Allah ile aralarına koyduklarından yardım isteyenler, ortaklara değil, sadece kuruntularına uyarlar. Onlar sadece atarlar.” (Yûnus 10/66)

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِ فَلاَ يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنكُمْ وَلاَ تَحْوِيلاً. أُولَـئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا.

“De ki: Allah'a yakın saydıklarınızı çağırın; onların ne sıkıntınızı gidermeye, ne de başka tarafa çevirmeye güçleri yeter. Bunların yardıma çağırdıkları da, kendilerini Rablerine daha çok yaklaştıracak vesile ararlar.[42] O'nun ikramını bekler, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı kaçınılması gereken şeydir.” (İsrâ 17/56, 57)

a- Olağanüstü gücün kaynağı

MÜRİT- Hamza'yı yardıma çağıran kişinin asıl istediği şey, Allah'ın Hamza'yı yardıma göndermesidir. Bunun Allah'tan başkasını ilâh edinmekle, yani şirk ile ne ilgisi olur?

---

41 Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi, 28 Kasım 1996.

42 33 no'lu dipnota bkz.

BAYINDIR- O sözü inceleyelim:

1- O zat bir yerde diyor ki: *"Büyük ve mukaddes ruhlardan istimdâd (yardım talebi) olabilir."*[43] Ama Allah Teâlâ, bu iddiayı şöyle reddediyor:

قُلْ مَن يُنَجِّيكُم مِّن ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً لَّئِنْ أَنجَانَا مِنْ هٰذِهِ
لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ. قُلِ اللّهُ يُنَجِّيكُم مِّنْهَا وَمِن كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنتُمْ تُشْرِكُونَ.

"De ki: Gizlice yalvarıp, bizi bundan kurtarırsan, elbette Sana şükredenlerden oluruz, diye yakardığınız bir sırada, sizi karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir? De ki: Allah'tır. Sizi ondan ve her türlü sıkıntıdan O kurtarır. Sonra yine de O'na şirk koşarsınız." (En'âm 6/63, 64)

Yani sıkıntı sırasında yalnız Allah'a sığınır; sıkıntı geçince de, Allah'ın dışında birinin yardımıyla kurtulduklarını söylerler.

2- Hamza'ya bu gücü Allah'ın vereceğini hayal etmek, neyi değiştirir? Çünkü bunun bir delili yoktur. Hamza'nın bu çağrıdan haberi bile olmaz. Şu âyetleri iyi düşünelim:

قُلْ أَرَأَيْتُم مَّا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ
فِي السَّمَاوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ.
وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَومِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن
دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ. وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاء وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ.

"De ki; Allah ile aranıza koyarak çağrıda bulunduklarınızın ne olduklarını gördünüz mü? Gösterin Bana; yeryüzünde neyi yaratmışlar? Yoksa göklerde bir payları mı var? Sözleriniz içinize yatıyorsa bu konuda bana, daha önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kırıntısı getirin.

43 Fethullah Gülen, Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi, 28 Kasım 1996.

Allah ile arasına koyarak, kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimselere çağrıda bulunandan daha sapık kimdir? Bunlar onların çağrısının farkında olmazlar.

İnsanların bir araya getirildikleri gün, yardıma çağırılanlar onlara düşman olacaklar ve yaptıkları kulluğu kabul etmeyeceklerdir." (Ahkâf 46/4-6)

Her müşrik, kendi ilâhındaki gücün ona, Allah'tan verildiğine inanır. Bu, dayanaksız bir iddiadır. Şu âyetleri biraz düşünmek gerekir:

قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَىَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ. فَذَلِكُمُ اللّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلاَّ الضَّلاَلُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ.

"Desen ki: Size gökten ve yerden rızık veren kim? İşitmeye ve gözlere hâkim olan kim? Ya ölüden diriyi çıkaran, diriden de ölüyü çıkaran kim? Kimdir o bütün işleri çekip çeviren? Allah'tır, diyeceklerdir. De ki: Hiç çekinmez misiniz?

Sizin gerçek Rabbiniz olan Allah işte budur. Hakkın ötesi sapıklık değildir de ya nedir? Nasıl oluyor da, halden hale sokuluyorsunuz?" (Yûnus 10/31, 32)

Mekke müşrikleri Kâbe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi:

لبّيك لاشريك لك إلّا شريك هو لكَ تملكُه وما مَلك

Lebbeyk lâ şerîke lek illâ şerîkun huve lek temlikuhu ve mâ melek: Emret Allah'ım! Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da, bütün yetkilerinin de sahibi Sensin.

Bunu bize nakleden İbn Abbas diyor ki:

Onlar, Lebbeyk lâ şerîke lek: Emret Allah'ım! Senin hiçbir ortağın yoktur, dediklerinde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, yazık size, burada kesin, burada kesin, derdi.[44]

Görüldüğü gibi, Mekke müşrikleri de Allah'ın kızı saydıkları putlarına, o yetkiyi Allah'ın verdiğini söylüyorlardı, ama bu bir şeyi değiştirmiyordu.

Âyette şöyle buyurulur:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ.

"Allah'tan önce, Allah'ın hakkında bir kanıt indirmediği şeye boyun eğerler. O konuda kendilerinde de bir bilgi yoktur. Bu yanlışı yapanların yardımcısı olmaz." (Hacc 22/71)

MÜRİT- Bu zat o çağrıdan sonra, âdeta Hamza odada beliriverdi, diyor. Bir de şöyle bir hatırasını anlatıyor:

"Eski bir dostumun hanımı rahatsızdı. Çare aramadıkları yer kalmamıştı. İçinde Bedir Savaşı'na katılan sahabilerin isimleri de bulunan bir dua mecmuasını vereyim, diye kendilerine gittim. Geleceğimden kimsenin haberi yoktu.

Ben merdivenden çıkarken bacımız trans[45] *halinde imiş. Cinler ona, 'hoca geliyor; onun hakkından da geliriz', diyorlarmış. Kapıyı çaldım. Arkadaşım beni görünce çok şaşırdı.*

'Bu dua mecmuasını bacımız üzerinde taşısın, mutlaka faydası olur, cinler yanına sokulamazlar', dedim ve geçtim salona oturdum.

---

44 Müslim, *Hacc,* 22, Hadis no 1185.

45 ***Trans,*** Fransızcadan dilimize geçmiş bir kelimedir. Anlamı şudur: "Kendinden geçme, uyaranlara karşı duyarlığın yok olduğu ve çevrede olup bitenlerin algılanmadığı bir tür uyku durumu."

Sonra arkadaşım, bu dua mecmuasını hanımının üzerine koymuş. Trans halindeki bacımız; 'Nasıl, Hamza geldi diye kaçıyorsunuz değil mi?' diye bağırmaya başlamış." [46]

Şimdi bütün bunlar yalan mı?

BAYINDIR- Okuduğumuz o kadar âyete rağmen bu iddiaları savunmaya çalışmanız, iyi niyetle bağdaştırılamaz.

b- Ruhânîlerin hayatı

MÜRİT- Ben hâlâ tatmin olmuş değilim. Bildiğim kadarıyla beş çeşit hayat vardır:

- Birincisi, bizim hayatımızdır.
- İkincisi, Hızır ve İlyas'ın hayatıdır. Bir vakitte pek çok yerde bulunabilirler. İsterlerse bizim gibi yerler, içerler.
- Üçüncüsü, İdris ve İsa aleyhimesselâmın hayatıdır. Bu, melek hayatı gibi nuranî bir hayattır.
- Dördüncüsü, şehitlerin hayatıdır.
- Beşincisi, kabirdekilerin hayatıdır.

Şehitler, hayatlarını Allah yolunda feda ettikleri için, Allah da onlara berzah âleminde dünya hayatına benzer; fakat kedersiz, zahmetsiz bir hayat ihsan eder. Onlar kendilerini ölmüş bilmez, daha iyi bir yere gitmiş bilirler; çok mutlu olurlar. İşte şehitlerin efendisi olan Hamza da böyle bir hayat yaşamaktadır. Kendine sığınanları koruması, dünya ile ilgili işlerini görmesi ve gördürmesi mümkün olabilir.[47]

---

46 Fethullah Gülen, Küçük Dünyam-2, Zaman Gazetesi, 28 Kasım 1996.

47 Said Nursî, Mektubat, 1. Mektup, *Risale-i Nur Külliyatı*, İstanbul 1994, c. I, s. 347.

BAYINDIR- Allah yolunda öldürülenlerin aslında diri olduklları doğru, ama Allah Teâlâ, siz anlayamazsınız, dediği halde anladığınızı iddia etmeniz, bağışlanmaz bir suçtur.

[Şehitlerle ilgili ayrı bir bölüm gelecektir.]

Hamza'nın, kendine sığınanlara yardım edemeyeceği konusunda hâlâ şüpheniz varsa, yukarıdaki âyetleri bir daha okuyun. Eğer inanıyorsanız, böyle bir şeyi aklınızın ucundan bile geçiremezsiniz! O âyetlerden biri şöyledir:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَومِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ.

"Kıyâmet gününe kadar kendine cevap veremeyecek bir kimseyi, Allah ile arasına koyarak yardıma çağırandan daha sapık kimdir? Oysa bunlar, onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahkâf 46/5)

MÜRİT- Bizim yaşadığımız hayat belli. Şehitler konusu da anlaşıldı. Hayatın diğer üç çeşidi için ne diyeceksiniz?

BAYINDIR- Soruyu ben sormalıyım! Hızır, İlyas, İdris ve İsa aleyhimüsselâmın hayatta olduklarını iddia eden sizsiniz!

MÜRİT- Bunları söyleyen zat, böyle bir hayatın varlığını, keşif sahibi evliyanın tevatür derecesine varan gözlemine dayandırıyor.

BAYINDIR- Keşif sahibi evliya sözü, gerçek dışı bir yakıştırmadır. Gayb ile ilgili bir konu, hiçbir ilmî değeri olmayan keşfe dayandırılamaz. Adı geçen dört Nebî'den yalnız İsa aleyhisselamın durumunu biliyoruz. Onu da şu âyetten anlıyoruz:

...وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِى كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنتَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ شَهِيد.

"... Aralarında bulunduğum süre içinde onlara şahittim. Beni vefat ettirince, onları gözetleyen sadece Sen oldun. Her şeye şahit olan Sensin." (Mâide 5/117)

İsa (a.s.) vefat edince, ümmeti ile ilişiği kesilmiştir. Onun için bir hayat çeşidi olduğunu iddia eden, bu âyetlere ters düşer.

İsa (a.s.)'nın vefatı ile ilgili bir âyet şöyledir:

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى إِنِّى مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا...

"Bir gün Allah şöyle dedi: Bak İsa! Seni vefat ettireceğim ve katıma yükselteceğim. Kendini doğrulara kapatanlardan seni arındıracağım. Sana uyanları, kıyamet gününe kadar o kâfirlerden üstün kılacağım ..." [48]

(Al-i İmrân 3/55)

Görüldüğü gibi İsa aleyhisselam, vefatından sonraki ilk konuşmayı ahirette yapacaktır.

c- Ölüm ve uyku

MÜRİT- Kabir hayatı konusunda ne dersiniz?

BAYINDIR- Allah Teâlâ, ölüm ile uykuyu aynı sayarak şöyle buyurur:

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى...

48 İsa'ya uyanlar, onu Allah'ın oğlu sayıp müşrik olan Hristiyanlar değil, onu Allah'ın Nebîsi sayan Müslümanlardır.

"Allah ölüm esnasında ruhları alır, ölmeyenlerinkini de uykuda alır. Ölümüne hükmettiğini tutar, ötekini belli bir vakte kadar salıverir..." (Zumer 39/42)

Demek ki Allah, ölülerin ruhunu belli bir yerde tutmaktadır. Bir âyet de şöyledir:

وَهُوَ الَّذِى يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَى أَجَلٌ مُّسَمًّى...

"Geceleyin sizi vefat ettiren ve gündüzün ne yapıp ettiğinizi bilen O'dur. Gündüzün sizi kaldırır ki, belirlenmiş eceliniz tamamlansın..." (En'âm 6/60)

Kıyametin kelime anlamı kalkıştır. Öldükten sonraki dirilme yataktan kalkışa; sûra üflenmesi de kalk borusunun çalınmasına benzer. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ. قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا...

"Sûra üflenince onlar, kabirlerinden kalkacak; hızla Rablerine doğru akın edecek; 'Eyvah! Bizi yatağımızdan kim kaldırdı', diyeceklerdir..." (Yâsin 36/51, 52)

Kur'ân'a göre ölüm, bir uyku; kabir, uyuma yeri; öldükten sonra dirilme de, uykudan uyanma gibidir. Kabir azabı da, uykuda görülen kötü rüyalar gibi olmalıdır.

Uyuyan kişi, uykuda geçen zamanı bilemez. Ölü de aynıdır. Nitekim Kur'ân'da; biri ölü, diğeri uyuyanla ilgili iki örnek vardır.

Ashab-ı Kehf mağarada 309 yıl uyumuştu.[49] Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurur:

49 Kehf suresi 18/25.

وَكَذَٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْماً أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ...

"Böylece onları kaldırdık ki, birbirlerinin kanaatlerini öğrensinler. İçlerinden biri, ne kadar kaldınız, diye sordu: Bir gün, belki de bir günden az, dediler…" (Kehf 18/19)

Ölümle ilgili âyet de şudur:

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللّهُ مِئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِئَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِّلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَى العِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

"Şu kişiyi gözünde hiç canlandırmadın mı? Tavanları çökmüş ve duvarları üzerlerine yıkılmış bir kente uğramıştı da, Allah bu kenti ölümünden sonra nereden diriltecek, demişti. Allah onu oracıkta yüz yıl süreyle öldürdü, sonra diriltti. Ne kadar kaldın, diye sordu. Bir gün kaldım; belki bir günden de az, dedi. Allah dedi ki: Yok, tam yüz yıl kaldın. Yiyeceğine ve içeceğine bak, hiç bozulmamış. Bir de eşeğine bak! Bu, seni insanlara bir belge yapmak içindir. Şimdi de (eşekten kalma) kemiklere bak da onları nasıl birleştireceğimizi, sonra nasıl ete büründüreceğimizi bir gör! Bunları açık açık görünce, dedi ki: Artık biliyorum; Allah gerçekten her şeyi bir ölçüye bağlamış." (Bakara 2/259)

Yüz sene ölü kalıp dirilen ile 309 sene uykuda kalanlar, bir gün veya bir günden az, kaldıklarını sanıyorlar. Âyetler zamanın göreceli olduğunu, zaman diye ayrı bir varlığın olmadığını açıkça göstermektedir. Kabir hayatını anlamak isteyen, bu âyetlerden ders alabilir.

Uyuyanın ruhu gelip tekrar aynı bedene gireceği için, beden diri olur. Ölenin ruhu geri gelmeyeceğinden, onun bedeni ölür. Âhirette yeniden yaratılan bedene giren ruh, kendini uykudan uyanmış gibi hisseder de der ki:

... مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا...

"... Yatağımızdan bizi kim kaldırdı?.." (Yâsin 36/52)

Beden çürümüş, yeniden yaratılmış, ama o farkında değil; uyuyup uyandığını sanıyor. Onun açısından zaman durmuştur.

Uyku, hayatta bir kesinti değil; süreklilik için zorunlu bir dinlenmedir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şu sözüyle, tekrar dirilişin de dünya hayatının devamı gibi olacağını bildiriyor:

"Kul, ne üzere öldüyse o şekilde diriltilir."[50]

Veda Haccı'nda birisi bineğinden düşmüş, boynu kırılmıştı. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: *"Onu su ve sidr ile yıkayın; iki parça bez içinde kefenleyin, koku sürmeyin ve başını örtmeyin. Çünkü kıyamet günü telbiye*[51] *getirir durumda kaldırılacaktır."*[52]

O şahsın ölümü, ihramlı[53] bir hacının uyuması gibi sayılmıştır. İhramlı koku sürünmez, başını örtmez ve uykudan kalkınca telbiye getirir.

---

50 Müslim, *Cennet,* 19, Hadis no: 83 (2878).

51 Telbiye, hac veya umre için ihrama giren kişilerin okuduğu şu zikirdir: *"Lebbeyk Allahumme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde v'en-nimete leke v'el-mülk, lâ şerîke leke."*

52 Buhârî, *Cenâiz,* 20.

53 İhram, hac veya umreye niyet edip telbiye getirdikten sonra, bu ibadetlerle ilgili yasakların başlaması anlamına gelir. Erkeklerin ihram süresince başlarını örtmeleri yasaktır.

MÜRİT- Kabrin cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukur olmasını nasıl izah edebiliriz?

BAYINDIR- Bunlar rüyaya benzetilebilir. Güzel rüya gören, bitmemesini ister. Sıkıntılı bir rüyadan uyanan da, "iyi ki rüyaymış", diye şükreder. Doğrusunu Allah bilir.

-9-

MÜSLÜMANLARI BATIRAN ŞİRK

MÜRİT- Bu ülkede yeterli dinî eğitim olmadığı için hocalar yanlış yapabiliyor. Biliyorsunuz, 1924'te şeriat kaldırıldı. Bütün yasalar Batı'dan alındı. Bir zamanlar din eğitimi tamamen yasaklandı. Ezan Türkçe okundu. Bunları uzatmak mümkün.

BAYINDIR- Bütün suçu başkasına atın ve aradan çekilin. Ne kolay bir iş! Yetmiş yıl önceki şartlara durup dururken mi gelindi? İslâm âlemi Birinci Dünya Savaşı'nda Batı karşısında niye kesin bir yenilgi aldı?

MÜRİT- Bunun siyasi, sosyal, ekonomik ve askerî birçok sebebi var. Şimdi sen, bunu da mı tarikatlara bağlayacaksın?

BAYINDIR- Bunu tarikatlara bağlamak, kolaya kaçmak olur. Yenilginin siyasi, sosyal, ekonomik ve askerî sebeplerini uzmanlarına bırakalım. Biz burada Kur'ân'a uyma yerine, Kur'ân'ı kendimize uydurmadan bahsedelim.

Kur'ân'a taban tabana zıt nice sözler Nebinin sözü sayılmış ve Müslümanlar arasında kabul görmüştür. Şu söz onlardan biridir:

"İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda, kabirlerdeki ölülerden yardım isteyin."[54]

---

54 *Rûhu'l-Furkân Tefsiri,* c. II, s. 82.

Bu sözü hadis diye ortaya atan, Yavuz Sultan Selim'in meşhur şeyhülislamı İbn-i Kemal'dir. Bununla da kalmamış, doğruluğunu ispat için felsefi izahlara girmiştir. Bu sebeple sıkıntı ağırdır. Bu konu ***Ölülerden Yardım İsteme*** başlığı altında anlatılmıştı.

İslâm âlemi Kur'ân'dan uzaklaşalı asırlar oluyor. Şeyhler gibi mezhep imamları da kutsallaştırılmış, onların sözleri de Kur'ân ve Sünnetin yerini almıştır.

Birinci Dünya Savaşı'ndaki kesin yenilgi bir başlangıç değil, bir sonuçtur. Yetmiş yıllık uygulama diye tenkit ettiğiniz şeyler de birer sonuçtur. Birinci Dünya Savaşı'ndaki yenilgiyi askerî yenilgi saymak kolaycılık olur. O, kendine güvenini yitirmiş bir toplumun yenilgisidir.

MÜRİT- Kendine güven de ne demek? Bir Müslüman kendine değil, Allah'a güvenir.

BAYINDIR- Kendine güvenmek, inandığı değerlere güvenmektir. İnandığı değerlere güvenmeyenin, imanı da olmaz.

MÜRİT- Bunu biraz açar mısınız?

BAYINDIR- Bakın, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, Allah'ın Elçisi olduğunu söyleyince ona gülenler, cinlerin etkisine girmiş sayanlar, sihirbaz diyenler, alaya alan ve hakaret edenler olmuştu. Eğer bunlar Nebimizin inancını sarssaydı, "Ya bunlar haklıysa?" deseydi, halkın içine çıkıp bir iş yapamazdı. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَضَآئِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَن يَقُولُوا لَوْلاَ أُنزِلَ
عَلَيْهِ كَنزٌ أَوْ جَاء مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنتَ نَذِيرٌ وَاللّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ.

"Ona bir hazine indirilseydi veya beraberinde bir melek gelseydi" demesinler diye sanki sana gelen vahiyden bir kısmını onlara okumayacak gibisin; bu senin içini daraltıyor. Hâlbuki sen yalnızca bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır." (Hûd 11/12)

Ona salât ve selam olsun, Nebîmizin inandığı değerlere güvenmesi ve Allah'ın Elçisi olduğu konusunda kuşkuya düşmemesi için, inen âyetlerden bir kısmı şöyledir:

يس. وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ. إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ. عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ.

"Ya Sîn. Doğru hükümler içeren Kûr'ân'a yemin olsun ki sen, Allah'ın elçilerindensin, doğru yoldasın." (Yâsin 36/1-4)

فَذَكِّرْ فَمَا أَنتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ. أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ. قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُم مِّنَ الْمُتَرَبِّصِينَ. أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُم بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ. أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَل لَّا يُؤْمِنُونَ. فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ.

"Sen doğru bilgi ver (Kur'ân'ı tebliğ et); Rabbinin nimeti sayesinde sen, ne bir kâhinsin, ne de cinlerin etkisindesin.

Şöyle mi diyorlar: O bir şairdir, başına gelecekleri bekliyoruz.

De ki: 'Bekleyin, zaten ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim.'

Bunu, kendilerine akılları mı emrediyor? Yoksa onlar azgın bir topluluk mudur?

Ya da, 'Onu kendi uydurdu' mu diyorlar? Aslında bunlar inanmıyorlar.

Samimiyseler, bunun dengi bir söz getirseler ya!"

(Tûr 52/29-34)

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ. مَا أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ. وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ. وَإِنَّكَ لَعَلى خُلُقٍ عَظِيمٍ. فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ. بِأَييِّكُمُ الْمَفْتُونُ. إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ. فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ. وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ.

"Nun; kaleme ve yazdıklarına yemin ederim. Sen Rabbinin nimeti sayesinde cinlerin etkisinde değilsin. Sana, tükenmek bilmeyen kesin bir ödül vardır. Sen, gerçekten büyük bir ahlaka sahipsin. Yakında sen de görürsün, onlar da görürler; kimin fitne içinde olduğunu.

Senin Rabbin, yolundan sapanın kim olduğunu iyi bilir; O, yola gelenleri de iyi bilir. O halde yalancılara boyun eğme.

Yağcılık yapmanı isterler ki, onlar da yağcılık yapsınlar." (Kalem 68/1-9)

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُن كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ. لَوْلَا أَن تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِّن رَّبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاء وَهُوَ مَذْمُومٌ. فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ. وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ. وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ.

"Rabbinin hükmüne katlan da, sakın balığın yuttuğu (Yunus) gibi olma; hani o nefesi içinde düğümlenmişken, yalvarıp yakarmıştı. Eğer ona Rabbinden bir nimet yetişmiş olmasaydı (balıkla beraber) boş bir yere fena bir halde atılacaktı. Ama Rabbi onu seçip iyilerden yaptı.

O inkâr edenler, Kur'ân'ı dinledikleri zaman, neredeyse seni gözleriyle devireceklerdi! 'O cinlerin etkisinde', diyorlardı.

Oysa Kur'ân, herkes için doğru bilgiden başka bir şey değildir." (Kalem 68/48-52)

Bu âyetler Nebimize güven tazeletiyordu. Bu şekilde çok âyet vardır. Allah Teâlâ, geçmiş nebilerin çektiği sıkıntıları dile getirerek de, onu teselli etmiştir. Yoksa bu büyük işi nasıl başarabilirdi?

Müslümanlar, her an değişen ve gelişen olaylar karşısında kendilerine ve dinlerine olan güvenlerini diri tutmak için, Kur'ân'ı düşünerek okumak zorundadırlar. Bunu yapmadıkları için, inandıkları değerlere olan güvenleri azalmış; nefislerini ıslah etme adına kendilerini hakir saymış; kimi şahısları da olduğundan büyük görmeye ve onlar için hayalî makamlar uydurmaya koyulmuşlar ve onların kendilerine manevi yardım yapacağına inanmışlardır. Bu inanç, toplumu kanser gibi sarmış ve Birinci Dünya Savaşı'nda o koskoca gövde tarihe gömülmüştür. Geride kalanlar, o yanlış inancı terk etmemektedirler.

Bir âyette şöyle buyurulur:

... إِنَّ اللّٰهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلاَ مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُم مِّن دُونِهِ مِن وَالٍ.

"… Bir millet kendinde olanı bozmadıkça, Allah onlarda olanı bozmaz. Allah bir millete ceza vermek istedi mi, artık onun önüne geçilemez. Zaten onların başka koruyucuları da yoktur." (Ra'd 13/11)

MÜRİT- Yönetimde bozulma olduğu doğru.

BAYINDIR- Asıl suçlu, Kur'ân yerine geleneğe sarılan âlimlerdir. Kur'ân'a sarılsalardı, Nebîmizin söz ve uygula-

malarının, Kur'ân'dan çıkardığı hikmetler olduğunu anlarlardı.

MÜRİT- Tamam işte, hikmete biz uyuyoruz; ilâhî sırları, gerçeğin bilgisini, varoluşun amacını, sebeplerle sonuçlar arasında ilâhî iradenin rolünü keşfetmeye çalışıyoruz.

BAYINDIR- Burada kastettiğimiz, felsefe ve tasavvuftaki hikmet değil; Kur'ân'dan sonra en önemli kavram olan hikmettir.

Hikmet, Kitap'tan hüküm çıkarma yöntemi, bir çeşit kullanma kılavuzudur. Allah, Nuh'tan İsa'ya kadar 18 nebînin adını saymış ve şöyle demiştir:

"Onların babalarından, soylarından ve kardeşlerinden de seçtik ve doğru yolu gösterdik." (En'âm 6/87)

Sayıları 124 bin kadar olduğu rivayet edilen[55] nebîlerden her biri, bu 18 nebînin ya babaları, ya kardeşleri ya da soylarından gelenlerdir. Sonra Allah Teâlâ şöyle demiştir:

أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ...

"Onlar; Kitap, hüküm (hikmet) ve nebîlik verdiğimiz kimselerdir…" (En'âm 6/89)

Allah, Kitab'ı açıklama konusunda kimseye yetki vermemiştir. İlgili âyetler şöyledir:

الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ. أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ.

"Elif, Lâm, Râ. Bu Kitap, âyetleri muhkem kılınmış, sonra hakîm olan ve her şeyin iç yüzünü bilen Allah tarafın-

55 Ahmed b. Hanbel, *Müsned* c. V, s. 266, İstanbul-1982.

dan açıklanmıştır ki, Allah'tan başkasına kul olmayasınız! Ben de O'nda olanla sizi uyaran ve müjdeleyen biriyim."

(Hûd 11/1, 2)

İşte hikmet, Allah'ın açıklamalarına ulaşma yöntemidir. Kur'ân'da gösterilen o yöntemle hareket edilmezse, başkasının açıklamasını Allah'ın açıklaması sayarak sapıtırız. Sahabeden sonra unutulmuş olan bu yöntemle hareket edersek, Nebîmizin bütün söz ve uygulamalarının, onun Kur'ân'dan çıkardığı hikmetler olduğu görülecektir. Bütün elçilerin ve Allah'ın son Elçisi'nin öğrettiği yönteme uyulsa, tek bir sıkıntı bile çözümsüz kalmazdı. Din ile bilimin, din ile doğanın tam olarak uyuştuğu görülecek ve hurafelere asla geçit verilmeyecekti. Bu yöntemi unutan müslümanlar, doğallıktan uzaklaşarak âdeta intihar etmişlerdir.

Japon İmparatorluk ailesine mensup bir Prens, İmparatorundan II. Abdulhamid'e bir mektup getirir. Japon İmparatoru ondan; İslâm dininin muhtevasını, iman esaslarını, gayesini, felsefesini, ibadet kaidelerini açıklayacak güçte dinî-ilmî bir heyet ister. Sultan, Japonya'da İslâm'ın yayılması için maddi sahada mümkün olan her şeyi yapar; ama İmparator'un istediği dinî-ilmî heyeti gönderemez. O, Sultan'ın içinde hicran olmuş bir hatıradır. Bunun sebebini şu cümlelerle ifade eder:

"Düşündüm ki, Japon imparatorunun istediği Müslüman din âlimleri kendi ülkemizde olsa ve onları ben bulabilseydim, Japonlardan evvel kendi milletimin ve halife olarak İslâm âleminin istifadesini temin ederdim…"

Sultan'a göre, o âlimlerin ilmî kudretleri kadar dünyayı algılama tarzları da, İslâm'ın geleceği üzerinde bu kadar bü-

yük etki yapacak bir konuyu ele almaya ve sonuçlandırmaya müsait değildir.[56]

MÜRİT- Öyleyse tarikatlara bu kadar yüklenmek doğru olmaz. Âlimlerin Kur'ân'dan uzaklaştığı bir yerde tarikat mensuplarının yanlışları görmezlikten gelinebilir.

BAYINDIR- Allah'ın kabul etmeyeceği bir özrü, biz kabul edemeyiz. Çünkü âlim ve cahil ayrımı olmadan herkes, Kur'ân'a aykırı davranışlarının hesabını verecektir. Âlimlerin hesabı daha ağır olacaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِن بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِى الْكِتَابِ
أُولَئِكَ يَلعَنُهُمُ اللّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ. إِلاَّ الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ
عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّهِ
وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. خَالِدِينَ فِيهَا لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلاَ هُمْ يُنظَرُونَ.

"İndirdiğimiz açık âyetleri ve ana yolu (hikmeti) Kitap'ta insanlara göstermemizden sonra gizleyenleri dışlarız. Diğer dışlayanlar da dışlarlar.

Dönüş yapıp kendini düzelten ve gizlediklerini açıklayanlar başka. Onların dönüşünü kabul ederim. Ben her tevbeyi (dönüşü) kabul ederim, ikramım boldur.

Âyetlerimizi gizleyen ve gizlemiş olarak ölenleri; Allah, melekleri ve bütün insanlar dışlar. Sürekli dışlanmış olarak kalırlar. Azapları ne hafifletilir, ne de buna ara verilir."

(Bakara 2/159-162)

Kur'ân'dan uzaklaşma, âlimleri de hurafe batağına sokmuş; Kur'ân'a temelden aykırı nice şeyi doğru görmelerine sebep olmuştur.

---

56 Fethi OKYAR, *Üç Devirde Bir Adam,* İstanbul 1980, s. 101-103.

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesi ile ilgili resmî belgelerde, Muhammed aleyhisselam, Allah'ın yanında ikinci ilâh haline getirilmiştir.[57]

a- Sultan Reşat'ın savaş ilanı beyannamesinin son bölümünde şu ifadeler yer alır:

"... Hak ve adl bizde, zulüm ve udvan düşmanlarımızda olduğundan düşmanlarımızı kahretmek içün Cenab-ı âdil-i mutlakın inâyet-i samadâniyesi ve Nebîyy-i zîşânımızın imdâd-ı maneviyesinin bize yâr u yaver olacağında şüphe yoktur..." [58]

Bu ifadeyi şöyle sadeleştirebiliriz:

"Biz haklı ve dürüst, düşmanlarımız, zâlim ve saldırgan olduğundan, düşmanlarımızı yere sermek için adaleti şaşmaz olan Allah'ın yüce desteğinin ve şanlı Nebîmizin manevi yardımının bize yâr ve yardımcı olacağında şüphe yoktur..."

b- Başkumandan vekili[59] Enver Paşa'nın beyannamesi şu ifadelerle başlar:

"Allah'ın inayeti, Nebîmizin imdâd-ı ruhâniyesi ve mübarek Padişahımızın hayır duasıyla ordumuz düşmanlarımızı kahredecektir."

Beyanname'nin orta yerinde şu ifadeler vardır:

… Hepimiz düşünmeliyiz ki, başımızın ucunda Nebîmizin ve sahabe-i güzîn efendilerimizin ruhları uçuyor[60]*…*

---

57 Bu konu ile ilgili geniş bilgi, *Olağan Dışı Yollarla Yardım* başlığı altında verilmiştir.

58 22 Zilhicce 1332 tarihli Beyannâme-i Hümâyûn, Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7, s. 436.

59 Başkumandan padişah olduğu için, Enver Paşa padişahtan sonra en yetkili askerdir.

60 Başkumandanlık Vekâletinin Beyannamesi, *Cerîde-i İlmiyye,* Muharrem

Bu ifadeler şöyle sadeleştirilebilir:

"Allah'ın desteği, Nebîmizin ruhanî yardımı ve mübarek Padişahımızın hayır duasıyla ordumuz düşmanlarımızı yere serecektir..."

"… Hepimiz düşünmeliyiz ki, başımızın ucunda Nebîmizin ve onun seçkin arkadaşlarının ruhları uçuyor…"

c- İslâm ülkelerini cihada davet beyannamesi:

Bu beyannameyi Meclis-i Ali-i İlmî (Yüksek İlim Kurulu) hazırlamış, halife sıfatıyla Sultan Reşat imzalamıştır. Beyannamede en üst seviyeden 34 âlimin imzası vardır. Bunların üçü eski, birisi görevde olan dördü şeyhülislam, biri de Fetva Emini Ali Haydar Efendi'dir. Beyannamenin dördüncü paragrafı şöyle biter:

"… Dîn-i mübîn-i ilâhîsi namına cihada şitâbân olan müslimîni her bir hususta mazhar-ı fevz ve nusret buyuracağı inâyet ve eltâf-ı celîle-i samâdânîden mev'ûd ve şeriat-ı garrây-ı Ahmediyenin i'lây-ı şânı içün fedây-ı cân ve mal eyleyen ümmet-i nâciyesine zahîr ve destgîr olmak içün ruhâniyet-i mukaddese-i nebeviyye hazır ve mevcuddur."

Beyannâme'nin son paragrafı da şöyledir:

"Ey mücâhidîn-i İslâm! Cenab-ı Hakk'ın nusret ve inâyeti ve nebiyy-i muhteremimizin meded-i ruhâniyetiyle a'dây-ı dîni kahr ve tedmîr ve kulûb-i müslimîni sermedî seâdetlerle tesrîr eylemeniz va'd-ı celîl-i İlâhî ile müeyyed ve mübeşşerdir." [61]

1333, Sayı 7, s. 436-437.

61 *Cerîde-i İlmiyye, Muharrem* 1333, Sayı 7, s. 456, 457.

Bu ifadeleri şu şekilde sadeleştirebiliriz:

"… Allah'ın açık dini adına hızla savaşa çıkan Müslümanları, her konuda başarılı kılıp yardım edeceğine onun yüce lütuflarıyla söz verilmiştir. Ahmed'in[62] aydınlık şeriatını yüceltmek için, canını ve malını feda eden ümmet-i nâciyesine[63] arka çıkıp elinden tutmak için, nebînin mukaddes ruhu hazır ve mevcuttur.

Ey İslâm mücahitleri! Allah Teâlâ'nın yardımı ve desteği, muhterem Nebîmizin ruhaniyetinin yardımı ile din düşmanlarını yere serip yok etmeniz ve Müslümanların kalplerini sonsuz mutluluklarla sevindirmeniz Yüce Allah'ın verdiği söz ile teyit edilmiş ve müjdelenmiştir."

Şu âyet bunu en büyük sapıklık sayar:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَومِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ.

"Kıyamet gününe kadar kendine cevap veremeyecek bir kimseyi, Allah ile arasına koyarak yardıma çağırandan daha sapık kimdir? Oysa bunlar, onların çağrısının farkında değillerdir." (Ahkâf 46/5)

MÜRİT- Müslümanlar kâfirlere karşı cihada çıkıyorlar. Bu, Nebîmizi memnun edecek bir davranıştır. Elbette o, ruhaniyetiyle Müslümanlara yardım edecektir. Onun seçkin sahabelerinin ruhlarının, Müslümanların başları ucunda uçması da yadırganamaz. Çünkü bu savaşta, sahabeler de yer almak ister.

62 Ahmed, Muhammed aleyhisselamın isimlerindendir.

63 Ümmet-i nâciye, Kur'ân'ın istediği inanç ve davranış içinde bulunan ümmet anlamınadır.

BAYINDIR- Eğer Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ve seçkin arkadaşları hayatta olsalardı, Müslümanların başarısı için ellerinden geleni yaparlardı. Onlar ölmüşlerdir. Yapılması gereken, hayallere değil, Kur'ân'a uymaktır. Allah Teâlâ, kendinden başkasının yardıma çağrılmasını Kur'ân'da şirk saymış ve kesinkes yasaklamıştır. O şöyle diyor:

... ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ. إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ.

"... İşte Rabbiniz Allah; yetki onundur. O'nunla aranıza koyup yardıma çağırdıklarınız, bir çekirdek zarına bile hükmedemezler.

Onları çağırsanız, çağrınızı işitmezler; işitseler cevap veremezler. Kıyamet gününde de, sizin onları ortak saymanızı kabul etmezler. Kimse sana bunları, her şeyin içyüzünü bilen Allah gibi haber vermez." (Fâtır 35/13, 14)

Allah'tan başkasını olağan dışı yollarla yardıma çağıranlara Allah yardım etmez:

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الأَمْنُ وَهُم مُّهْتَدُونَ.

"İnananlar ve imanlarına şirki[64] karıştırmayanlar var ya, işte güven onların hakkıdır; doğru yolu tutturanlar onlardır." (En'âm 6/82)

Şu âyete göre Osmanlıların yaptıkları, yoldan çıkma ve açık arazide şaşırmaktır:

---

64 Âyette şirk diye tercüme edilen kelime, zulüm'dür. Bu anlam, hem bir önceki âyetten *(En'âm 6/81)*, hem de Lokman suresinin 13. âyetindeki; "Şirk gerçekten büyük bir zulümdür." ifadesinden anlaşılmaktadır.

قُلْ أَنَدْعُو مِن دُونِ اللّهِ مَا لاَ يَنفَعُنَا وَلاَ يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَى أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللّهُ
كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى ائْتِنَا
قُلْ إِنَّ هُدَى اللّهِ هُوَ الْهُدَىَ وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ.

"De ki: Bize ne yarar sağlayacak, ne de zarar verebilecek birilerini Allah ile aramıza koyarak yardıma çağırıp da Allah yola getirmişken, izlerimiz üzerine geriye mi çevrilelim? Arkadaşları, 'bize gel', diye doğru yola çağırdığı halde, şeytanların bir yerde arzusuna uydurup şaşkına çevirdiği kimse gibi mi olalım? De ki: Doğru yol Allah'ın yoludur. Biz, varlıkların Rabbine teslim olma emri aldık." (En'âm 6/71)

MÜRİT- Müslümanlar çok yenilgiler almışlardır. Bu, Allah'ın imtihanıdır. Nitekim Nebîmizin ordusu da Uhud'da yenilmiş, daha sonra durum lehe çevrilmişti.

BAYINDIR- Uhud'da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, "Ben Allah'ın Elçisiyim, duam ve manevi desteğimle bu savaş kazanılır" demedi; canını dişine takarak düşmanı takip etti ve durumu lehine çevirmeyi başardı.

Cephede yenilmek o kadar önemli değildir. Toparlanır, düşmana daha büyük bir darbe indirebilirsiniz. Asıl yenilgi, kendine olan güveni kaybetmek ve içten yenilmektir.

Müslümanlar içten yenilmişlerdir. Kendi siyasi, sosyal, ekonomik ve askerî düzenlerine güvenleri kalmamıştır. Bunu anlamak isteyen, Müslümanların okullarında nelerin öğretildiğine baksın! Büyük maddi imkânlarla desteklenip gayrimüslim ülkelere gönderilen öğrenciler, ne öğreniyorlar? Kendi sistemimizi öğretmek için harcadığımız çabayı bununla kıyaslarsak, korkunç bir fark ortaya çıkar. İşte bunlar, bugünkü dünya karşısında kafamızı dik tutmamızı engellemektedir.

MÜRİT- Peki, tarikatlardan ne istiyorsun? Türkiye'de tarikatlar resmen kapalıdır.

BAYINDIR- Halka mal olmuş sosyal bir kurumu kapatmakla hurafeler yok olmaz. Burada asıl iş ilim adamlarına düşer. Onlar halkı eğitmeli, zihinler hurafelerden temizlenmeli ve doğru bilgilerle donatılmalıdırlar. Bu sahada yeterli çalışma yoktur. Halkımızın önemli bir bölümünün hurafelere kanmaları bundandır. Bir de bu çalışmalar sürekli olmalıdır. Küçük bir ihmal, hurafelere kapı açmak olur.

MÜRİT- Bilgisi, sosyal ve ekonomik durumu nice iyi insan tarikata girmekte veya destek olmaktadır. Bu sizin tezinizi çürütmez mi?

BAYINDIR- İnsan birçok şeyi bilebilir, ama dinini kaynağından öğrenmezse kolay kandırılır. Onu, Allah'ın Kitabı'ndan ve Nebîmizin uygulamalarından öğrenmek gerekir.

MÜRİT- Şimdiye kadar gelmiş geçmiş bunca âlim yanlış da, sen mi doğrusun? Senin ilmin, onların ilimlerinden daha mı fazla?

BAYINDIR- İlmin fazlalığı veya noksanlığından çok, o ilmi ne amaçla kullandığınız önemlidir. İnsanlar üzülecek diye doğruları söylemezseniz, ilminizin büyüklüğü verdiğiniz zararı arttırmaktan başka bir işe yaramaz. Tanınmış bir âlim, yıllar önce bana şöyle dedi:

- Abdulaziz Bey, tasavvuf ve tarikatla uğraşmayı bırakın. Hurafe olmazsa, tasavvuf da olmaz.

Dedim ki;

- Hurafelerle mücadele, temel görevimiz değil mi? Bunlar insanları şirke sokmuyor mu?

- Şirk olmadan tarikat olmaz; ama bunlar ıslah olmazlar, dedi.

Dedim;

- İnsanlar ıslah olmaz diye mücadeleyi bırakan bir nebî var mı? Örneğimiz onlar değil mi?

Dedi ki;

- Ben senin iyiliğin için söylüyorum. Sen gençsin, istikbalin parlak; bunlar ise çok güçlüdür. Bunlarla başa çıkamazsın. Geleceğini karartırlar!

Dedim ki;

- Bunlardan beklediğim bir şey yok ki! Ben Allah'a dayanıyorum; Allah'tan güçlüsü de yoktur.

Dedi ki;

- Ben senin için endişe ediyorum.

- Asıl ben sizin için endişe ediyorum, dedim. Sizin durumunuz, Cumartesi yasağını çiğneyen Yahudilere karşı mücadeleden kaçınanlara benziyor.

Bilindiği gibi Yahudilerde cumartesi günü av yasağı vardır. Davûd (a.s.) zamanında sahil kenti olan Eyle'de Yahudiler yaşardı. Yılın bir ayında her taraftan oraya balıklar akın eder, balık çokluğundan su neredeyse görünmez olurdu. O ayın dışında ise, sadece cumartesi günleri gelirdi. Deniz kenarında havuzlar kazıp arklar açtılar. Balıklar cumartesi günü havuzlara doldu ve pazar günü avladılar. Kendilerince yasağı çiğnememiş oldular. Cezalanacaklarından korka korka balıklardan yararlandılar. Zamanla, evlatları babalarıınn yolundan gitti; mal mülk edindiler. Şehirden bu işi

hoş karşılamayan bazı gruplar, onları bundan vazgeçirmeye çalıştılarsa da vazgeçmediler. "Dediler ki, ne zamandır biz bu işi yapıyoruz, bunun için Allah'tan hiçbir ceza gelmedi!" Onlara denildi ki; "Aldanmayın, belki size bir azap gelir, yok olursunuz!" Bunlar bir sabah alçak maymunlar haline geldiler. Üç gün böyle yaşadılar, sonra helâk olup gittiler.[65]

Bakara sûresinin 65 ve 66. âyetlerinde konu ile ilgili olarak şöyle buyurulmaktadır:

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ. فَجَعَلْنَاهَا نَكَالاً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ.

"İçinizden cumartesi yasağını çiğneyenleri elbette bilirsiniz. Onlara, aşağılık maymunlara dönüşün, demiştik. Bunu, o gün yaşayanlara ve sonrakilere ders ve Allah'tan çekinenlere öğüt olsun, diye yapmıştık."

Onlardan yasağı çiğnememiş bir bölük, yasağı çiğneyenlerle mücadele edenlere şöyle demişti:

... لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ.

"... Allah'ın yok edeceği ya da şiddetli azaba çekeceği bir kavme ne diye öğüt veriyorsunuz? Dediler ki: Rabbinize karşı yüzümüz olsun, diye; belki de çekinirler." (A'râf 7/164)

Âyetler şöyle devam ediyor:

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ. فَلَمَّا عَتَوْا عَن مَّا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ.

65 Fahrüddin er-Râzî, *Tefsir-i Kebîr,* Matbaa-i Amire, 1307, c. 1, s. 553.

"Verilen öğüdü dikkate almadıklarında kötülükle mücadele edenleri kurtardık. Yanlışı yapanları da, yoldan çıkmalarına karşılık kötü bir azaba çarptırdık. Yapılan engellemelere başkaldırıp direndiklerinde onlara, aşağılık maymunlara dönüşün, dedik." (A'râf 7/165, 166)

- Hocam, bize destek vereceğinize, dolaylı olarak suçlulara destek vermiş oluyorsunuz! Onların başına gelenlerin, sizin başınıza gelmeyeceğinden emin olabilir misiniz?

Dedi ki;

- Bilmem kardeşim, ben seni düşünüyorum.

Dedim ki;

- Bakın, bir nefes alacak kadar ömrümün kaldığını bilsem, o bir nefesi de, bu gibi yanlışları düzeltmek için harcamak isterim. Sonra bu mücadeleler, elinizdeki kitabı oluşturdu.

Bu zat, kitabın birinci baskısını okudu ve bunun, önemli bir başarı olduğunu söyledi.

MÜRİT- Evet, bu konuda haklısınız. Bazı âlimler, bile bile mücadeleden kaçınıyorlar. Ama eskiden gerçek ilim sahipleri vardı.

BAYINDIR- Gerçek ilim sahibi olmak yetmez. O ilmi, yerli yerinde kullanmak da gerekir. Bu konuda Allah Teâlâ, bize Âdem aleyhisselamı örnek veriyor.

Onun öğretmeni Allah Teâlâ idi. Melekler bilgisinden dolayı ona secde etti. İblis secde etmediği için, yoldan çıkarak şeytana dönüştü. Allah Teâlâ onu göstererek şöyle dedi:

... يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى. إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى. وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَضْحَى. فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَى.

"… Bak Âdem! Bu, sana da, eşine de düşmandır. Sakın sizi bu bahçeden çıkarmasın; yoksa mutsuz olursunuz. Burada ne acıkırsın, ne de çıplak kalırsın. Burada susuz da kalmaz, güneş ışığından etkilenmezsin. Şeytan hemen vesveseye girişti de, dedi ki: 'Bak Âdem! Sana ölümsüzlük ağacını ve yıpranmayacak bir saltanatı göstereyim mi?' "

(Tâhâ 20/117-120)

Bu cazip teklif, onlara her şeyi unutturdu ve:

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى.

"Sonunda ikisi de o ağaçtan yediler ve her birine diğerinin edep yerleri göründü. Üzerlerini bahçenin yapraklarıyla örtmeye başladılar. Âdem Rabbine isyan etti ve yanlış bir yola girdi." (Tâhâ 20/121)

Hiçbir âlim, Âdem aleyhisselamın şartlarına sahip olamaz. Öğretmeni Allah Teâlâ ve kaldığı yer güzel bir bahçeydi. Ne kötü insanlar, ne de ekonomik sıkıntılar vardı. Ama ölümsüzlük ağacı ve çökmesi olmayan saltanat arzusu, Âdem'i isyana sürüklemiş ve yoldan çıkmasına sebep olmuştur. Ünlü olma ve dünyalık arzusu da nice âlimi, isyana sürüklemiş ve şaşırtmıştır. Çünkü âhireti dünyaya tercih eden çok azdır. Dünyayı tercih eden âlimler içinde, Allah'ın makamına göz dikenler bile vardır.[66]

---

66 Bu konuda ***Duada Evliyayı Aracı Koyma ve Şirk*** (İstanbul 2001) adlı kitabımızın, ***Biz bilmeyiz, büyükler bilir*** ve devamı bölümlerine bakılabilir.

İlim, helal mala benzer. Helal malıyla kötülük yapanlar gibi, ilmiyle halkı saptıranlar da vardır. Gerçek âlim, doğru davranır ve hayatı pahasına da olsa doğruları söyler. Doğruları bilen çok, ama söyleyen azdır.

MÜRİT- Müslümanların Batı karşısında kesin yenilgi aldığını söylemiştiniz. Batılıyı Müslümandan üstün göremezsiniz. Allah Teâlâ:

... وَأَنتُمُ الأَعْلَوْنَ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ.

"… Eğer inanıp güveniyorsanız, en üstün olanlar sizlersiniz." [67] demiyor mu?

BAYINDIR- Batılıyı üstün gören de kim? Ben Müslümanların, Müslümanlıktan uzaklaştığından bahsediyorum. Batılıların uydusu haline geldiğimize göre, bu işte bir yanlışlık var. Okuduğunuz âyet yanlış olamayacağına göre, yanlışlık bizdedir. İçinde bulunduğumuz durumu, Allah'ın bize verdiği bir ceza olarak kabul etmek gerekir.

Allah Teâlâ, cezaya çarpılan kavimleri anlattıktan sonra şöyle buyurur:

ذَلِكَ مِنْ أَنبَاء الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَآئِمٌ وَحَصِيدٌ. وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِن
ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ مِن شَيْءٍ
لِّمَّا جَاء أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ.

"Bu anlatılanlar, o şehirlerin haberlerindendir; onlardan hâlâ ayakta duran da vardır, yıkılıp gitmiş olan da. Onlara yanlış yapmadık. Ama yanlışı onlar, kendilerine yaptılar. Rabbinin emri gelince, Allah ile aralarına koyarak yardım istedikleri ilâhları işe yaramadı. Katkıları, sadece çaresizliklerini artırmak oldu." (Hûd 11/100, 101)

67 Al-i İmrân 3/139.

Müslümanlar, Allah'ı ikinci sıraya koymaya devam ederlerse, kayıpları artar.

MÜRİT- Hep müşriklerle ilgili âyetleri okuyorsunuz. Bu yaptığın doğru mu? Senin muhatapların müşrik değil ki, hepsi de Müslüman!

BAYINDIR- Kur'ân'ın büyük bir bölümü şirkle ilgilidir. Bu konuda sadece Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi uyaran şu âyet üzerinde düşünseniz, bize hak verirsiniz:

وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ. وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ.

"Sana indirildikten sonra sakın seni Allah'ın âyetlerinden engellemesinler! Sen Rabbine çağır; asla müşriklerden olma. Allah ile birlikte başka ilâhı yardıma çağırma. O'ndan başka ilâh yoktur. O'nun dışında her şey yok olacaktır. Karar yetkisi O'ndadır. Hepiniz O'na döndürüleceksiniz."

(Kasas 28/87, 88)

Bu tembih bizzat Nebîmize yapıldığına göre, bize hak vermeniz gerekir. Müslümanlar, bu konuda birbirini daima uyarmalıdır.

Allah Teâlâ, hiçbir toplumun gücünü boşuna kırmaz. Şu âyetler her şeyi ortaya koyuyor:

فَلَوْلاَ كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الأَرْضِ إِلاَّ قَلِيلاً مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ. وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ.

"Sizden önceki dönemlerde birikimli kişiler, bölgelerindeki bozulmaya karşı çıksalardı olmaz mıydı? Kurtardığımız az kimse dışında bunu yapan olmadı. Yanlış yapanlar, şımartıldıkları şeyin arkasından ayrılmadı; suçlular haline geldiler. Yoksa Rabbin, bozulmaya karşı koyan bir halkı varken, yanlış yapıp o şehirlerin gücünü kıracak değildir."

(Hûd 11/116, 117)

-10-

ŞEHİTLERİN SAVAŞMASI

MÜRİT- Savaşlara katılan şehit ruhları için ne diyeceksin? Bunu düşmanlar bile kabul ediyor! Şehitler ölmediğine göre, bu olamaz mı? Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلاَ تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبيلِ اللّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاء...

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin; onlar diridirler..." (Bakara 2/154)

BAYINDIR- Âyetin sonunu da okuyalım:

... بَلْ أَحْيَاء وَلَكِن لاَّ تَشْعُرُونَ.

"... Onlar diridirler, ama siz anlayamazsınız."

Allah, ***"anlayamazsınız",*** dediğine göre, bu konuda konuşmak yanlış olur.

Allah Teâlâ Müslüman orduları, şehit ruhları ile değil; meleklerle destekler. Bedir Savaşı'nda öyle olmuştur:

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ. إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَن يَكْفِيكُمْ أَن يُمِدَّكُمْ رَبُّكُم بِثَلاَثَةِ آلاَفٍ مِّنَ الْمَلآئِكَةِ مُنزَلِينَ. بَلَى إِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ آلافٍ مِّنَ الْمَلآئِكَةِ مُسَوِّمِينَ. وَمَا جَعَلَهُ اللّهُ إِلاَّ بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلاَّ مِنْ عِندِ اللّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ.

"Siz güvenlik zaafına düşmüşken[68] bile Allah Bedir'de yardımıyla sizi, tam bir zafere ulaştırmıştı. Öyleyse Allah'tan çekinin. Belki şükredersiniz.

O gün müminlere şöyle diyordun: 'Allah'ın, gökten inen üç bin melekle yardım etmesi size yetmez mi?'

Yeter tabi. Ama eğer sabreder ve iyi korunursanız; onlar da ani baskın yaparlarsa Rabbiniz size, onların peşlerini bırakmayan beş bin melekle destek verecektir.

Allah bu desteği sadece, zafer müjdesi olsun ve kalpleriniz yatışsın, diye verir. Yoksa zafer yalnızca Allah katındandır; O güçlüdür, doğru karar verir." (Al-i İmrân 3/123-126)

إِذْ يُوحِى رَبُّكَ إِلَى الْمَلآئِكَةِ أَنِّى مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَأُلْقِى فِى قُلُوبِ الَّذِينَ
كَفَرُوا الرَّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ.

"Sahibin, o gün meleklere şunu söylüyordu: 'Ben sizinle beraberim, siz inananlara destek verin. Kendini doğrulara kapatanların (kâfirlerin) yüreklerine korku salacağım. Bunların boyunlarının üstüne ve parmak uçlarına vurun'."

(Enfâl 8/12)

MÜRİT- Şehitler ölmediğine göre, ne yaptıklarını bilen olmaz mı?

BAYINDIR- Bilgimiz Allah Teâlâ'nın bildirdiği kadardır. O, şöyle demiştir:

وَلاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِى سَبِيلِ اللهِ أَمْوَاتاً بَلْ أَحْيَاء عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ. فَرِحِينَ بِمَا
آتَاهُمُ اللّهُ مِن فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِم مِّنْ خَلْفِهِمْ أَلاَّ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ. يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللّهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ.

---

68 Güvenlik zaafı için bkz. Enfâl 67.

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölmüş sanma. Onlar Sahipleri katında diridirler. Kendilerine rızık da verilir.

Allah'ın onlara yaptığı ikram ile mutlu olurlar. Henüz aralarına katılmamış olanlara şu müjdeyi vermek isterler: 'Onların üstünde ne bir korku olacak, ne de üzüleceklerdir.'

Allah'ın nimetini ve ikramını, Allah'ın müminlerin ödüllerini azaltmayacağını da müjdelemek isterler."

(Al-i İmrân 3/169–171)

Şehitlerin hayatı ile ilgili bilgilerimiz bundan ibarettir. Bunun dışında söylenen her şey hayal ürünüdür.

-11-

GÖRÜNMEZ ERENLER

(Rical'ül-Gayb)

MÜRİT- Sen şimdi üçler, yediler, kırklar, kutuplar ve gavsları da mı kabul etmiyorsun? Bilmez misin ki, velilerin üstün vasıflı olanlarına ***evtâd*** (direkler) denir. Onların üstünde ***revâsî*** (dağlar) vardır. Bir felaket zamanında kullar evtâda yönelir, evtâd da revâsîye yönelir. Revâsî'yi ***Kutup*** idare eder.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye ***imâmân*** denir. Bunlardan birine ***imam-ı yemîn***, diğerine ***imam-ı yesâr*** adı verilir. İmam-ı yemîn kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr da hakikatine mazhardır. Kutup ölünce, yerini imam-ı yesâr alır. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur.

Kutup, en büyük velîdir. Erenlerin başı ve Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir.

Gavs: Darda kalındığında sığınılan ve yardım istenilen kutuptur. Darda kalan sûfîler, "*Yetiş Ya Gavs!*" diye kutba sığınırlar. Gavs, yardım isteyene elini uzatır. Abdülkadir Geylânî, ***Gavs-ı a'zam*** lakabıyla ünlüdür.

Ancak bütün bu sığınma ve yardım istekleri, görünürde gavstan ise de, aslında Allah'tandır. Çünkü âlemde tek yetkili

Allah Teâlâ'dır. Ondan başka fail-i mutlak yoktur. Gavs olarak bilinenler, esmâ ve sıfât-ı ilâhî mazharıdırlar.

Bunlardan başka, sayıları bir rivayette sekiz, diğer bir rivayette kırk olan ***nücebâ*** ile sayıları on ya da üç yüz olan ***nukebâ*** denilen ve insanların iç dünyalarından haberdar olan şahsiyetler vardır.

Genel olarak ricâlü'l-gayb ve gayb erenleri olarak anılan bu Hakk dostlarının makamı boş kalmaz. Ölenin yerine sırayla kendisinden sonraki yükseltilir.[69]

BAYINDIR- "Bunlar, esmâ ve sıfât-ı ilâhî mazharıdırlar", diyorsunuz. Yani, "Allah'ın isimleri ve özellikleri bunlarda gözükür" demiş oluyor, onları her yönüyle Allah'a benzetiyorsunuz. Sizinkisi tamamen başka bir din! Kendinize Müslüman diyerek, niye insanları yanıltıyorsunuz!

Sizin yaptığınız, doğru yolun üstüne oturmuş şeytanları veli saymaktan başka bir şey değildir. İlgili âyet şöyledir:

فَرِيقًا هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلاَلَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاء مِن دُونِ اللّهِ
وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ.

"Allah bir takımının yola geldiğini onaylar, bir takımı da sapıklığı hak eder. Sapıklar, Allah ile aralarındakileri evliya sayarak şeytanlara sarılırlar, ama kendilerini doğru yolda görürler." (A'râf 7/30)

Demek ki, kendini doğru yolda saymayan yoktur. Önemli olan, Allah'ın doğru yolda saymasıdır.

Anlattığınız yol, şeytanın yoludur. O isimler de, veli edinilen şeytanlara takılan uydurma isimlerdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

69 Hasan Kamil Yılmaz, *Altınoluk Mecmuası,* Aralık 1995 sayısı.

اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلاَ تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء قَلِيلاً مَّا تَذَكَّرُونَ.

"Sahibinizden size ne indirilmişse, ona uyun; Allah ile aranıza koyduğunuz velilere uymayın. Ne kadar az tezekkür ediyor ve bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!" (Araf 7/3)

MÜRİT- Biz asla Allah'a ortak koşmayız ama Allah, dünyanın cismânî düzenini sağlamak için bazı insanların birtakım görevler üstlenmesini murâd ettiği gibi; âlemdeki manevi ve ruhanî düzenin korunması, hayırların temini, kötülüklerin giderilmesi için de sevdiği bazı kullarını görevlendirmiştir. Bunlar büyük Nebilerin yerine geçen[70] kişilerdir.

BAYINDIR- Bu sözler, Mekke müşriklerinin Kâbe'yi tavaf ederken söyledikleri şu söz ile aynı anlamdadır:

Emret Allah'ım emret; Senin hiçbir ortağın yoktur. Bir ortağın vardır ki, onun da, bütün yetkilerinin de sahibi Sensin.[71]

Onlar da bu yetkileri meleklere veriyorlardı. Melekleri Allah'ın kızları saydıkları için, O'na ortak koşmadıklarını düşünüyorlardı.

MÜRİT- Biz Allah'a asla ortak koşmayız! O'na inancımız tamdır.

BAYINDIR- Allah'ın varlığına inanmayan yoktur. Bu yüzden her müşrik, asıl hedefinin Allah'a ulaşmak olduğunu, aracılara, kendini Allah'a ulaştırsın, diye kul köle olur ve şirke düşer. İlgili âyet şöyledir:

---

70 *Bedel*, bir şeyin yerini tutabilen *şeye* denir. Büyük nebîlerden bedel olmak da, onların yerini tutabilmek demektir.

71 Müslim, *Hacc*, 22, Hadis no: 1185.

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ.

"Bilin ki, Allah'ın dini, arı-duru dindir. Allah'tan önce evliyaya sarılanlar derler ki; bunlara kulluk etmemiz, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar, diyedir. Allah tartışıp durdukları her konuda, yüzlerine karşı hükmünü verecektir. Allah, kendini doğrulara kapamış bir yalancıyı yoluna kabul etmez." (Zumer 39/3)

Bu yüzden hiçbir müşrik, müşrikliği kabul etmez. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ. وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ. ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ. انْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ.

"Allah adına yalan uydurandan ya da âyetleri karşısında yalan söyleyenden daha zalimi kim olabilir? Allah, o zalimleri umduklarına kavuşturmayacaktır. Onların hepsini topladığımız gün şirke düşenlere şöyle deriz: 'Hayal kurup (Bana) ortak saydıklarınız nerede?'

Onları sıkıntıya sokan şey (dünyadaki) şu sözleri olur: 'Rabbimiz olan Allah'a yemin ederiz ki, bizler müşrik değiliz.'

Baksana, kendilerine karşı nasıl da yalan söylemişler? Ortak diye uydurdukları da kaybolup gider." (En'âm 6/21-24)

Şimdi de büyük veliler dediğiniz isimlerin, doğru yolun üstüne oturtulmuş şeytanlara verilen uydurma isimler olduğunu görelim.

1- Kutup

Size göre o, en büyük velidir. Erenlerin başı, Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir. ***Kâinat***, varlıklar anlamındadır. ***Tasarruf*** ise, bir şeyi istediği gibi kullanma yetkisidir.[72] O yetki, sadece Allah'ta vardır. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَم يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الذُّلَّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا.

"De ki: Her şeyi güzel yapmak, Allah'a hastır. O, çocuk edinmemiştir. O'nun yetki kullanmada ortağı yoktur. İhtiyaçtan dolayı edindiği bir velisi de yoktur! O'nun büyüklüğünü iyi kavra." (İsrâ 17/111)

2- Gavs:

Size göre ***Gavs***; darda kalındığında sığınılan ve istimdâd edilen, yani yardım istenilen kutuptur. Darda kalan sûfîler, 'Yetiş ya Gavs', diye Gavs'a sığınırlar. Gavs, istimdâd edene yardım elini uzatır. Abdülkadir Geylânî, ***Gavs-ı a'zam*** lakabıyla ünlüdür.

Şimdi şu âyeti çok iyi anlayalım:

"Darda kalan biri yardım istediğinde ona karşılık verip sıkıntıları gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan kimdir? Allah ile birlikte başka ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!" (Neml 27/62)

72 Türk Dil Kurumu Sözlüğü.

3- **Nücebâ**

4- **Nukebâ**

Size göre, bunlar da insanların iç dünyalarından haberdar olan şahsiyetlerdir. İnsanların iç dünyalarını Nebîmiz bilmez ki, bunlar bilsinler! Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِن يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ.

"Münafıkları gördüğünde kalıpları hoşuna gider. Konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar dayalı odunlar gibidirler. Her gürültüyü aleyhlerine sanırlar. Asıl düşman onlardır; onlardan sakın. Allah onları kahretsin, nasıl da yalana sürükleniyorlar!" (Munâfikûn 63/4)

Nebîmiz münafıkların iç dünyalarını bilseydi, böyle bir âyet iner miydi?

MÜRİT- Üçler, yediler, kırklar, kutuplar ve gavslar, sıradan insanlar değil ki! Büyük nebilerin yerine, onlardan bedel kişilerdir.

BAYINDIR- Madem öyle, hangi nebiye "âlemdeki manevi ve ruhanî düzenin korunması, hayırların temini ve kötülüklerin giderilmesi" görevi verilmiştir?

İnsana sınırlı yetki veren Allah, Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme şöyle emrediyor:

قُلْ إِنِّى لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا. قُلْ إِنِّى لَن يُجِيرَنِى مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِ مُلْتَحَدًا. إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ...

"De ki: Ben size ne zarar verecek, ne de sizi olgunlaştıracak güce sahibim.

De ki: Beni Allah'ın azabından kimse kurtaramaz. O'ndan başka sığınak da bulamam. Benimkisi Allah'tan olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğden ibarettir..." (Cin 72/21-23)

Âlemdeki manevi ve ruhani düzenin korunması, hayırların temini ve kötülüklerin giderilmesi, yalnız ve yalnız Allah'ın elindedir. Bu konuda birilerini yetkili saymak, şirk olur.

Eğer Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin gücü yetseydi, kâfirleri imana zorlamak için her şeyi yapardı! Yüce Rabbimiz bu konuda şöyle buyurur:

وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَن تَبْتَغِىَ نَفَقاً فِى الأَرْضِ أَوْ سُلَّماً فِى السَّمَاء فَتَأْتِيَهُم بِآيَةٍ وَلَوْ شَاء اللّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى فَلاَ تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ.

"Bunların yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, yerde bir kanal veya gökte bir merdiven bulmaya gücün yetiyorsa, onlara bir mucize getirirsin. Tercihi Allah yapsaydı, elbette onların hepsini doğru yolda toplardı. Sakın cahillerden olma." (En'âm 6/35)

-12-

YÜCE ve ALÇAK (SÜFLÎ) RUHLAR

Yaşayan insanı kutsallaştırmak zordur; ama iyi bir ad bırakarak ölmüş olanlar, kolayca kutsallaştırılabilirler. İşte yüce ruhlar derken, kastedilen bu gibi kişilerin ruhlarıdır. Bunlara ***âlî*** ve temiz ruhlar da denir. Kötülerinki de süflî ruhlar'dır. Bunlara habis *ve* ***şerîr ruhlar*** da denir. Şeytanlar, bu kapsama sokulur.

MÜRİT- Bir hocamız şöyle diyor:

“Âlî ve temiz ruhlar, insanlar için koruyuculuk vazifesi yaparken; habis ve şerir ruhlar da insanlara zarar vermek için ellerinden gelen her şeyi yaparlar. Bunlar, aynı zamanda insanlara hasım ve düşmandırlar. Bütün şerlerin ve kötü şerarelerin altında bunlar bulunurlar. Karakter, irade ve ruh bakımından zayıf insanları tesir altına alır ve kullanırlar.”[73]

BAYINDIR- “Âlî ve temiz ruhların insanlar için koruyuculuk vazifesi yaptığını, habis ve şerîr ruhların da insanlara zarar vermek için ellerinden gelen her şeyi yaptığını söylemek”, hayrı yüce ruhlardan, şerri de süflî ruhlardan beklemek olur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

---

73 Fethullah Gülen, Yüce ve Süflî Ruhlar, Zaman Gazetesi, 29 Eylül 1993.

مَّا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِن سَيِّئَةٍ فَمِن نَّفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولاً وَكَفَى بِاللّهِ شَهِيدًا.

"Sana ne iyilik gelse Allah'tan gelir; sana ne kötülük gelse senden kaynaklanır. Seni insanlara elçi gönderdik, şahit olarak Allah yeter." (Nisâ 4/79)

قُل لاَّ أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا إِلاَّ مَا شَاء اللّهُ...

"De ki: Allah da tercih etmedikçe, benim kendime bile bir fayda sağlamaya veya zarar vermeye gücüm yetmez..." (A'râf 7/188)

Allah, göklerin ve yerin hâkimidir. Onları koruma yetkisini kimseye vermemiştir:

... وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ وَلاَ يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ.

"... O'nun hâkimiyeti gökleri de kaplar, yeri de. İkisini de korumak, ona ağır gelmez. O yücedir, uludur." (Bakara 2/255)

Hayırları bir grup ruhaniden, şerleri de bir başka grup ruhaniden beklemek, hayır ilâhları ve şer ilâhları uydurmak olur.

-13-

KUR'ÂN'DA ALLAH'IN ELÇİLERİ

Allah Teâlâ, son Nebîsine şöyle demiştir:

... وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولاً وَكَفَى بِاللّهِ شَهِيدًا.

"... Seni insanlara rasul (elçi) gönderdik, şahit olarak Allah yeter." (Nisâ 4/79)

Arapçada elçilik görevini yüklenen kişiye resul denir.[74] Fıkıh terimi olarak resul, işe kendini karıştırmadan birinin sözünü diğerine ulaştırmakla görevli kişidir.[75] Kendi sözlerini insanlara ulaştırsın, diye Allah tarafından görevlendirilen kişiye Allah'ın Rasulü (Rasûlullah) denir. Türkçe karşılığı, Allah'ın Elçisidir.

a- Görevleri

Allah Teâlâ, elçilerinin görevini üç şekilde belirlemiştir:

1) Âyetleri insanlara ulaştırıp tebliğ etme.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

... فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلاَّ الْبَلاغُ الْمُبِينُ.

---

74 Rağıb el-İsfahânî, *el-Müfredât*, s. 353, RSL maddesi.

75 Mecelle m. 1450. (Risalet, bir kimse tasarrufta dahli olmaksızın bir kimesnenin sözünü diğere tebliğ etmektir. Ol kimseye resul ve ol kimesneye mirsil ve diğerine mürselun ileyh denir.)

"… Elçilere, her şeyi açıklayan bir tebliğden başka ne düşer?" (Nahl 16/35)

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ...

"Ey Elçi! Rabbinden sana ne indirildiyse, onu tebliğ et. Tebliğ etmezsen, vazifeni yapmış olmazsın…" (Mâide 5/67)

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلاَّ بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ...

"Biz, her elçiyi kendi toplumunun dili ile gönderdik ki, onlara açık açık anlatsın…" (İbrahim 14/4)

وَمَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلاَّ لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِى اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ.

"Sana bu Kitab'ı, ihtilaf ettikleri şeyleri açık açık anlatasın, bir de inanan bir topluluğa, yol gösterici ve iyilik olsun, diye indirdik." (Nahl 16/64)

2) Emri uygulama.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

اتَّبِعْ مَا أُوحِىَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ لا إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ.

"Rabbinden sana vahyedilen ne ise, ona uy; O'ndan başka ilâh yoktur. Müşriklerden de yüz çevir." (En'âm 6/106)

3) Müjdeleme ve uyarma.

Bu konuda şöyle buyurulur:

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلاَّ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ.

"Elçileri yalnız birer müjdeci ve uyarıcı olarak göndermişizdir. Kim inanır ve kendini düzeltirse, üzerlerinde korku kalmaz; onlar üzülmezler." (En'âm 6/48)

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا...

"Biz seni bütün insanlara, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik..." (Sebe 34/28)

b- Elçinin yetkisiz olduğu durumlar:

1) Elçinin koruma görevi yoktur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ...

"Yüz çevirirlerse çevirsinler; seni onları koruyasın, diye göndermedik. Sana düşen, açık açık anlatmaktır..."

(Şûrâ 42/48)

2) Elçinin vekillik görevi yoktur.

Ne halka karşı Allah'ın vekilliğini, ne de Allah'a karşı halkın vekilliğini yapar! Vekilimiz Allah şöyle buyurur:

وَلَوْ شَاء اللّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ.

"İnancı Allah tercih etseydi, şirke düşmezlerdi! Seni onların koruyucusu yapmadık. Sen, onların üzerinde vekil de değilsin." (En'âm 6/107)

... إِنَّمَا أَنتَ نَذِيرٌ وَاللّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ.

"... Sen, yalnızca bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır." (Hûd 11/12)

3) Elçi kimseyi yola getiremez.

Bizi yoluna çağıran Rabbimiz şöyle der:

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاء وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ.

"Sen istediğini doğru yola getiremezsin; ama Allah, yola gelmeyi tercih edeni doğru yola getirir. Kimin doğruya yöneldiğini en iyi O bilir." (Kasas 28/56)

Elçi sadece doğru yolu gösterir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

... وَإِنَّكَ لَتَهْدِى إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ.

"... Elbette sen doğru yolu gösterirsin." (Şûra 42/52)

4) Elçi baskı yapamaz.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنتَ مُذَكِّرٌ. لَسْتَ عَلَيْهِم بِمُسَيْطِرٍ.

"Sen bilgi ver; görevin sadece bilgi vermektir. Tepelerine dikilecek değilsin." (Ğaşiye 88/21, 22)

5) Elçi kalpte olanları bilmez.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لاَ تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ.

"Çevrenizdeki çöl Araplarından ve Medine halkından, münafıklıkta uzman kişiler vardır. Onları sen bilmezsin, biz biliriz. Onları iki defa azaba uğratacağız. Sonra da büyük bir azaba itileceklerdir." (Tevbe 9/101)

6) Elçi gaybı bilmez.

Elçi, sadece Allah'ın vahyettiği şeyleri bilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُل لاَّ أَقُولُ لَكُمْ عِندِى خَزَآئِنُ اللهِ وَلا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّى مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلاَّ مَا يُوحَى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلاَ تَتَفَكَّرُونَ.

"De ki: Ben size Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de, demiyorum. Bana ne vahyedilirse, ben ona uyarım. De ki: Gören ile görmeyen bir olur mu? Hiç düşünmez misiniz?" (En'âm 6/50)

قُل لاَّ أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلاَ ضَرًّا إِلاَّ مَا شَاء اللّهُ وَلَوْ كُنتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لاَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلاَّ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ.

"De ki: Allah da tercih etmedikçe, benim kendime bile bir fayda sağlamaya veya zarar vermeye gücüm yetmez. Eğer gaybı bilseydim, daha çok malım olurdu; bana bir kötülük de dokunmazdı. Ben, inanan bir toplum için sadece bir uyarıcı ve bir müjdeciyim, o kadar." (A'râf 7/188)

Nebî olan resuller bu durumda ise, ya diğer insanlar ne durumda olur?

-14-

GAYBI BİLMEK

Gayb, duyulardan uzak olan ve kişinin hakkında bilgisi olmayan şeye denir.[76]

Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeylere ***gayb-ı mutlak*** denir. Fakat birilerinin de bildiğine gayb-ı mutlak denmez. Mesela içinizde olanı ben bilmem, ama siz bilirsiniz. O, bana göre gayb olur; size göre olmaz.

Şeyhler, gaybı bildiklerini iddia ederler. Hatta kıyametin ne zaman kopacağını, yarın ne olacağını ve nerede öleceğini bildiğini söyleyenler bile vardır. Şimdi bu konuda Kur'ân'ın nasıl hiçe sayıldığına bir örnek verelim.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ اللَّهَ عِندَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ.

"Kıyamet vakti ile ilgili bilgi, Allah'a aittir. Yağmuru o indirir, rahimlerde bulunanı o bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, her şeyden haberdardır."

(Lokmân 31/34)

---

76 Rağıb el-Isfahânî, *el-Müfredât*, s. 616, GYB maddesi.

Konuyla ilgili olarak Ahmed b. el-Mübârek, şeyhi Abdulaziz ed-Debbağ'a sorar:

- Efendim, zahir âlimlerinden hadisçiler ve başkaları Kur'ân'da Lokmân suresinde geçen gaybla ilgili beş şeyi, Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin bilip bilemediği konusunda ihtilaf etmişlerdir.

Şöyle cevap verir:

- Gaybla ilgili bu beş şey, nasıl Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem efendimize meçhul kalır? Onun ümmetinden tasarrufa yetkili[77] birinin tasarrufta bulunabilmesi için, mutlaka bu beş şeyi bilmesi gerekir.[78]

Bunlara göre yukarıdaki âyetin bir değeri yoktur. Şimdi de şu âyetlere bakalım:

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ رَبِّي لاَ يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلاَّ هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لاَ تَأْتِيكُمْ إِلاَّ بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِندَ اللهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لاَ يَعْلَمُونَ.

"Sana kıyamet saatini soruyorlar; ne zaman bastırıp kalacak diye! De ki: O'nun bilgisi sadece Rabbimdedir. Vakti gelince, onu açıklayacak olan O'dur. Ağırlığı, göklerin ve yerin üstüne çökmüştür. Size gelişi ansızın olacaktır. Sanki haberin varmış gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi sadece Allah katındadır. Ama insanların çoğu bunu bilmezler."

(A'râf 7/187)

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا. فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَاهَا. إِلَى رَبِّكَ مُنتَهَاهَا. إِنَّمَا أَنتَ مُنذِرُ مَن يَخْشَاهَا.

---

77 Tasarruf yetkisi iddiası, Allah'a ortak koşmaktır. *Görünmez Erenler* başlığına bkz.

78 Abdülaziz ed-Debbâğ, *el-İbrîz,* (Tercüme Celal Yıldırım) İstanbul 1979, c. I, s. 521-522.

"Sana kıyametin saatini soruyorlar, ne zaman bastırıp kalacak diye! Sen nerede, onu bilmek nerede! Onun bilgisi Rabbinin katındadır. Sen, sadece böyle bir günden korkanı uyarırsın." (Nâziât 79/42-45)

Abdulaziz ed-Debbâğ gibi, kendini Kur'ân'ın üstünde gören sapıkların sözlerini buraya almak istemezdim; ama ne yazık ki, Müslümanların inançları bu gibi sözlerle kirletilmektedir.

Öğrenci iken, Hasan Basri Çantay'ın mealini okurdum. Orada Abdulaziz ed-Debbâğ'ın ***el-İbrîz*** adlı kitabından alıntı yapılarak, bazı âyetler açıklanmaktadır. Bu sebeple el-İbrîz, okumak istediğim kitaplar arasına girmişti.

Kitabı, Celal Yıldırım'ın yaptığı tercümeden okudum. Ona göre el-İbrîz; "... aynı konudaki diğer eserler arasında, katıksız ve karışıksız altın niteliğindedir. Çünkü Abdulaziz ed-Debbâğ, kemâl derecesinde büyük bir velidir. İlim adamlarını şaşırtan, akıllara durgunluk veren, tasavvuf erbabını hayrete düşüren ledünnî[79] bir ilme ve irfana sahiptir. O, bu kitapta Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin yüce ruhuyla yaptığı görüşmeleri, misal ve melekût âlemindeki gözlemlerini perde perde sergilemektedir..."[80]

Misal âlemi, rüya âlemi anlamına gelir. ***Melekût âlemi*** ise, meleklerin ve ruhların bulunduğu ve duyularla algılanamayan âlem anlamındadır. Her ikisine birden gayb âlemi denebilir. Bu, Platon'un ideler âlemi anlayışının tasavvufa yansımasıdır. Bir kişi, misal ve melekût âleminde gözlemlerde bulunamayacağı gibi, Allah'ın Elçisi'nin ruhuyla da konuşamaz.

---

79 Ledünnî ilim (ilm-i ledün) konusu, 20 no'lu başlıkta incelenecektir.

80 Celal Yıldırım'ın *el-İbrîz* tercümesine yazdığı önsözün kısa bir özeti.

Kur'ân'a taban tabana zıt iddialarla dolu ***el-İbrîz***'i, Celal Yıldırım gibi il müftülüğü yapmış ve Kur'ân tefsiri yazmış birinin savunması ve kutsaması ne kötüdür!

Okumayı çok istediğim kitabın, Kur'ân'a açıkça aykırı sözleri bir marifet saymasına mı yanayım; yoksa Kur'ân'ı Kerim'i tefsir eden kişilerin, Kur'ân'ı göz ardı eden çirkin sözlerle dolu bir kitabı kutsallaştırmasına mı?

Müslümanlar, bugünkü hale durup dururken gelmediler elbet.

Şimdi gayb ile ilgili görüşmeye geçelim.

ŞEYH EFENDİ- Evliyaullahın insanın kalbinden geçeni bilmesi haktır ve vakidir; buna ***keşf-i zamâir***, ***keşf ma fil-kulûb*** derler. Birçok tasavvuf kitabında, evliya kavramının terceme-i halinde misalleri bol bol vardır. Batılı âlimler dahi, buna benzer olağanüstü olayları bilimsel olarak tespit etmişlerdir.

İçini okumak, telepati, malum olmak, gibi isimlerle halkımız da bilir. Ben hocamdan bunun pek çok misalini gördüm, yaşadım.

Bize sure-i En'âm'ın 50. âyetini delil getirmeye kalkışıyorsunuz! Sen, hem de fetva komisyonunda vazifelisin.[81] Hayret ettim! Hem acıdım, hem de ayıpladım doğrusu! İslâmî ilimler artık bu kadar geriledi mi diye teessüf ettim!

Bu, şeriata aykırı değildir. Meşhur ***Kurb-ı nevâfil*** hadisinde Yüce Nebîmiz, Allah-ü Teâlâ'nın *"O abid ve zahid*

81 Bu tartışmanın olduğu tarihlerde İstanbul Müftülüğü Fetva Komisyonu Başkanıydım. Ağustos 1976'dan 17 Şubat 1997'ye kadar müftülüğün fetva işlerini yürütme nimetini bana lütfeden Allah'a sonsuz hamd ve senalar ederim (Bayındır).

kulumu sevdiğim zaman onun gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili, tutan eli, yürüyen ayağı olurum; benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle yürür." buyurduğunu bildiriyor ya, işte o haldir![82]

BAYINDIR- İslâmî ilimler bu kadar da geriledi mi diye teessüf etmenizde haklısınız. İslâmî ilimlerin kaybolup, yerine hurafelerin geçtiğini bana siz öğretmiş oldunuz.

Şeyhiniz Mehmed Zahid Kotku, ***Ehl-i Sünnet Akaidi*** adlı kitabında, kişiyi kâfir eden sözleri ve halleri sayarken şunları yazıyor:

" '*Gaybı biliyorum*', iddiasında bulunanı tasdik eyleyen.

'*Ben çalınan malları bilirim*', diyen.

'*Bana cinler haber verir*', diyen ve onun bu sözünü tasdik eyleyenler (kâfir olurlar). Zira gaybı ne ins (insan) bilir, ne cin bilir. Bilâkis yalnız Cenab-ı Hakk bilir."[83]

Demek ki, şeyhinize göre, *"Evliyaullahın insanın kalbinden geçeni bilmesi haktır ve vakidir."*[84] sözünü söyleyen kâfir olur.

---

82 Esat Coşan (Halil Necatioğlu), Evliyanın Kerâmeti Haktır, Başyazı, İslâm Dergisi, Ağustos 1992, Sayı 108. Bu yazı, Süleymaniye Camii'nde yaptığım bir vaaza cevap olarak kaleme alınmıştır. Esad Coşan 2001 yılında vefat etmiştir. Hem İslam edebiyatı profesörü, hem de Nakşî tarikatının Halidî kolu şeyhlerindendi. Bu tarikat, İstanbul'da İskenderpaşa Camii imamı merhum M. Zahid Kotku'nun devamı olduğu için *İskenderpaşa Cemaati* diye de anılır. O gün Prof. Coşan ve tarikatının ileri gelenleri, benden önce camiye girip mihrabın önüne yerleşmiş ve yaptığım vaazdan fazlasıyla rahatsız olmuşlardı. O güne kadar tasavvuf ve tarikatlar hakkında yeterli bilgim yoktu. Sayın Coşan'ın bu yazısı benim tasavvuf ve tarikatlarla yakından ilgilenmeme sebep oldu. Elinizdeki kitapçık o zaman başlayan, sonra genişleyen tartışmaların ürünüdür.

83 Mehmed Zahid Kotku, *Ehl-i Sünnet Akaidi, Küfrü Mucip Sözler ve Haller*, Seha Neşriyat, İst. 1992, s. 134.

84 Esat Coşan, *Ehl-i Sünnet Akaidi* adlı kitabın başına, şeyhi Mehmed Zahid Kotku ile ilgili olarak şunları yazmış: *"... İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, gelenin*

[Keşif konusu aşağıda gelecektir.]

ŞEYH EFENDİ- Sen, gayb kelimesinin anlamını ve gaybın çeşitlerini bilmeden konuşuyorsun! Mutlak gaybı, ancak Allah celle celalühu hazretleri bilir; bildirmezse nebîler de, evliyaullah da bilemez; ama Rabb'ül-âlemîn bildirirse, her şey bilinir, söylenir. Bir kimsenin kalbindeki, zihnindeki, niyetinde, içinde sakladığı şey *gayb-ı mutlak* değildir, bilinebilir, âdeta okunabilir.[85]

BAYINDIR- Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeyler *gayb-ı mutlak*tır. Bir şeyi Allah'ın dışında bir başkası da biliyorsa, o gayb-ı mutlak olmaz. Mesela içinizden ne geçtiğini ben bilmem, ama siz bilirsiniz.

Münafıkların kalplerinde olan *gayb-ı mutlak* değildir; onlar kendi içlerini bilirler. Ama âyet, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin onların kalplerinde olanı bilemediğini ifade ediyor:

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لاَ تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ.

"Çevrenizdeki çöl Araplarından ve Medine halkından, münafıklıkta uzman kişiler vardır. Onları sen bilmezsin, Biz biliriz. Onları iki defa azaba uğratacağız. Sonra da büyük bir azaba itileceklerdir."

(Tevbe 9/101)

---

sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı..." Bunlar, aynı kitabın 134. sayfasından yaptığımız alıntıya göre inanarak söyleyeni kâfir eder.

85 Esat Coşan (Halil Necatioğlu takma adı ile), *İslâm Dergisi*, Ağustos 1992, Sayı 108.

ŞEYH EFENDİ- Bir konuda araştırma yapılırken, konu ile ilgili bütün detaylar toplanmazsa, doğru sonuca ve hakikate ulaşılamaz. Bir âyet-i kerime'yi delil olarak ileri sürüp, o konudaki başka âyetleri nazar-ı dikkate almamak nâkıslıktır, kusurdur, suçtur, manevi bakımdan da büyük tehlikedir. En'âm suresinin 50. âyet-i kerimesinde şöyle buyuruluyor:

قُل لاَّ أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَآئِنُ اللهِ وَلا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلاَّ مَا يُوحَى إِلَيَّ...

"De ki: 'Ben size Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, ben bir meleğim de, demiyorum. Bana ne vahyedilirse ona uyarım..."

Bu böyle, ama Yusuf suresinin 96. âyetinde Yakub aleyhisselamın şöyle dediği anlatılıyor:

"Ben sizin bilmeyeceğiniz şeyleri, Allah tarafından (bildirildiği için) bilirim." [86]

BAYINDIR- Kendi sözünüzü kendiniz çürütüyorsunuz. "Bir kimsenin kalbinde, zihninde, niyetinde, içinde sakladığı şey bilinebilir, âdeta okunabilir" ise, Yakub aleyhisselam Yusuf'u kuyuya atmaya karar veren oğullarının içini neden okuyamadı?[87]

---

86 Esat Coşan, yukarıdaki yazının devamı.

87 Bir gün kardeşleri şöyle dediler: "Babamızın Yusuf'u ve öz kardeşini bizden çok sevdiği açık. Oysa biz bir aileyiz; babamız açık bir yanlış içinde. Yusuf'u öldürelim, ya da bir yere atalım gitsin de babamız hep bizimle ilgilensin, böylece sıkıntısız bir topluluk haline geliriz."
İçlerinden sözü dinlenen biri dedi ki: "Yusuf'u öldürmeyin, su çukurunun dibine bırakın da, kervanlardan biri onu alsın. Yapacaksanız böyle yapın."
(Babalarına geldiler ve:) "Ey babamız! Neden Yusuf konusunda bize güvenmez oldun? Oysa biz hep onun iyiliğini isteriz." dediler.
"Yarın onu bizimle gönder de yesin içsin, eğlensin. Biz onu iyi koruruz", dediler.
Dedi ki, "Aslında ben; alıp götürürsünüz, dalgın bir anınızda onu kurt yer", diye kaygılanıyorum. Dediler ki;

Peki ya Yusuf'u kuyuya attıktan sonra ağlayarak yanına gelen oğullarının kalplerinde olanı okuyup da, burnunun dibindeki kuyuda olan oğlunu neden kurtaramadı?

Biraz düşünseniz, Yusuf suresinin 96. âyetinin de size delil olmadığını anlarsınız!

Yusuf, gördüğü bir rüyayı babası Yakub'a anlatmış, o da onun Allah'ın Elçisi olacağını anlamıştı. Bu sebeple, bir gün ortaya çıkacağına inanıyordu. Âyetler şöyledir:

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ. قَالَ يَا بُنَيَّ لاَ تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلإِنسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ. وَكَذٰلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأْوِيلِ الأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ مِن قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ.

"Bir gün Yusuf, babasına şöyle dedi: 'Babacığım, rüyamda on bir yıldız, güneşi ve ayı gördüm. Onları bana secde ederlerken gördüm.'

Dedi ki: 'Yavrucuğum! Rüyanı kardeşlerine anlatma; sana bir oyun oynarlar. Çünkü şeytan, insanın açık düşmanıdır.'

Böyle olur; demek ki, Rabbin seni seçecek ve olayların yorumunu öğretecek, sana ve Yakup ailesine ettiği iyilikleri de tamamlayacaktır. Nitekim daha önce ataların İbrahim'e ve İshak'a olan iyiliklerini de tamamlamıştı. Senin Rabbin bilir, doğru karar verir."

(Yûsuf 12/4-6)

"Biz birbirine bağlı bir toplulukken onu kurt yerse, o zaman bütün itibarımızı kaybederiz." (Yusuf 12/8-14)

11 yıldız, Yusuf'un 11 kardeşi; güneş ve ay da anne-babası diye yorumlanmıştı.[88] Günün birinde bunlar, onun karşısında saygıyla eğileceklerdi; Yakub aleyhisselam onu bekliyordu:

فَلَمَّا أَن جَاء الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللّهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ.

"Müjdeci gelip gömleği yüzüne bırakınca, Yakup yeniden görmeye başladı: Size dememiş miydim ben, sizin bilmediğiniz bir şeyi Allah'ın bildirmesiyle biliyorum, diye?"

(Yûsuf 12/96)

Gaybı bilmeye delil getirdiğiniz âyet, işte bu durumu ortaya koyuyor.

Sizin sözleriniz müritleri iyice şaşırtıyor.[89] Medine-i Münevvere'de hacılarla sohbet ederken, gaybı Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceğinden bahsettim. Müridelerinizden bir hanım dedi ki: "Siz öyle söylüyorsunuz ama ben biliyorum ki, benim şeyhim gece yatakta kaç kere sağa-sola döndüğümü bile bilir."

ŞEYH EFENDİ- (İleri atılarak) Allah bildirirse bilemez mi? Allah'ın buna gücü yetmez mi?

BAYINDIR- Allah'ın gücünün yetmediği ne var ki? Ama Allah'ın gücüyle delil getirilmez. Allah dilese Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi cehenneme, şeytanı cennete koyamaz mı? O'nun buna gücü yetmez mi?

---

88 Muhammed b. Cerîr et-Taberî, *Tefsîr'üt-Taberî,* Beyrut 1412/1992, c. VII, s. 149.

89 Bundan sonraki iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

ŞEYH EFENDİ- Elbette yeter.

BAYINDIR- Allah'ın gücü yeter, diye kim diyebilir ki, şeytan da cennete gidecektir!..

Bütün gaybı bilen Rabbimiz şöyle buyurur:

"… Allah size gaybı bildirecek değildir…"
(Al-i İmrân 3/179)

O böyle dedikten sonra, bize sadece inanmak düşer.

ŞEYH EFENDİ- Ama Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"O bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Ancak dilediği elçi bunun dışındadır." (Cin 72/26, 27)

Evliya, Allah'ın Elçisinin varisi olduğu için, Allah'ın Elçisine açıklanan onlara da açıklanır.

BAYINDIR- O âyetler, elçilere vahyin geliş şekliyle ilgilidir. Doğru anlamak için, âyetlerin tamamını okumak gerekir:

عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا. إِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا. لِيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا.

"Allah bütün gaybı bilir, gaybını dilediği elçi dışında kimseye açmaz. Onun da önüne ve arkasına gözcüler diker ki, o elçi, meleklerin Rablerinin sözlerini tastamam ulaştırdığını bilsin; onların yanında olanın hepsini alsın ve her şeyi bir bir kavrasın." (Cin 72/26-28)

Allah'ın Elçisine şeytan da gelebilir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ.

"(Ya Muhammed!) Senden önce de elçi veya nebî olarak gönderdiğimiz kimselerden hangisi bir kurgu kursa, o şeytan onun kurgusuna mutlaka bir şeyler karıştırmıştır. Arkasından Allah, şeytanın karıştırdığını gidermiş, sonra da âyetlerini (zihinlerde) iyice pekiştirmiştir. Allah bilir, doğru karar verir." (Hacc 22/52)

En'âm suresinin inişi ile ilgili Enes b. Malik'ten gelen bir rivayet vardır. Allah'ın Elçisi demiş ki:

> ***En'âm suresi dışında bir sure toptan inmedi. Şeytanlar bu sure için toplandıkları kadar, hiçbir sure için toplanmamışlardı. Sure bana, Cebrail ile birlikte elli bin melekle gönderildi. Onu kuşatmışlar, bir düğün debdebesiyle getirdiler.***[90]

Elçi, kendine gelenin melek olduğuna ve söylediği söze şeytan vesvesesi karışmadığına güvenmelidir. Vahiy esnasında elçinin etrafını meleklerin çembere alması bundandır.

Vahyin gelişi ile ilgili bir âyet, gaybın bilinebileceğine delil alınamaz.

---

90 Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'ân Dili*, İst. 1936, c. II, s. 1861, 1862.

-15-
ŞEYHLERE VAHİY[91]

Vahiy, fısıldama ve gizli konuşma anlamlarına gelir. Allah nebiler seçer ve insanlara duyurmak istediği sözlerini, Cebrail aleyhisselam aracılığı ile vahyeder. O'nu Nebî'den başkası duyamaz.

Vahiy, ilham anlamına da gelir. Çünkü ***ilham***, Allah'ın içimize doğurduğu, gizli ve kişisel şeylerdir. Onu kimseye söylemek gerekmez. Müslüman-kâfir herkes ilham alabilir.

Vahiy denince, nebilere gelen vahiy anlaşılır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile nebîlik bitmiş ve böyle bir vahyin kapısı kapanmıştır.

ŞEYH EFENDİ- Allah bazı şeyleri şeyhlere vahyeder. Allah Teâlâ, Musa'nın annesine vahyetmedi mi? Âyette şöyle buyuruluyor:

وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّ مُوسَى أَنْ أَرْضِعِيهِ...

"Musa'nın anasının gönlüne şunu vahyettik: Musa'yı emzir..." (Kasas 28/7)

MÜRİT- Allah arıya bile vahyetmiştir, şeyhlere niye etmesin! O, şöyle buyurur:

---

91 Bu iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِى مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ. ثُمَّ
كُلِى مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً...

"Rabbin bal arısına şöyle vahyetti: Dağlarda, ağaçlarda ve insanların yaptıkları çardaklarda evler edin. Sonra bütün ürünlerden ye ve Rabbinin sana gösterdiği yollara koyul…" (Nahl 16/68, 69)

BAYINDIR- Bu âyetlerdeki vahiy, Allah'ın Nebilerine yaptığı cinsten değildir. Yani bir arının kendine vahyedileni bir başka arıya anlatması gerekmez, çünkü ona da aynı şeyi vahyetmiştir.

Vahiy çeşitleri konusunda şöyle buyurulur:

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِن وَرَاء حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا
فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاء إِنَّهُ عَلِيٌّ حَكِيمٌ.

"Allah bir insanla ilham, perde arkasından veya tercih ettiği şeyi kendi izniyle vahyetsin diye elçi göndermesi dışında konuşmaz. O; yücedir, doğru karar verir." (Şûrâ 42/51)

Bu üç çeşit vahiyden birincisi her insana olur. Musa aleyhisselamın annesine ve Meryem validemize gelen vahiy budur. Buna ilham deriz. Perde arkasından olan vahiy, daha çok rüyalar şeklindedir. Allah, Yusuf aleyhisselam ve Kralın rüyasındaki gibi bazı bilgileri rüyada verir. Bunlar için müslüman olmak gerekmez.

Nebilere gelen vahiy, bunların üçüncüsüdür. Onlar vahyi, insanlara tebliğ etmek ve uygulamak için aldıklarından her nebi, aynı zamanda Allah'ın Elçisidir. O vahyi, Allah'ın bir başka elçisi olan Cebrail'den (a.s.) alır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ. وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ. إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ. ذِى قُوَّةٍ عِندَ ذِى الْعَرْشِ مَكِينٍ. مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ. وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ. وَلَقَدْ رَآهُ بِالأُفُقِ الْمُبِينِ. وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ. وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ. فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ. إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ. لِمَن شَاء مِنكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ. وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَن يَشَاء اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ.

"Başlayınca geceye, nefeslenince sabaha yemin ederim ki Kur'ân, değerli bir Elçinin sözüdür. Güçlü, arşın sahibi yanında itibarlı, orada saygı gören, güvenilir Elçinin sözüdür. Sizin arkadaşınız (Muhammed) cinlerin etkisinde değildir. O, onu (Cebrail'i) apaçık ufukta gördü. Kendindeki gayb bilgisini (aldığı vahyi) kimseden saklamaz. Bu (Kur'ân), taşlanmış Şeytan'ın sözü değildir. Öyleyse nereye gidiyorsunuz? Kur'ân, herkes için zikirdir. Sizden doğruluğu tercih eden için! Yaptığınız tercih, ancak varlıkların Sahibi olan Allah'ın da tercih etmesiyle gerçekleşir." (Tekvîr 81/17-29)

Rüya, kesin bilgi ifade etmeyebilir. İlham da, vesvese ile karışabilir. Ama nebî olan resule gelen vahiy, kesin bilgidir. Bu sebeple vahyin bu çeşidi, Cebrail aleyhisselama eşlik eden bir melek ordusuyla gelir.

Nebilik bitmiş ve vahiy alma kapısı kapanmıştır. Bundan sonra yapılacak tek iş, Allah'ın Kitabını ve hikmeti kavramaktır.

-16-

NEBÎYE MİRASÇI OLMAK[92]

MÜRİT- Allah'ın veli kulları, nebilerin halifesidir.

ŞEYH EFENDİ- Allah'ın velileri, nebilerin varisidir. Onlara olanlar, bunlara da olur.

BAYINDIR- Allah'ın Nebisine varis olma işi iyi anlaşılmamış galiba! ***Nebî***, değeri Allah tarafından yükseltilmiş kişi anlamına gelir.[93] Nebî olmak, insanın elinde değildir. Kendine Kitap verilenlerden başkası, o makama getirilmez. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلاَّ الَّذِينَ أُوتُوهُ مِن بَعْدِ مَا جَاءتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْياً بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللّٰهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ.

"İnsanlar tek bir topluluktu. Sonra Allah onlara, müjde veren ve uyarıda bulunan nebîler gönderdi. Beraberlerinde, doğruları gösteren Kitap da indirdi ki, ayrılığa düştükleri konularda insanlar arasında o Kitap hükmetsin. Onda

92 Bu iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

93 *Nebi:* النبىُّ kelimesi, فَعيلٌ vezindedir; değeri yükseltilmiş anlamında ism-i mef'uldür.

ayrılığa düşenler, kendilerine Kitap verilenlerden başkası olmadı. O açık belgeler geldikten sonra, birbirlerinin haklarına göz diktikleri için böyle oldu. Sonra Allah inanmış olanları, anlaşamadıkları konuda, kendi onayıyla doğruya ulaştırdı. Allah, doğruları tercih edeni doğru yola yöneltir." (Bakara 2/213)

Allah Teâlâ, bu yüce makama getirdiği kişiler dışında kimseye nebî dememiştir. Nebîlik, Muhammed aleyhisselam ile sona ermiştir:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً.

"Muhammed, erkeklerinizden birinin babası değildir; ama Allah'ın Elçisi ve nebîlerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilir." (Ahzâb 33/40)

Resul, elçi demektir. ***Elçi***, kendinden bir şey katmadan, birinin sözünü diğerine ulaştırmakla görevli kişidir.[94] Nebi olmayan kişiler de elçi olabilirler. Allah Teâlâ, Mısır kralının Yusuf aleyhisselama gönderdiği elçiye ***resul:*** الرَّسُول demiştir. Bununla ilgili âyet şöyledir:

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِى بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللاَّتِى قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ...

"Kral dedi ki: Onu bana getirin. Resul gelince Yusuf şöyle dedi: Efendine dön de sor bakalım! Ellerini kesen kadınların derdi neymiş?.." (Yûsuf 12/50)

Demek ki, her resul nebî değildir; ama her nebî, resul olmak zorundadır. Çünkü kendine verilen Kitab'ı tebliğ et-

94 75 no'lu dipnota bkz.

mezse, nebi olmasının anlamı kalmaz. Allah Teâlâ, İsmail aleyhisselam ile ilgili olarak şöyle buyurur:

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا.

"Bu Kitap'ta İsmail'i de anlat. O, verdiği sözü tutmuştu.[95] Nebî olan resuldü."

(Meryem 19/54)

Elçinin görevi sadece sözü ulaştırmaktır:

فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلاَّ الْبَلاغُ الْمُبِينِ. ...

"... Elçilere, açık bir tebliğden başka ne düşer?"

(Nahl 16/35)

Bu sebeple vahiy almayan, sadece nebîye inmiş âyetleri tebliğ eden resuller de vardır. Şu âyetler, onlardan bahseder:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ.

"Nuh'un halkı, resullerini (elçilerini) yalancılıkla suçlamıştı." (Şuarâ 26/105)

كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ.

"Ad halkı da resullerini (elçilerini) yalancı yerine koydu." (Şuarâ 26/123)

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِين.

"Lût'un halkı da resullerini (elçilerini) yalancı yerine koydu." (Şuarâ 26/160)

95 Babasına verdiği sözü tutmuştu: "(İbrahim) ile birlikte çalışacak yaşa gelince ona dedi ki: 'Yavrucuğum, rüyamda gördüm; ben gerçekten seni boğazlıyorum. Düşün bakalım, ne dersin?' 'Babacığım, ne emrediliyorsa sen onu yap. İnşaallah sabırlılardan olduğumu göreceksin.' " *(Sâffât 37/102)* Bu âyetler, kurban edilenin İsmail aleyhisselam olduğunu gösterir.

Nuh kavmine Nuh, Ad kavmine Hûd, Lût kavmine de Lût aleyhisselam nebi ve resul olarak gönderilmişti. Diğer resuller, Nuh, Hûd ve Lût aleyhimusselama inen âyetleri tebliğ eden resullerden başkası olamaz.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem son nebidir; vahiy kapısı kapalıdır. Ona varis olan, ancak onun getirdiği Kur'ân'ı insanlara anlatan ve öğrettiği yöntemle Kur'ân'daki hikmetlere, yani doğru hükümlere ulaşarak çözüm üretenlerdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah, kendilerine Kitap verilenlerden kesin söz aldığında şunları söyledi: 'O Kitab'ı insanlara kesinlikle açıklayacaksınız ve asla gizlemeyeceksiniz!' Ama onlar Kitab'ı arkalarına attılar ve karşılığında geçici bir bedel aldılar. Aldıkları o şey ne kötüdür!" (Al-i İmrân 3/187)

Kur'ân'ı tebliğ etme ve ondaki hikmetlere ulaşarak çözüm üretme görevini ihmal edenlerin düşeceği kötü durum, şu şekilde açıklanmıştır:

"İndirdiğimiz açık âyetleri ve doğru yolu (hikmeti) Kitapta insanlara açıklamamızdan sonra gizleyenleri Allah dışlayacaktır. Dışlayacak olanlar da dışlayacaktır. Tevbe edip kendini düzelten ve onları açıklayanlar başka. Onların tevbesini kabul ederim. Ben tevbeleri kabul ederim, ikramım boldur." (Bakara 2/159, 160)

"Allah'ın indirdiği Kitap'tan bir şeyi gizleyenler ve ona karşılık biraz çıkar sağlayanlar var ya, onlar karınlarına sadece ateş doldururlar. Allah, kıyamet günü onlarla konuşmaz ve onları aklamaz. Onlara acıklı bir azap vardır."

(Bakara 2/174)

Muhammed aleyhisselam da şöyle demiştir:

"Benden aldığınız bir âyet de olsa, onu tebliğ edin."

(Buhârî, *el-Enbiyâ* 50)

Kur'ân'ı tebliğ, her Müslümanın görevidir. Herkes, karşındakinin anladığı dille âyetleri anlatmalıdır. Hikmete ancak, bilenlerden oluşan bir ekip ulaşabilir. O ekibin oluşmasına katkıda bulunmak da, her Müslümanın görevidir.

Size gelince; siz Allah'ın bir kısım âyetlerini gizlemek ve dinde olmayan şeyleri dine yamamak için olağanüstü gayret gösteriyorsunuz. Kendinizi kabul ettirebilmek için de, vahiy aldığınızı iddia ediyorsunuz. Kerâmet gösterdiğinizi ima ederek de, kendinizi kutsallaştırıyorsunuz. Hem Allah'ın dinini tahrif ediyor, hem onun velisi olduğunuzu söylüyorsunuz. Allah'ın veli kulları, Nebîlerin varisidir; onlara olan şeyler bunlara da olur, diyerek iyice sapıtıyorsunuz! Lütfen tevbe edin ve yola gelin.

-17-
MUCİZE

Elçilerin mucizeleri vardır. ***Mucize***, bir şahıs için Allah'ın nebîsi ve elçisi olduğunun ispat belgesidir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin mucizesi Kur'ân-ı Kerim'dir. Kur'ân ile tanışan herkes, O'nu getirenin Allah'ın Elçisi olması gerektiğini anlar. Çünkü O, insanın yazabileceği bir Kitap değildir. Bu, tıpkı İsa aleyhisselâmın, Allah'ın izniyle ölüleri diriltmesi, kuş heykeli yapıp Allah'ın izniyle üfürünce canlı hale gelmesi; Salih aleyhisselâmın, Allah'ın izniyle kayadan bir deve çıkarması gibi hiçbir insanın benzerini yapamayacağı şeydir. Ama o kuş uçup gider, dirilen kişi tekrar ölür ve deve kesilirse, bunlar ondan sonra gelenler için mucize olma özelliğini yitirmiş olur.

Kur'ân'ın mucizeliği süreklidir. Onu dünyanın neresinde, kim ne zaman okur ve manasını anlarsa, O'nun ancak Allah'ın sözü, onu getirenin de Allah'ın Elçisi olduğunu kavrar. Allah Teâlâ, Kur'ân'ı korumayı bizzat üstlendiği için, O'nun mucizeliği kıyamete kadar devam edecektir. Kur'ân var oldukça, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin Allah'ın Nebîsi olduğuna inanma mecburiyeti de var olacak ve yeni bir nebîye ihtiyaç kalmayacaktır.

Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme varis olacak âlimlerin yapmaları gereken şey, insanlara Kur'ân'ı ve hikmeti öğretmektir. Başka bir şey öğretirlerse, yoldan çıkmış olurlar.

Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme mucize verilmemesinin sebebi şöyle açıklanır:

وَمَا مَنَعَنَا أَن نُّرْسِلَ بِالآيَاتِ إِلاَّ أَن كَذَّبَ بِهَا الأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالآيَاتِ إِلاَّ تَخْوِيفًا.

"Seni mucizelerle göndermemize engel olan tek şey, öncekilerin onlar karşısında yalana sarılmalarıdır. Semûd'a, gerçeği gösteren dişi deveyi vermiştik ama ona yanlış yaptılar. Biz, mucizeleri sadece korkutmak için göndeririz."

(İsrâ 17/59)

-18-
KERÂMET

MÜRİT- Sen kerâmeti inkâr ediyorsun değil mi?

BAYINDIR- Kerâmeti değil de, bazı rastlantıları ve uydurma hikâyeleri kerâmet adı altında mucize gibi kullanmanızı yadırgıyorum. Onları, Allah'ın dostu olmanın delili sayıyor, çevrenizdekilerle birlikte batıyorsunuz.

Kerâmet, değerli olmak demektir.[96] Allah Teâlâ insanı değerli (kerâmetli) yarattığını ve birçok şeyi onun emrine verdiğini açıklamıştır:

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِى آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ
عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً.

"Âdemoğullarını çok değerli (kerâmetli) yaptık, karada ve denizde taşıttık, güzel ve temiz nimetler verdik, yarattıklarımızın birçoğundan da üstün kıldık." (İsrâ 17/70)

En büyük ikrâm, şirkten uzak bir imandır:

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الأَمْنُ وَهُم مُّهْتَدُونَ.

"İnanan ve imanlarına şirk[97] bulaştırmayanlar var ya, işte güven onların hakkıdır; doğru yolu tutturanlar onlardır."

(En'âm 6/82)

---

96 Mütercim Asım, Kamus Tercümesi, c. IV, s. 464, 465.

97 64 no'lu dipnota bkz.

Allah, en kerâmetli olanı şöyle açıklamıştır:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ.

"Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Birbirinizi tanıyasınız, diye sizi halklara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en kerâmetli olanınız, yanlışlardan en iyi korunanınızdır. Çünkü Allah bilicidir, bilgilidir."

(Hucurât 49/13)

Kerâmet denince mucize gibi şeyler, yani olağanüstü gösteriler kastedilir.

Allah'ın elçileri, Allah'ın sözlerini bildirmekle görevlidirler. Bu göreve getirilenin elinde yalnız Allah'ın verebileceği bir belge olmalıdır. Yoksa herkes Allah'ın Elçisi olduğunu iddia eder. Bu yüzden mucize çok önemlidir.

Allah'ın veliliği veya evliyalık diye bir görev yoktur. Her mümin, Allah'ın velisidir. İman kalpte olduğundan kimin Allah'ın velisi, yani gerçek mümin olduğunu Allah'tan başkası bilemez. Bu konu daha önce anlatılmıştı.

Allah, her mümine yardım sözü vermiştir. Onu önce ağır bir imtihandan geçirir, sonra yardım eder. O, şöyle demiştir:

...وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ.

"… Müminlere yardım boynumuza borçtur."

(Rûm 30/47)

... وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجاً. وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْراً.

"… Kim Allah'tan çekinirse, ona çıkış yolu gösterir ve ummadığı yerden rızık verir. Kim Allah'a dayanırsa O, ona yeter. Allah işini tam yapar. Allah, her şeye bir ölçü koymuştur." (Talâk 65/2, 3)

Bedir Savaşı'nda Müslümanların yardımına Allah Teâlâ melekleri göndermiş; ama zaferin meleklerin yardımıyla olmadığını da vurgulamıştı. Şu âyet aklımızdan çıkmamalıdır:

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّى مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلآئِكَةِ مُرْدِفِينَ. وَمَا جَعَلَهُ اللّهُ إِلاَّ بُشْرَى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلاَّ مِنْ عِندِ اللّهِ إِنَّ اللّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.

"O gün Rabbinizden yardım istiyordunuz. O da, birbiri ardınca bin melek ile size destek veriyorum, diye cevap verdi. Allah bunu sırf, müjde olsun ve yürekleriniz yatışsın, diye yaptı. Yoksa zafer, sadece Allah katındandır.[98] Allah güçlüdür, doğru karar verir." (Enfâl 8/9, 10)

Allah'ın yardımı gelince, şımarmayıp şükretmek gerekir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُم فِى الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِى ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِى لَا يُشْرِكُونَ بِى شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ.

"Allah'ın, içinizden inanan ve iyi iş yapanlara sözü vardır; öncekilere verdiği gibi, o yeri de kesinlikle onlara verecek; razı olduğu dini onlar için kökleştirecek ve korkularının ardından onları güvene kavuşturacaktır. Onlar bana kulluk eder, bir şeyi ortak koşmazlar. Bundan sonra da kendini doğrulara kapatanlar olursa, yoldan çıkmış olurlar." (Nur 24/55)

98 Allah'ın koyduğu kurala göredir.

Yalan yığınına dönüşen kerâmeti bırakın da, yalnız Allah'a kulluk etmeye çalışınız:

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ.

"O açık gerçek (ölüm) gelinceye kadar, Rabbine kul olmaya devam et." (Hicr 15/99)

-19-

İSTİDRÂC

İstidrâc, basamak basamak çıkarma veya indirmedir. Terim olarak kişiyi, arzu ettiği noktaya adım adım götürüp beklemediği bir felakete atmak anlamında kullanılır. Kişi, bu gidişin kendi yararına olduğunu zanneder.

Allah Teâlâ, uyarıda bulunmadan hiçbir kulunu bu hale sokmaz. O, şöyle buyurur:

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِلَّ قَوْماً بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ...

"Allah bir toplumun yola gelmişliğini onayladıktan sonra, sakınmaları gerekeni açıkça bildirmeden yoldan çıkmış saymaz. Allah her şeyi bilir..." (Tevbe 9/115)

Sapıtanlar, uyarıları dikkate almayanlardır:

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ.

"Kendilerine hatırlatılan görevleri unuttukları zaman, önlerine bütün kapıları açarız. Verilen nimetlerle şımardıkları bir sırada da onları yakalayıveririz. Birden bire umutsuzluğa düşerler." (En'âm 6/44)

Hâlbuki bunlar, ellerindeki nimetlere bakarak, kendilerini doğru yolda görme yerine açık âyetlere baksalardı, bu hale düşmezlerdi!

Siz de etrafınıza toplanan insanlara bakarak, "Yolumuz yanlış olsa bu kadar kişi peşimize takılmaz", diyorsunuz. Çokluğa aldanılmamalıdır. Çinli komünist lider Mao daha çok insan toplamıştı, ama bu onu kurtaramadı.

Maddi imkânlarınızı, sizi dinleyenlerin çok olmasını ve halkın saygı göstermesini de doğru yolda olmanızın delili sayıyorsunuz.

Sonunda iyice şımarıyor ve şeyhinizin kendine bağlananı hem dünyada, hem de âhirette kurtaracağını söylemeye başlıyorsunuz. İşte bu, sizin kıskıvrak yakalanacağınız noktadır.

Lütfen aklınızı başınıza alın da, Allah Teâlâ'nın Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme olan şu emrini iyice düşünün:

قُلْ إِنِّى لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا. قُلْ إِنِّى لَنْ يُجِيرَنِى مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ
دُونِهِ مُلْتَحَدًا. إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ...

"De ki: Ben size, ne zarar verecek, ne de sizi olgunlaştıracak güce sahibim.

De ki: Beni Allah'ın azabından kimse kurtaramaz. O'ndan başka sığınak da bulamam. Benimkisi Allah'tan olanı, O'nun gönderdiklerini tebliğden ibarettir." (Cin 72/21-23)

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin varisi olmak için insanlara yalnız Kur'ân'ı anlatmak gerekirken, evliya ve meşayih dediğiniz kişilerin sözlerini anlatıyor; Kur'ân'ı onlara uydurmaya çalışıyorsunuz. Sizin durumunuzu en iyi şu âyet ortaya koymaktadır:

وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ. وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ. حَتَّى إِذَا جَاءنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِى وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ. وَلَن يَنفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذ ظَّلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِى الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ. أَفَأَنتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِى الْعُمْىَ وَمَن كَانَ فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ. فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ.

"Kim Rahman'ın Zikri'ni (Kur'ân'ı) bulanık görürse, başına bir şeytan sararız; o, onun yakın arkadaşı olur.

Şeytanlar bunları yoldan çevirirler, ama bunlar doğru yolda olduklarını sanırlar.

Huzurumuza gelince şöyle diyeceklerdir: "Keşke benimle senin aranda doğu ile batı kadar bir mesafe olsa! Ne kötü arkadaşmışsın!"

Pişmanlığın bugün size bir yararı olmaz, çünkü yanlış yaptınız. Bu azabı birlikte çekeceksiniz.

Sağıra işittirebilir; köre yol gösterebilir misin? Açık bir sapıklık içinde olan da, onlar gibidir.

Seni bu dünyadan göç ettirsek bile, hak ettikleri cezayı onlara yine veririz." (Zuhrûf 43/36-41)

Siz de Kur'ân'ı görmezlikten geliyor, ama kendinizi hak yolun öncüleri sanıyorsunuz!

-20-

GİZLİ İLİMLER

(İlm-i Ledün & İlm-i Bâtın)

İlm-i ledün, Allah tarafından verildiği iddia edilen ***özel bilgi*** anlamında kullanılır; ***ilm-i bâtın*** da öyledir. Kimi şeyhlere, böyle bir ilim verildiği söylenerek kutsallaştırılırlar.

ŞEYH EFENDİ- Manevi yolu iyi bilen ve salikleri o yola ulaştırabilen bir şeyh aramak, şeriatın emirlerindendir.[99]

BAYINDIR- Eğer doğru yolu gösterecek ve örnek olacak birine ihtiyaç olduğunu söylüyorsanız, doğrudur. Her insanın bir terbiyeciye, bir ustaya ve öğretmene ihtiyacı vardır.

ŞEYH EFENDİ- Şeyhlerin sahip olduğu ilim, ilm-i bâtın'dır. Bu herkese verilmemiştir. Allah ondan razı olsun, Ebû Hureyre şöyle demiştir:

"Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden iki kap dolusu ilim aldım. Bunlardan birini size naklettim. Diğerini de nakletmiş olsaydım, boynumu vururdunuz."[100]

İşte bizim ilmimiz, bu ilimdir.

---

99 *Rûhu'l-Furkân,* c. II*,* s. 63.

100 Buharî*,* İlim*,* 42.

BAYINDIR- Ebû Hureyre'nin nakletmediği ilmi kimden aldınız? Kaynağı, delilleri ve dayanağı olmayan şey nasıl ilim olabilir?

ŞEYH EFENDİ- Kehf suresinde Hızır'la arkadaşlığı anlatılan Musa, olayların gerçek yüzünü göremediği için itiraz etmişti. Hızır aleyhisselam, ilm-i ledün bilgisine sahip olduğu için işin iç yüzüne vakıftı. Âyette ***"… Ona katımızdan bir ilim vererek ikramda bulunmuştuk."*** (Kehf 18/65) buyurulur. İşte ilm-i batın, ilm-i ledün, bu ilimdir.

BAYINDIR- Hızır'la beraber olan Musa bu ilmi öğrenemediyse, siz nasıl öğrendiniz? Bu ilmin size öğretildiğinin delili nedir?

ŞEYH EFENDİ- Ebu Hureyre'nin sözü!

BAYINDIR- Ebu Hureyre de nakletmemiş!

Musa aleyhisselam, genç adam ve Hızır arasında geçen olay, Kur'ân'da şöyle anlatılır:

"Bir gün Musa, genç arkadaşına şöyle dedi: 'Ben iki denizin birleştiği yere varıncaya kadar durup dinlenmeden giderim; isterse yıllarımı alsın.'

İki denizin birleştiği yere varınca, balıklarını unuttular. Balık, kayarak denize doğru yollandı.

Oradan geçtikten sonra Musa genç arkadaşına dedi ki: 'Getir şu kuşluk yemeğimizi, bu yolculuk bizi iyice yordu.'

Delikanlı dedi ki: 'Bakın şu işe! Kayada barındığımızda balığı unutmuştum. Onu aklımdan çıkarmama sebep olan ve bana unutturan şeytandan başkası değildir. Balık da şaşırtıcı bir şekilde denize doğru yol alıp gitmişti.'

Musa: 'İşte aradığımız bu!', dedi. Hemen geldikleri yoldan geri döndüler. Sonra kullarımızdan bir kulu buldular. Ona katımızdan bir ilim vererek ikramda bulunmuştuk. Musa dedi ki:

- Sana öğretilen doğru bilgiden bana öğretmen için yanında kalabilir miyim?

- Sen benimle birlikte olmaya dayanamazsın. İç yüzünü bilmediğin şeye nasıl dayanacaksın, dedi.

- İnşaallah dayandığımı görürsün, hiçbir işte sana karşı çıkmam, dedi.

- Yanımda kalacaksan, ben anlatıncaya kadar sakın bir şey sorma, dedi.

Sonra oradan ayrıldılar; derken bir gemiye bindiler. O kişi gemiyi deldi. Musa dedi ki:

- İçindekileri boğmak için mi deldin? Gerçekten çok garip bir şey meydana getirdin.

- Sana demedim mi, sen benimle birlikte olmaya dayanamazsın. Musa;

- Unuttuğum şeyi yüzüme vurma, işimde beni zora sokma, dedi.

Sonra yola koyuldular. Nihayet bir oğlan çocuğuyla karşılaştılar, hemen çocuğu öldürdü. Musa dedi ki:

- Sen cana karşılık olmadan suçsuz birinin canına kıydın ha? Doğrusu, anlaşılmaz bir durum meydana getirdin.

- Sana demedim mi, sen benimle birlikte olmaya dayanamazsın.

Musa dedi ki:

- Bir daha bir şey sorarsam, benimle arkadaşlığı bitir; artık senden özür dileme hakkım bitmiş olur.

Tekrar yola koyuldular. Bir şehre varıp halkından yiyecek istediler. Onlar, bunları misafir etmeye yanaşmadı. Sonra yıkılmak üzere olan bir duvara rastladılar ve hemen onu doğrultuverdi. Musa dedi ki:

- Anlaşsaydın, emeğinin karşılığını alırdın.

- İşte bu, benimle seni ayırır. Ama ben, dayanamadığın şeylerin içyüzünü sana bildireceğim, dedi:

"O gemi, denizde çalışan miskinlere[101] aitti; ileride her gemiye zorla el koyan bir kral vardı. Bu sebeple onu hasarlı hale getirmek istedim.

Oğlana gelince, anası babası mümin kimselerdi. Onları, azgınlığa ve nankörlüğe sürüklemesinden korktuk. İstedik ki, rableri onun yerine daha hayırlı ve daha merhametli bir çocuk versin.

Duvar ise şehirdeki iki yetim oğlanındı. Altında onlara ait bir gömü vardı. Babaları iyi kimseydi. Rabbin istedi ki, erginlik çağına gelsinler de gömülerini çıkarsınlar! Bu, Rabbinin ikramıdır. Bunları kendiliğimden yapmadım! İşte bir türlü katlanamadığın işlerin iç yüzü budur"."

(Kehf 18/60-82)

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bu bilge kişinin Hızır, delikanlının da Yuşâ b. Nûn olduğunu söylemiştir.[102]

---

101 Gemileri alınırsa, işsiz kalırlar.

102 Buhârî, *İlim*, 44.

Âyetler üzerinde düşünülürse, Hızır'ın ancak bir melek olabileceği anlaşılır. Gemiyi deliyor, Musa aleyhisselamdan başkası görmüyor. Çocuğu öldürüyor, Musa aleyhisselamdan başkası fark edemiyor. Yıkılmak üzere olan duvarı, yıkmadan düzeltiyor. Yıksaydı, altından o çocuklara ait hazine ortaya çıkardı! Musa aleyhisselamın görüp başkasının görmediği bu kişi, ancak bir melek olabilir.

Nebîmizin bildirdiğine göre ilk karşılaşmalarında Hızır, Musa'ya şunu söylemiştir:

Ben Allah'ın bana öğrettiği bir ilmi biliyorum ki, sen onu bilmezsin. Sen de Allah'ın sana öğrettiği bir ilmi bilirsin ki, ben onu bilmem.[103]

Musa aleyhisselam Allah'ın elçisidir. Elçiler, Allah'ın verdiği görev gereği insanlara doğru yolu gösterir ve rehberlik ederler. Hızır'ınkine benzer garip davranışları olmaz. Gösterdikleri mucizeler ise elçiliklerini ispattan başka bir anlam taşımaz.

Bu olaylar gösteriyor ki, Allah'tan gelen her şeye teslim olmak ve hayırlı sonuçlar doğuracağına inanmak gerekir. Hoşumuza gitmeyen nice şey, bizim yararımıza sonuçlar doğurabilir.

Elçilerin bu gibi garip davranışları olmaz. O işleri Musa aleyhisselam yapsaydı, bir Yahudi bunu örnek alıp anasına babasına zahmet verecek diye bir çocuğu öldürebilir veya başkası gasp edecek diye birinin malına zarar verebilirdi! O zaman herkes yaptığı garip davranışa bir kılıf bulup, delil olarak da Musa aleyhisselamı gösterirdi.

---

103 Buhârî, *İlim*, 44.

Yukarıdaki hadis, şu sözlerle bitmiştir:

"Musa'ya Allah rahmet eylesin; çok isterdik ki, sabır göstersin de bize, birlikte yapacakları daha çok şey anlatılsın."

Demek ki, Hızır'dan öğrenilenler, âyette belirtilenlerle sınırlıdır. Bu konuda Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bile fazla bir şey bilmiyordu. Hızır'a öğretilen ilmin, kendine de öğretildiğini kim iddia edebilir?

-21-
KEŞF (Perdelerin Açılması)

Keşf, ortaya çıkarma demektir. Tasavvufta gizli manalara ve olayların arkasındaki gerçeklere ulaşma anlamında kullanılır.

MÜRİT: Kur'ân'da, gözden gaflet perdesinin kalkıp basiretle kâinata bakıldığında, bazı ince sırlara vakıf olunabileceğine dair işaretler vardır:

لَقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ.

"Bunu beklemezdin; artık perdeni açtık; bugün gözün keskindir." (Kaf 50/22)

Yani artık ilâhî incelikleri görebilecek basirete sahipsin, denmiş oluyor.[104]

BAYINDIR: Âyetin sizin iddianızla bir ilgisi yoktur. Öncesi ve sonrası ile birlikte okursanız, yalnızca âhiretle ilgili olduğunu anlarsınız:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ. وَجَاءتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ.
لَقَدْ كُنتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَاءكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ.
وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ. أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ. مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ
مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ. الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ.

---

104 Hasan Kamil Yılmaz, Ledün İlmi ve Keşf, *Altınoluk Dergisi,* 105, Kasım 1994, İstanbul, s. 31.

"Sura üfürülür. İşte korkulan gün! Herkes, yanında biri kılavuz-öteki şahit, iki melekle gelir. (Ona denir ki:)

- Bunu beklemezdin; artık perdeni açtık; bugün gözün keskindir.

Yoldaşı der ki:

- Yanımdaki hazırdır.

- Siz, kendini doğrulara kapamış bütün inatçıları cehenneme atın. Atın o iyiliğe karşı duran, saldırgan ve şüphe içinde olanları. Allah ile beraber başka bir ilâh oluşturanı da, en ağır azaba atın." (Kaf 50/20-26)

Bakın, âyetin sizin dediğiniz mana ile hiçbir ilgisi yoktur; tamamen âhiretle ilgilidir.

-22-

FERASET (Sezgi)

Feraset, ayrıntılara bakarak bir görüş, tahmin ve kavrayışla doğruyu yakalamaktır.[105]

MÜRİT- Yukarıda bir hadis-i kudsî geçmişti, onu niye atladın? Allah Teâlâ buyurur ki:

"... Abid ve zahid kulumu sevdiğim zaman onun gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili, tutan eli, yürüyen ayağı olurum; Benimle görür, Benimle işitir, Benimle söyler, Benimle tutar, Benimle yürür."

Öyleleri var ki, kimsenin fark edemediğini fark edebilir; kişinin içinden neler geçtiğini doğruya yakın biçimde bilebilir. Peki, o nedir?

BAYINDIR- Bahsettiğiniz hadis şöyledir; Allah Teâlâ dedi ki:

"Kulumun, farz kıldığım şeylerle Bana yaklaşmasından iyisi yoktur. Kulum bana nafilelerle de yaklaşmaya devam eder. Öyle olur ki, artık onu severim. Onu sevdim mi işittiği kulağı, gördüğü gözü, tuttuğu eli ve yürüdüğü ayağı olurum. Benden isterse veririm. Bana sığınırsa onu korurum."[106]

---

105 Mütercim Asım, *Kamus Tercümesi*. Kelime Arapçada *firâset* diye seslendirilir.

106 Buhârî, *Rikâk*, 38.

Hadis, şu âyetlerin bir gereği olabilir:

يِا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إَن تَتَّقُوا اللهَ يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَاناً وَيُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.

“Müminler! Allah’tan çekinirseniz O, size doğruyu yanlıştan ayırma gücü verir; suçlarınızı örter ve sizi bağışlar. Allah’ın ikramı büyüktür.”

(Enfâl 8/29)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِن رَّحْمَتِهِ وَيَجْعَل لَّكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ...

“Müminler! Allah’tan çekinin ve Elçisine inanın ki, size ikramından iki kat versin; ışığında yürüyeceğiniz bir nur oluştursun ve sizi bağışlasın…”

(Hadîd 57/28)

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem; *“Müminin ferasetinden çekinin; çünkü o, Allah’ın nuruyla görür.”*[107] buyurmuştur.

Feraseti fazla büyütmemek gerekir. Kişinin daha faziletli olması, görüşünün doğru olduğu anlamına gelmez. Bedir Savaşı ile ilgili şu olaylar zinciri, bu konuda bize yeterli delildir.

Nebîmiz, Bedir’de yanlış bir karar ile esirler almıştı. Önce o; arkasından da onun bu kararına ses çıkarmayan Müslümanlar, şu ağır sözler ile suçlanmışlardı:

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِى الأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيم. لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ.

107 Tirmizî, Hicr suresinin tefsiri, 6.

"Bir nebînin, savaş meydanında düşmanı etkisiz hale getirinceye kadar, esir almaya hakkı yoktur. Siz hemen ele geçecek mal istiyorsunuz. Allah ise, sizin için sonrasını istiyor. Allah güçlüdür, doğru karar verir.

(Zafer sizin olacak diye) Allah tarafından yazıya geçirilmiş bir karar olmasaydı, aldığınız esirlerden dolayı sizi ağır bir azap yakalardı."

(Enfâl 8/67, 68)

Bu ağır sözler, daha önce inen şu âyete uymamış olmalarından dolayı idi:[108]

فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا...

"Kâfirlerle savaşta karşılaşınca boyunlarını vurun; onları etkisiz hale getirince de, sıkı güvenlik çemberine alın. Sonra karşılıksız veya fidye alarak serbest bırakın…"

(Muhammed 47/4)

"Allah tarafından yazıya geçirilmiş bir karar olmasaydı", sözünün hikâyesi şöyledir:

Müslümanlar Mekke'de iken, Romalılar Perslere yenilmişti. İnen şu âyetler, Romalıların birkaç (üç ila dokuz) yıl içerisinde galip geleceğini, o gün Müslümanların bir zaferle sevineceğini müjdeliyordu:

الم. غُلِبَتِ الرُّومُ. فِى أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ. فِى بِضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ. بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ. وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ.

---

108 İbn Hibetullah, Dahhâk'tan ve Saîd b. Cubeyr'den Muhammed suresinin Mekkî olduğunu aktarmıştır. (Bkz. *Kurtubî Tefsiri,* Kahire 1964/1384 c. XIV, s. 223)

"Elif, Lâm, Mim. Romalılar yenildiler; çok yakın bir yerde. Onlar, bu yenilginin ardından galip geleceklerdir. Birkaç (üç ila dokuz) yıl içinde. Bunun öncesinde de, sonrasında da yetki Allah'ındır. O gün müminler Allah'ın yardımı ile sevineceklerdir. O, tercihini doğru yapana yardım eder; güçlüdür, ikramı boldur. Bu, Allah'ın verdiği sözdür; Allah sözünden caymaz, ama insanların çoğu bunu bilmezler."

(Rum 30/1-6)

Herkes Romalılardan gelecek habere kilitlenmişti. Ebu Süfyân, bir ticaret kervanı ile Şam'dan dönerken, Romalılarla Perslerin savaşacakları duyuldu. Müslümanlar, Allah'ın kervanı kendilerine vereceği umuduyla, Mekkeliler de kervanı koruma amacıyla yola çıktılar. Ebû Süfyân ise, kervanı kurtarma telaşına düştü. Kervan için yola çıkan Müslümanlar, karşılarında Mekke ordusunu buldular. Belki de söz verilen o orduydu. Bunu, şu âyetler anlatmaktadır:

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ. لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ.

"Allah, bir zamanlar size söz vermişti; o iki topluluktan biri sizin olacaktı. Siz silahsız olanı (kervanı) istiyordunuz. Allah da kendi sözleri gereği hakkı ortaya çıkarmak ve o kâfirlerin kökünü kazımak (için size Mekke ordusunu vermek) istiyordu."

(Enfâl 8/7)

Bu âyette ortaya çıkacağı ifade edilen hak, Allah'ın bir kanunuydu. Onu, Mekke müşriklerinin ağır baskıları sürerken Nebîmize şu âyetlerle bildirmişti:

"Seni bu topraklardan çıkarmak için yerinden oynatmak üzereler! Çıkarırlarsa senden sonra burada fazla kalamazlar. Senden önce gönderdiğimiz elçilere uygulanan sünnet (kanun) budur. Bizim sünnetimizde (kanunumuzda) bir değişiklik bulamazsın."

(İsrâ 17/76, 77)

Allah'ın sünneti gerçekleşsin, diye Müslümanlara Mekke ordusu verildi. Onlara ağır bir darbe indirdiler, ama çekilen düşmanı takip edip etkisiz hale getirmeden esirler aldılar. Ashap, esirlerle ilgili âyeti hatırlatıp Nebîmizi uyarmadığı için hepsi, dünyayı âhirete tercihle suçlandı. Önceden verilmiş zafer sözü olmasaydı, esirler yüzünden Bedir'de büyük bir yenilgiye uğrayacaklardı.

Dört yıl sonra yapılan Hudeybiye antlaşmasıyla Mekke'yi fethin yolu açılınca, şu âyetler indi:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا. لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا.

"Fethin önündeki engeller, senin için tamamen kalktı.[109] Allah bunu, önceki ve sonraki günahını bağışlamak, iyiliklerini tamamlamak ve seni doğru bir yola yöneltmek için yaptı." (Fetih 48/1, 2)

Nebîmiz, Bedir'de günaha girmişti. Günahının bağışlanması için, Mekke'yi fethetmesi gerekiyordu; fethin öncesinde şu sure indi:

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ. وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ أَفْوَاجًا. فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا.

---

109 19 no'lu dipnota bkz.

"Allah'ın yardımı gelip fetih gerçekleşir de, insanların dalga dalga Allah'ın dinine girdiğini görürsen, her şeyi güzel yaptığı için Rabbine yönel ve bağışlanmanı iste. Çünkü o, tevbeleri kabul eder." (Nasr 110/1-3)

Nebîmiz, önce yaptığı hatayı düzeltmiş, sonra bağışlanma talebinde bulunmuştur. Bu, son derece önemlidir. Bu âyetler, Müslümanların hayatında devrim yapacak niteliktedir.

Demek ki, bilgisi ve fazileti ne olursa olsun, herkes yanılabilir ve yanlış yapabilir.

Durum açıkça meydanda iken siz çok aşırı gidiyor, hiçbir bilgi ve belgeye dayanmadan iddia edip duruyorsunuz! Bu batıl düşünceleri terk etmezseniz, yola gelemezsiniz..!

-23-
İLHAM

İlham, Allah'ın, kulunun kalbine bir şey doğurmasıdır.[110] ***Sezgi*** de bu anlamda kullanılır.

MÜRİT- İlhama inanıyor musun? Her ne kadar başkasını bağlamasa bile, ilham vardır.

BAYINDIR- Şüphesiz ilham vardır. Eğer Allah'ın ilhamı olmasa, insanoğlu ilerleyemez. Bütün ilmî gelişmeler ve keşifler, Allah'ın ilhamıyla olur. Ama ilham, şeyhlere veya Müslümanlara has değildir. Kâfirler de ilham alır.

Bu kelime, Kur'ân'da yalnız bir yerde geçer. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا .فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا. قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا.

"Nefse, kötülüğünü ve iyiliğini ilham[111] edene yemin olsun, kendini geliştiren umduğunu elde eder. Kendini pis işlere sokan da kaybeder."[112]

(Şems 91/7-10)

---

110 Fahrüddin er-Razî, *et-Tefsîr'ül-Kebîr,* Matbaa-i Amire, c. VIII, s. 583.

111 İlham, Allah'ın, kulunun kalbine bir şey doğurmasıdır.

112 دسي دسو دس, sözlükte bir şeyi zorla ve baskıyla bir şeyin içine sokmaktır. (Lisan'ul-Arab) Kimileri kendini zorla pis işlere sokarak bazı hedeflere ulaşmaya çalışırlar. Âyetler, böylelerinin Semud kavmi gibi kaybedeceklerini bildirmektedir.

a- İsyankârlığı ilham

İsyankârlık, kişinin Allah'a, insanlara veya kendine karşı yanlış davranışıdır. Böyle biri, içinde huzursuzluk duyar. Buna iç sıkıntısı veya vicdan azabı denir.

Yusuf aleyhisselamı Züleyha'dan uzaklaştıran burhan, Allah'ın ilhamıdır:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلا أَن رَّأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ...

"Kadın onu çok istiyordu. Rabbinin burhanını görmeseydi, Yusuf da isterdi…" (Yusuf 12/24)

Günah, insan doğasına terstir; önce yapmak istemez. Bu sırada Allah Teâlâ onun içine, yaptığının yanlış olduğunu ilham eder. Yine de yaparsa, ona bir iç sıkıntısı vererek pişmanlık duymaya teşvik eder.

Bu, Müslüman olmayan insanlarda da olur. Nebîmize eziyet eden Ebu Cehil, Ebu Leheb, Ebu Süfyan, Velîd b. Muğîre, Nadr b. Haris, Ümeyye b. Halef ve As b. Vail bir araya geldi ve dediler ki:

*"Hac zamanında Arap heyetleri, gelip bize Muhammed hakkında soru soruyorlar; her birimiz bir başka cevap veriyoruz. Birimiz **deli**, diğerimiz **kâhin**, bir başkamız da **şairdir**, diyor. Cevapların farklı olmasından dolayı Araplar, bunların hepsinin yanlış olduğu sonucunu çıkarıyor. Gelin, Muhammed'e bir tek isim vermek üzere anlaşalım.*

*Birisi, **'o şairdir'** dedi. Velid b. Muğîre; ben Ubeyd b. el-Ebras ve Ümeyye b. Ebî's-Salt'ın şiirlerini dinledim, bunun sözü onlarınkine benzemiyor, dedi.*

*Bir başkası, '**o kâhindir'** dedi. Velid; 'kâhin kime derler?' diye sordu. 'Bazen doğru, bazen de yalan söyleyen kimsedir' dediler. Velid dedi ki, 'Muhammed asla yalan söylememiştir.'*

*Biri de, '**o delidir'** dedi. Velid; 'deli kime derler?' diye sordu. 'İnsanları korkutan kişiye' dediler. Velid, 'şimdiye kadar Muhammed'le kimse korkutulmamıştır' dedi.*

*Sonra Velid kalktı, evine gitti. Herkes, 'Velid b. Muğîre din değiştirdi' dedi. Ebu Cehil, hemen onun yanına gitti ve dedi ki: 'Senin neyin var? İşte, Kureyş sana yardım topladı. Onlar senin ihtiyaç içine düşüp, dinini değiştirdiğin kanaatindeler!' Velid dedi ki: 'Benim ona ihtiyacım yok, ama Muhammed hakkında düşündüm; **o sihirbazdır**, diyorum. Çünkü sihirbaz, baba ile oğulun, kardeş ile kardeşin, karı ile kocanın arasını ayırır.'*

Sonra ona sihirbaz lakabı takmak için anlaştılar. Çıkıp Mekke'de yüksek sesle bağırdılar. Halk toplu haldeydi, dediler ki; 'Muhammed gerçekten sihirbazdır.' Bu söz halk arasında yankılandı. Bu söz Nebîmize çok ağır geldi. Evine döndü ve üzerini elbisesiyle örttü. Bunun üzerine şu âyetler indi:"[113]

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ. فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ. ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ . ثُمَّ نَظَرَ. ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ.
ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ. فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُ. إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ.

O düşündü, ölçtü biçti. Geberesice ne ölçme biçmeydi o! Ah kahrolasıca, ne biçim ölçme biçmeydi o! Sonra baktı. Sonra kaşlarını çattı ve surat astı. Sonra geri döndü, büyüklendi de şöyle dedi: Bu olsa olsa üstün bir sihir olur. Olsa olsa bir insan sözü olur.

(Müddessir 74/18-25)

113 Fahrüddin er-Razî, c. VIII, s. 347.

Kur'ân'da anlatılan ve Nebîmiz tarafından uygulanan şekliyle Müslümanlık, insan doğasıyla tam bir uyum içindedir. Varlıkları yaratan, onlardaki oluşum, gelişim ve değişimin ilke ve kanunlarını koyan Allah'tır. Din, o kanunların Yaratıcı tarafından yazıya geçirilmiş şeklidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ.

"Sen yüzünü dosdoğru bu dine, Allah'ın fıtratına çevir. O, insanları ona göre yaratmıştır. Allah'ın yarattığının yerini tutacak bir şey yoktur. İşte sağlam din, bu dindir. Ama insanların çoğu bunu bilmezler." (Rum 30/30)

Doğru din, Allah'ın tabiatta yarattığı kanunların insan hayatına yansıyan kısmı olduğu için, ona karşı çıkan sıkıntıya düşer:

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ.

"Kendilerini doğrulara kapatanlar (kâfirler) zaman zaman, keşke biz de O'na teslim olsaydık (Müslüman olsaydık), diye arzu ederler." (Hicr 15/2)

Bu yüzden kâfirler, hep kuşku içinde olurlar:

لاَ يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلاَّ أَن تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ...

"Kurdukları bina, kalpleri parçalanıncaya kadar içlerinden çıkmayan bir şüphe kaynağı olmaya devam eder..." (Tevbe 9/110)

Bu, Allah'ın onlara olan merhametindendir. Kimileri bu sayede akıllarını başlarına alır ve girdikleri yanlış yoldan vazgeçerler.

Günahtan sonra oluşan vicdan azabı kişiyi pişmanlığa, ilham da tevbeye yöneltir. İşte Allah'ın merhametinin büyüklüğü!

b- Takvâyı ilham

Takvâ, korunmak demektir. Kişi, Allah'a karşı, insanlara karşı ve kendine karşı yanlış yapmazsa dünyada suçlanmaktan, âhirette de cehennem azabından korunur. Günahtan kaçınmanın ve sevaba yönelmenin sonucu budur. İnsan, takvânın neşesini içinde duyar. İşte bu neşe, Allah'ın ilhamıdır. Vabısa b. Mabed diyor ki;

Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme gittim; "İyilikten ve günahtan sormak için mi geldin" dedi. Sonra parmaklarını bir araya getirip göğsüne vurdu ve üç kere şöyle dedi:

"Nefsine danış, kalbine danış Vabısa! İyilik, nefsin yatıştığı, kalbin yatıştığı şeydir. Günah da, içe dokunan ve göğüste tereddüt doğuran şeydir. İsterse insanlar sana fetva vermiş, yaptığını uygun bulmuş olsunlar!"[114]

Nebîmizin bir sözü de şöyledir:

"Seni şüphelendiren şeyi bırak, şüphelendirmeyene geç. Çünkü doğruluk iç huzuru verir; yalan da şüphe ve tereddüt doğurur."[115]

İçe doğan her şey, şeytan vesvesesi de olabilir. Çünkü şeytan, "*İnsanlara vesvese veren, onların içini karıştıran*" (Nas 114/5) bir varlıktır. Şeytan, Allah'tan kıyamet gününe kadar yaşama sözü alınca şöyle demişti:

---

114 Sünen-i Dârimî, *Büyû',* 2.

115 Tirmizî, *Kıyame,* 60.

قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِى لأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ. ثُمَّ لآتِيَنَّهُم مِّن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَن شَمَآئِلِهِمْ وَلاَ تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ. قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْؤُوماً مَّدْحُوراً لَّمَن تَبِعَكَ مِنْهُمْ لأَمْلأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكُمْ أَجْمَعِينَ.

"Madem beni yanlış yola soktun; ben de Senin doğru yolunun üstüne onlar için oturacağıma yemin ederim. Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Göreceksin, onların çoğu Sana teşekkür etmeyecektir.

Allah dedi ki: 'Çekil oradan; yerilmiş ve kovulmuş olarak! Hele onlardan biri sana uysun, cehennemi sizinle dolduracağıma yemin ederim'." (A'râf 7/16-18)

Şeytan, bu yetkiyle elçiler de dâhil herkese sokulur ve onları yanlış davranışlara yöneltmeye çalışır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِى أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِى الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ.

"(Ya Muhammed!) Senden önce de elçi veya nebî olarak gönderdiğimiz kimselerden hangisi bir kurgu kursa, şeytanlar onun kurgusuna mutlaka bir şeyler karıştırmıştır. Arkasından Allah, şeytanların karıştırdığını gidermiş; sonra da âyetlerini (zihinlerde) iyice pekiştirmiştir. Allah bilir, doğru karar verir." (Hacc 22/52)

İlham ile vesveseyi ayırabilmek için içimize gelen her şeyi, Allah'ın emir ve yasakları yönünden denetlememiz gerekir. Yoksa birçokları gibi şeytanın emrine girer, kendimize ilham geldiğini zannederiz.

İşte ***nefs-i mülheme***[116] budur. Mümin-kâfir, herkesin nefsi, nefs-i mülhemedir. Allah ona, isyankârlığını ve takvâsını ilham eder.

MÜRİT- İsyankârlık ve takvâ dışında bir ilham olmaz mı?

BAYINDIR- Elbette olur. Allah, insanın kalbine birçok şey doğurur. Bu konu ile ilgili âyetler vahiy bölümünde geçmişti. O da mümin ve kâfir ayrımı olmadan her insanda olur. Şairler ve buluş sahipleri, buna örnek verilebilir.

---

116 Günümüz tasavvufçuları buna *nefs-i mülhime* diyorlar. *Mülhime*, ilham eden anlamına gelir. Nefis ilham etmez, ilham alır. Bu sebeple kendine ilham edilen anlamına gelen *mülheme* kelimesi kullanılmalıdır.

-24-
ŞEFAAT[117]

Şefaat, sözlükte, iki şeyin birlikte olması, teki çift yapma, çift sayı, birinden eşlik etmesini isteme veya birine eşlik etme anlamlarına gelir.[118] İşini görmek istediğine eşlik edip arka çıkmak da, şefaattir.[119] İnsanlar bu tür şefaatler yaparlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا.

"Kim iyiliğe şefaat ederse, ondan ona pay vardır. Kim de kötülüğe şefaat ederse, onun da ondan sorumluluğu vardır. Allah her şeyi korur ve kollar." (Nisâ 4/85)

MÜRİT- Biz burada şeyh efendi ile iyi geçiniyoruz ki, belki âhirette eteğinden tutarız, belki bize faydası dokunur.

BAYINDIR- Size şefaat edeceğini mi söylüyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ- Neden olmasın? Büyük şeyh Mustafa İsmet Garibullah, *Risale-i Kudsiyye*'sinde şöyle buyurdu:

---

117 Bu bölümdeki iddialar, daha çok Mahmut Ustaosmanoğlu ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

118 Kitab'ul-ayn.

119 Mekâyîs, Müfredât.

"Ebu Bekir'e varıncaya kadar bütün silsileden yardım istemeyi âdet et. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selleme vararak ondan da yardım iste. Şeyhini şefaatçi, aracı kıl ki, seni sevinçle doldursun.[120]

BAYINDIR- Ne kadar çok ilahınız varmış! Şeyh, şefaat yetkisini kimden alıyor? Allah kime böyle bir yetki vermiş?

Ebu Bekir'e varıncaya kadar bütün silsilenizden yardım istemeyi âdet edinip, kıyamete kadar cevap veremeyecek kişileri razı etmeye çalışacağınıza, Allah'ı razı etmeye çalışsanız olmaz mı?

MÜRİT- Biz her şeyi Allah rızası için yaparız. Çünkü ***"… Hepsinden önemlisi Allah'ın rızasıdır..."*** (Tevbe 9/72)

BAYINDIR- Allah'ın şirk saydığı şeyle onun rızası kazanılır mı? Siz ne Kur'ân'a kulak veriyorsunuz, ne de aklınızı kullanıyorsunuz! Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يَعْقِلُونَ.

"Allah, aklını kullanmayanların üstünde, Allah'a güvenmeme pisliği oluşturur." (Yunus 10/100)

Şu âyetler size hitap ediyor:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ. وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ.

"De ki: Allah'a yakın sandıklarınızı, göklerde ve yerde zerre kadar yetkisi olmayanları çağıracaksanız çağırın. Onların bu iki yerde ne bir ortaklıkları, ne de Allah'ın içlerinden bir destekçisi vardır.

120 *Rûhu'l-Furkân*, c. II, s. 86.

Onun katında, izin verdiği kimseden başkasına şefaatin bir yararı olmaz…" (Sebe' 34/22, 23)

وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوا إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِ وَلِيٌّ وَلاَ شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ.

"Rablerinin huzuruna çıkarılacaklarından korkanları Kur'ân ile uyar. Orada onların ne bir dostu, ne de şefaatçileri olacaktır. Belki çekinirler." (En'âm 6/51)

MÜRİT- Bizim şeyh efendiye bakışımız, onun bize yardımcı olacağı yolundadır. Mesela, mahkemede avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ama genellikle avukat tutanlar davayı kazanırlar. Şeyh efendi de bizim avukatımızdır.

BAYINDIR- Siz, gizli açık her şeyi bilen Allah'ı mahkemedeki hâkimle bir mi tutuyorsunuz?

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِن كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ.

"Kıyamet günü doğru teraziler kurarız; kimse haksızlığa uğratılmaz. Hardal danesi ağırlığında da olsa teraziye koyarız. Biz hesap görmeye yeteriz." (Enbiyâ 21/47)

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاء سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعاً مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِماً أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

"Kötü işlerle uğraşanların cezası, kötülüğün bir kat fazlasıdır. Alçaklık her yanlarını sarar. Allah'tan koruyacak kimseleri olmaz. Yüzleri sanki gecenin karanlık parçaları ile örtülmüş gibidir. İşte bunlar, cehennem halkıdır. Orada ölümsüz olacaklardır." (Yûnus 10/27)

Durum böyle iken, şeyh efendi kimi kimden kurtaracaktır. Allah, -hâşâ- haksızlık yapmasın diye devreye girecek ve müridini O'na karşı koruyacak öyle mi? Bu ne büyük bir sapıklık!..

Ensar'dan Ümmü'l-alâ diyor ki:

"Muhacirlere kur'a çekilince, bize Osman b. Maz'ûn düştü. Onu evlerimizden birine yerleştirdik. Sonra ölümüne sebep olan hastalığa tutuldu. Vefat edince, yıkandı ve kendi elbiseleri içine kefenlendi. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem içeri girdi. O sırada ona dedim ki;

- Ebu's-Sâib![121] Allah sana rahmet eylesin. Allah'ın sana gerçekten ikramda bulunduğuna şahidim.

Bunun üzerine Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

- Allah'ın ona ikram ettiğini ne biliyorsun?

Dedim ki:

- Babam sana kurban ey Allah'ın elçisi! Allah ya kime ikram eder?

Nebîmiz dedi ki:

- Evet, ona kaçınılmaz gerçek geldi. Vallahi onun için hep hayırlar bekliyorum. Ama ben, Allah'ın Elçisi olduğum halde nasıl karşılanacağımı vallahi bilmiyorum.

Ümmü'l-alâ dedi ki:

- Vallahi bundan sonra hiç kimseyi tezkiye etmem."[122]

---

121 Osman b. Maz'un (ra)'un lakabıdır.

122 Buhârî, *Cenâiz*, 3.

Bir âyet şöyledir:

قُلْ مَا كُنتُ بِدْعاً مِّنْ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِى مَا يُفْعَلُ بِى وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ.

"De ki: 'Ben elçilerin ilki değilim; bana ve size ne yapılacağını bilmem. Ben sadece bana vahyolunana uyarım. Ben sadece apaçık bir uyarıcıyım'." (Ahkâf 46/9)

Siz şeyhinizin cennete gireceğinden emin olduğunuz gibi; Allah'ın vereceği cezadan sizi kurtaracağından da eminsiniz! Bu güven size nereden geliyor? Sizin evliya dediğiniz kişi, sakın şu âyetteki şeytanlardan olmasın:

فَرِيقاً هَدَى وَفَرِيقاً حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلاَلَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاء مِن دُونِ اللّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ.

"Allah bir takımının yola geldiğini onaylar, bir takımı da sapıklığı hak eder. Sapıklar, Allah ile aralarındakileri evliya sayarak şeytanlara sarılırlar; ama kendilerini doğru yolda görürler." (A'râf 7/30)

وَمَن يَعْشُ عَن ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ. وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ.

"Kim Rahman'ın Zikri'ni (Kur'ân'ı) bulanık görürse, başına bir şeytan sararız; o, onun yakın arkadaşı olur. Şeytanlar bu gibileri yoldan çevirirler; ama bunlar doğru yolda olduklarını sanırlar." (Zuhrûf 43/36, 37)

Rahman'ın Zikr'i, Kur'ân'dır. Siz, Kur'ân'a zıt davranışlar içinde olduğunuz halde, bunu görmezlikten geliyor ve adına evliya dediğiniz kişilerin arkasına takılıyorsunuz. Üstelik kendinizi hak yolun ortasında sanıyorsunuz. Size bu yolu gösterenler, ancak şeytan olabilirler.

MÜRİT- Müftülükte bir müftü ile görüşmek istersen, araya bir kişinin girip seni müftüye takdim etmesi gerekir. Araya kimse girmeden bir yetkiliyle, bir bakanla pat diye görüşebilir misin? İşte şeyh efendi de, Allah ile bizim aramızda bir vesile, bir vasıta olmaktadır.

BAYINDIR- Bize şah damarımızdan yakın olan Allah Teâlâ için bu söz nasıl söylenebilir! Bu, müşriklerin inancıdır. Şirk, Allah ile kul arasına aracı koyup, Allah'ı ikinci sıraya koymaktır. Zumer suresinde buna dikkat çekilir:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ.

"Bilin ki, Allah'ın dini, arı-duru dindir. Allah'tan önce evliyaya sarılanlar derler ki; bunlara kulluk etmemiz sırf, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar, diyedir. Allah tartışıp durdukları her konuda, yüzlerine karşı hükmünü verecektir. Allah, kendini doğrulara kapamış bir yalancıyı yoluna kabul etmez." (Zumer 39/3)

Bana söyler misiniz; yaratan, besleyen, büyüten ve size, sizden yakın olan Allah mı sizi daha iyi tanır; yoksa şeyh efendi mi?

MÜRİT- Tabi ki, Allah tanır.

BAYINDIR- Peki şeyh efendi, sizin neyinizi Allah'a tanıtacak?

MÜRİT- !?

-25-

RABITA

BAYINDIR- Bir de rabıtanız var!

ŞEYH EFENDİ- Evet; ***rabıta*** bir müridin, mürşid-i kâmilinin ruhâniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirerek hayal etmesi ve kalbiyle ondan yardım istemesidir.[123]

BAYINDIR- Yani mürit şeyhini yükseklerde görüyor, onun birçok yetkiye sahip olduğunu düşünüyor, kendisini de düşük seviyede sayıyor. Sonra şeyhinin hayalini karşısına getiriyor ve ondan yardım istiyor. Bunu şeyhinin yanında yapmıyor değil mi?

ŞEYH EFENDİ- Doğru. Bak, bu işi biz uydurmadık. Halid-i Bağdâdî Hazretleri, ***Risale-i Halidiye***'sinde şöyle buyurur:

Rabıtanın en üstün derecesi, iki gözün arasında olan hayal hazinesi ile mürşidin ruhaniyetinin yüzüne hatta iki gözünün arasına bakmaktır. Zira orası feyiz kaynağıdır. Ondan sonra mürşide karşı kendini alçaltarak, son derece tevazu ile yalvarmak ve onu Mevlâ ile kendi arana vesile kılmak üzere, mürşidin ruhaniyetinin hayal hazinesine girip oradan kalbine ve derinliklerine yavaş yavaş indiğini düşünüp, senin de

123 *Rûhu'l-Furkân,* c. II*,* s. 64.

yavaş yavaş oraya aktığını ve indiğini hayal ederek, şeyhini, kendi nefsinden geçinceye kadar hayal gözünden kaybetmemektir.[124]

BAYINDIR- Aman Allah'ım! Söyler misiniz bana, bunu neye dayandırıyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ- Bunun delili vardır. Ebu Bekir radıyallahu anh, *kaza-i hacet*[125] için efendimiz sallallahu aleyhi ve sellemden hali bir yer bulamadığından, bu durumu efendimize şikâyet etti. Efendimiz de ona ruhsat verdi.[126]

BAYINDIR- Yani Ebu Bekir, tuvalette, Allah'ın Elçisi'nin ruhâniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirerek hayal edip, kalbiyle ondan yardım mı istiyordu?

MÜRİT- Hayır; yani Ebu Bekir, tuvalette ihtiyacını karşılarken bile, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi hayal ediyordu.

BAYINDIR- Çok sevdiği kişinin hayali, insanın gözünün önünden gitmez. Şair, sevgilisi için, "gündüz hayâlimde, gece düşümde" diyor. Ebu Bekir, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi çok sevdiği için tuvalette bile aklından çıkaramadığını söylemiş olabilir. Sizin tarif ettiğiniz rabıtayla bunun ne ilgisi var?

Siz rabıta sırasında, şeyhin ruhaniyetinin müridin yanına geldiğini iddia ediyorsunuz. Şeyhin ruhaniyeti müridin yanına nereden geliyor ki, mürit ondan yardım istesin?

---

124 *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 79.

125 Tuvalet ihtiyacını gidermek.

126 *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 76.

ŞEYH EFENDİ- Ruhaniyetin gözüktüğünün delili var! Yusuf suresinde şöyle buyuruluyor:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلا أَن رَّأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ...

"(Yusuf aleyhisselâm kasıtsız olarak, elinden gelmeyerek) ona (Züleyha'ya) meyletti. Rabbisinin burhanını (delilini) görmeseydi, (o meyline göre hareket edebilirdi)..."

(Yûsuf 12/24)

Bu âyetin tefsirinde ekseri müfessirler, Allah dostlarının tasarruf ve imdadını, gücünü ve yardımını açıklamışlardır. Müfessirlerden ***Keşşaf,*** doğruluktan ayrıldığı ve *Mutezile* mezhebinin[127] görüşüyle vasıflandığı halde Yakub aleyhisselâmın ruhaniyetinin, şaşkınlığından parmaklarını ısırmış olduğu halde Yusuf aleyhisselâma gözükerek, "o kadından sakın" dediğini açıklamıştır.[128]

BAYINDIR- O tefsiri okusaydınız bu sözü söylemezdiniz! Yusuf suresinin 24. âyetinde Züleyha'nın Yusuf aleyhisselâm ile birleşmek için yaptıkları anlatılırken, şöyle buyurulur:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلا أَن رَّأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ...

"Kadın onu çok istiyordu. Rabbinin burhanını görmeseydi, Yusuf da isterdi..."

(Yusuf 12/24)

Keşşaf'ta, âyetteki burhanın doğru anlamı verildikten sonra, şöyle açıklanarak devam edilir:

---

127 Mutezile, bir kelâm mezhebidir. Vasıl b. Ata ve taraftarlarınca kurulmuştur. İnsanın kendi fiillerinin yaratıcısı olduğunu, Allah'ın bu konuda kimseye karışmadığını savunurlar. Birçok konuda farklı görüşleri vardır.

128 *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 65, 66.

"Yusuf aleyhisselâm bir ses duydu; 'Aman kadına yaklaşma!' diye ama aldırmadı. İkinci kez duydu, demini bozmadı. Üçüncü kez duydu, beriye çekildi; ama Yakub aleyhisselâmı parmaklarını ısırmış halde görünceye kadar bir şeyden etkilenmedi...

Keşşaf ta bu görüş sahipleri için aynen şu ifadeler yer alır:

"Bu ve bunun gibi şeyler, hurafeci zorbaların tutundukları şeylerdir. Allah Teâlâ'ya ve nebîlerine iftira, bunların dini olmuştur..."[129]

Biraz düşünülse, bunun Yusuf suresindeki başka âyetlere de aykırı olduğu görülür. Bir âyette şöyle buyurulur:

"(Yakub), onlara sırt çevirdi ve "Vah Yusuf'um vah!" dedi. Üzüntüden gözlerine ak düştü. Acısını içine gömmüştü." (Yûsuf 12/84)

Bu olay, Yusuf'un, Mısır'a gelen kardeşlerinden Bünyamin'i alıkoymasından sonra olmuştu. Eğer Yakup, Bünyamin'i Yusuf'un alıkoyduğunu bilseydi böyle üzülür müydü?

Lütfen bunu rabıtanın delili sayıp da kendinizi daha da kötü duruma sokmayınız.

ŞEYH EFENDİ- Ubeydullah el-Ahrâr es-Semerkandî Hazretleri, ***"Sadıklarla beraber olun."*** (Tevbe 9/119) âyetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur:

Şüphesiz sadıklarla beraber olmak, surette ve manada onlarla beraber olmaktır. Sonra da manevi beraberliği, rabıta ve huzurla tefsir etmiştir ki bu, ehlince malum olan meşru bir iştir.[130]

129 Mahmut b. Ömer ez-Zemâhşerî, *el-Keşşâf*, c. I, s. 467, el-Matbaat'üş-Şarkiyye.

130 *Rûhu'l-Furkân*, c. II, s. 66.

BAYINDIR- Surette ve manada sadıklarla, yani dürüst kimselerle beraber olmaktan ne anlıyorsunuz? Bir kimseyle beraber olmak hem onun yanında yer almak, hem de onunla aynı duygu ve düşünceleri paylaşmak anlamına gelir. Yanında olduğunuz kişi ile aynı duygu ve düşünceleri paylaşmıyorsanız, bu tam beraberlik sayılmaz. Aynı duygu ve düşünceyi paylaştığınız kişinin yanında yer almazsanız, yine beraber olmuş sayılmazsınız. Burada anlatılan odur. Bunun rabıta ile ne ilgisi var?

Bazı şeyhler müritlerine resimlerini dağıtıyor ve rabıta yaparken ona bakmasını söylüyorlar. Siz de bunu yapıyor musunuz?

MÜRİT- Bizde öyle bir şey yoktur. Nebîmiz resmi yasaklamıştır.

BAYINDIR- Eğer Nebîmiz yasaklamamış olsaydı, yapar mıydınız?

MÜRİT- Belki yapardık. Çünkü resme bakmak, şeyhi kalp gözünün önüne getirerek hayal etmekten kolaydır. O zaman şeyhin sureti baş gözüyle görülmüş olur.

BAYINDIR- Dinimizde heykel yasak olmasa, heykelini de yapardınız değil mi?

MÜRİT- Heykel yasak ama!

BAYINDIR- Yasak olmadığını farz ediniz.

MÜRİT- Belki o da yapılırdı. Her müridin evinde şeyhin bir heykeli bulunabilirdi!

BAYINDIR- O zaman mürit, şeyhinin putu karşısına geçecek, ona rabıta yapacak ve onun ruhaniyetinden yardım

isteyecekti. Ona karşı kendini alçaltarak, son derece tevazu ile yalvaracaktı. Puta tapanların yaptığı zaten bundan başkası değildir. Aradan heykeli kaldırıp, yerine şeyhin hayalini geçirmek neyi değiştirir? Puta tapanlar da, zaten taştan veya ağaçtan bir şey beklemiyor; onun temsil ettiği varlığın ruhaniyetinden yardım bekliyorlardır.

Tarif ettiğiniz rabıtaya sadece şu âyet delil olabilir:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ.

"Bilin ki, Allah'ın dini, arı-duru dindir. Allah'tan önce evliyaya sarılanlar derler ki, bunlara kulluk etmemiz sırf, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar, diyedir. Allah tartışıp durdukları her konuda, yüzlerine karşı hükmünü verecektir. Allah, kendini doğrulara kapamış bir yalancıyı yoluna kabul etmez." (Zumer 39/3)

Bu âyet, Kur'ân'da şirki tanımlayan âyettir.

-26-
İBADET

ŞEYH EFENDİ- Neden bizi ilah gibi görüyorsun; bize ibadet edin, demiyoruz ki!

BAYINDIR- Siz herhalde ibadetin ne olduğunu bilmiyorsunuz! Söyler misiniz bana, mürit şeyhin yanında nasıl olmalıdır?

ŞEYH EFENDİ- Bak; sana müridin adabını söyleyeyim de, içinde ne varsa ortaya dök! Müridin inancı şöyle olmalıdır:

"Ben ancak bağlı bulunduğum şeyhim ile hedefime ulaşabilirim."[131]

"Haklı dahi görünse, mürîdin üstadına itirazı haramdır."[132]

"Musa ile Hızır aleyhisselam kıssasında olduğu gibi, şeyhe itiraz çok çirkindir. İtirazcının özrü kabul edilemez. İtirazdan doğan ayrılığın ilacı yoktur. Bu itirazın zararı, mürit üzerine akan feyzin kapanmasıdır."[133]

Müride lazım olan şartlardan biri de, şeyhin emrettiği şeyleri tevil etmeyerek ve geciktirmeyerek yapmasıdır. Zira tevil ve geciktirme, büyük kesintiye sebeptir.[134]

131 Kotku, *Tasavvufî Ahlak*, c. II, s. 247, son paragraf.

132 Age., c. II, s. 5, 2 paragraf.

133 Age., c. II, s. 246, 3. paragraf.

134 Age., c. II, s. 246, 5. paragraf.

Adabtan biri de şeyhinin sevmediği, hoşlanmadığı şeylerden kaçınmasıdır.[135]

Şeyh müride bir şey telkin ettiğinde, devamlı onunla meşgul olmalı ve kalbine hayır ve şer bir şey getirmemelidir.[136]

Sadık müridin sermayesi, sevgi ve bağlılıktır. İnatlık asasını ve muhalefet sevdasını bırakıp, şeyhin emri altında sükûnettir.

Tarikata sevgisi ve şeyhine bağlılığı artan mürit, tarikatta kalmaktan emin olur."[137]

BAYINDIR- Yani kısaca mürit, şeyhinin kölesi olacak. Hatta köleden de öte bir bağlılığı olacak. Çünkü köle, efendisine zaman zaman başkaldırır, başkaldıramasa bile içinden homurdanır; ama mürit hem içi, hem de dışı ile şeyhin tam kölesi olacak. Şeyhin emri altında sessiz sedasız beklerse, tarikattan atılma korkusundan kurtulacak.

ŞEYH EFENDİ- Mürit şeyhinin terbiyesinde ölü yıkayanın elindeki ölü gibi olmalıdır ki, şeyh, müride istediği gibi hareket edebilsin.[138] Yoksa şeyh onu nasıl yetiştirebilir?

BAYINDIR- İnsanları kendine köle eden bir tek nebi yoktur. Böyle bir şey Kur'ân'a temelden karşıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ اللّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّي مِن
دُونِ اللّهِ وَلَكِن كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا كُنتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنتُمْ تَدْرُسُونَ.

---

135 Age., c. II, s. 248.

136 Age., c. II, s. 248.

137 Age., c. II, s. 250.

138 Age., c. II, s. 245, 3. paragraf.

"Allah bir kimseye Kitap, hikmet ve nebîlik versin; o da tutsun halka, 'Allah'tan önce bana kul olun' desin; kimsenin buna hakkı yoktur. Onun diyeceği şudur: 'Kitab'ı öğrettiğinize[139] ve okuduğunuza göre, sadece Rabbe kul olun'."

(Al-i İmrân 3/79)

Diyorsunuz ki, eğer müridin şeyhine bir itirazı olursa, bunun ilacı yoktur. Bu, şeyhe ibadet değildir de ya nedir?

MÜRİT- Bunun neresi ibadet, Allah aşkına!

BAYINDIR- Evet; sadece ibadet yok, yardım isteme de var! Günde kırk kere Fatiha suresini okuyup, Allah'a şöyle sesleniyorsunuz:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ.

"(Allahım!) Yalnız Sana ibadet eder ve yalnız Senden yardım isteriz." (Fâtiha 1/5)

Ama söylemleriniz, Allah'tan başkasına ibadet ettiğiniz ve yardım istediğinizi gösteriyor!

MÜRİT- Çok ağır ithamda bulundunuz. Beş vakit namazını kılan, gece teheccüde kalkan, zikirler yapan, İslâm'a hizmet için kurumlar inşa eden bunca insanı böyle itham edemezsiniz?

BAYINDIR- Sizi Allah'ın açık âyetleri ile uyarıyorum. Biraz düşünseniz, en büyük dostunuz olduğumu anlarsınız. Çünkü bu gidişle cehennemden asla çıkamazsınız!

MÜRİT- Bunca kâfir var; niye onlarla mücadele etmiyorsunuz da, Müslümanların birlik ve beraberlik içinde olmak zorunda olduğu şu günlerde bize saldırıyorsun?

---

139 Kitab'ı öğretecek kadar bildiğinize göre…

Bu kadar iyi işler yapan insanları yok ederseniz, elinize ne geçecek?

BAYINDIR- Hristiyan keşişler mala, evlilik hayatına ve dünyalığa karışmamak ve ömürlerini ibadetle geçirmek için, dağların ıssız tepelerinde kurulu manastırlara kapanırlar. Ama İsa'yı Allah'ın oğlu, Allah ile aralarında bir aracı saydıkları sürece hak yolda olamazlar.

İnanç çok önemlidir. İnsanın sevap namına bir şeyi olmasa da, şirkten uzak bir inancı olsa ve tevbe etmeden ölse, Allah günahlarını bağışlayabilir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَن يَشَاء...

"Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, bunun altındaki günahı, düzenine uyan için bağışlar..."

(Nisâ 4/48)

Başkasına köle olmamızı kabul etmeyen Allah, Nebîsine şu emri vermiştir:

قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِّى أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ. وَلَقَدْ أُوحِىَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ. بَلِ اللَّهَ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنْ
الشَّاكِرِينَ. وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعاً قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّماوَاتُ
مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ.

"De ki: Ey kendini bilmezler! Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi istiyorsunuz?

(Ya Muhammed!) Sana da, senden önceki nebilere de şu, kesin olarak bildirilmiştir: Eğer şirke düşersen yaptığın yanar gider ve sen (de) kaybedenlerden olursun.

Sakın ha! Yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol.

Allah'ı gereği gibi değerlendirmediler. Oysaki kıyamet günü, yeryüzü O'nun avucunun içinde bulunacak; gökler ise, O'nun gücüyle dürülmüş olacaktır. O, kendine eş koşulanlardan uzaktır, yücedir." (Zumer 39/64-67)

Yalnız Allah'a köle olup, başkasına olmamak, hürriyetin doruk noktasına ulaşmak demektir.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem ile ilgili şu âyet üzerinde düşünmek yerinde olur:

وَإِن كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِى أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتفتَرِىَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لاَّتَّخذُوكَ خَلِيلاً. وَلَوْلاَ أَن ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدتَّ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلاً. إِذاً لَّأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لاَ تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا.

"Başka bir şey uydurup, üzerimize atasın, diye sana sıkıntı verip az kalsın seni, sana vahyettiğimiz şeyden ayıracaklardı. O zaman seni dost edinirlerdi!

Eğer sağlam duruşlu yapmasaydık, az da olsa onlara meyledebilirdin.

Meyletseydin, sana hayatın iki kat cezası ile birlikte ölümün de iki kat cezasını tattırırdık. Artık Bize karşı sana yardım edecek birini de bulamazdın." (İsrâ 17/73-75)

-27-
ŞİRK

Şirk, Allah'a ait bazı özellikleri başka birinde de görerek, onu, o özelliklerde Allah ile ortak saymaktır. Buna inanan, onu Allah'a yakın bilir. Allah'a, onun aracılığı ile yaklaşabileceğine ve isteklerini ulaştırabileceğine inanır. Allah'ı bir kral, onu da O'nun yakını gibi görür.

MÜRİT- Bizim yaptığımızın nesi şirk? Biz onlara ibadet mi ediyoruz? Esas onu anlat!

BAYINDIR- Evet; sizi Allah'a ulaştıracağına inandığınız aracılara ibadet ediyorsunuz! ***İbadet***, sözlükte taat anlamına gelir. ***Taat***, boyun eğmektir; daha çok emre uymak ve izinden gitmek anlamında kullanılır.[140] Türkçede buna kulluk denir. ***Abd*** (عبد) ***: kul***, yani köle anlamına gelir.

İnsanlar, güçlerinin yettiğini kendilerine köle etmeye; güç yetiremediklerine de köle olmaya yatkındırlar. Krallar halkı köle gibi görmek istemiş, onlara kayıtsız şartsız boyun eğdirmeye çalışmışlardır. Firavun, halkını toplamış ve şöyle haykırmıştı:

140 İbnü Manzûr, *Lisan'ul-Arab,* Beyrut 1410/1990. İtaat, *tav':* طوع kökündendir. Tav', boyun eğmek demektir. Zıddı, kerih görmek, hoşlanmamaktır. Âyette şöyle buyurulur: "Sonra duman halindeki göğe yönelmiş, ona ve yere; isteyerek veya istemeyerek emrime girin, demişti. İkisi de; isteyerek emrine girdik, diye cevap vermişlerdi." (*Fussilet 41/11*) *Taat:* طاعة da aynı köktendir; boyun eğmek anlamına gelir ve daha çok emre uymak ve izinden gitmek anlamında kullanılır. (Rağıb el-İsfahânî, *el-Müfredât,* s. 529, TVA mad.)

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى.

Yüce Rabbiniz benim. (Naziât 79/24)

Rab; efendi, sahip demektir. Araplar, kölenin sahibine rab derler.[141] Bizde efendi denir. Allah'tan başkasına köle olmayı reddedenler, Allah'tan başkasının rableri ve efendileri olmasını da kabul etmezler. Dikkat ederseniz efendi kelimesi, tarikatlarda sıkça kullanılır.

Krallar siyasi ve askerî güçlerini, zenginler mallarını, kimileri de dini kullanarak insanları köleleştirmek isterler. Dini kullananlar, bunların en kötüsüdür. Çünkü insanlar onlara kulluk etmeyi, Allah'a kulluğun bir parçası sayarlar.

Siz Allah ile birlikte şeyhinize de kulluk ediyorsunuz. Rabıta yaparken, onun ruhaniyetine boyun eğiyorsunuz. Fatiha'yı okurken de, ***"Yalnız Sana kulluk ederiz"*** diyorsunuz!

MÜRİT- Kendine kulluk edilmesini isteyen şeyh var mı?

BAYINDIR- Önceki açıklamalar, yeterli olmadı herhalde! Şeyhe tam bağlanmak, ona rabıta etmek, kalple ondan yardım istemek ve ona asla itiraz etmemek, önünde ölü gibi olmak kulluğun son noktası değil midir? Bundan ileri bir kulluk düşünülebilir mi? Allah'ın istediği, insanın yalnız kendine kul olması ve bu şekilde hürriyetin doruğuna ulaşmasıdır:

---

141 Yusuf aleyhisselam köle olarak Mısır'ın bir yetkilisine satılmış; o yetkilinin karısı Züleyhâ, Hz. Yusuf'a âşık olmuş ve beraber olmak istemişti. O sırada olanları anlatan âyet şöyledir:

"Evinde bulunduğu kadın onu kendine çağırdı, kapıları sıkı sıkı kapadı ve 'gelsene' dedi. Yusuf: 'Günah işlemekten Allah'a sığınırım, doğrusu **senin kocan benim rabbimdir**; bana iyi bakmıştır. Zâlimler iflah olmazlar ki' dedi." (Yusuf 12/23)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ.

"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Sahibinize kul olun ki, kendinizi koruyabilesiniz!" (Bakara 2/21)

-28-

İSTİÂNE

İstiane, yardım istemek demektir. Fatiha suresini her okuyuşumuzda ***iyyâke nestaîn :*** اياك نستعين ***(yani) Allah'ım, yalnız Senden yardım isteriz,*** deriz. Burada şeyhin bir sözünü hatırlamak yerinde olur. Şöyle demişti:

"Siz ne derseniz deyin, biz Allah ile kullar arasında evliyaullahın ve meşâyih-i izâm hazerâtının ruhlarının vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyetinden istimdâd eder, istiânede bulunuruz."[142]

Evliyanın ruhundan istiânede bulunduğunuza göre namazda ***iyyâke nestaîn*** إيّاك نستعين ***: yalnız Senden yardım isteriz,*** demeye hakkınız olmaz.

Rabıta yaparak şeyhin ruhaniyetiyle beraber, suretini kalp gözünün önüne getirip hayal etmeniz ve kalple ondan yardım istemeniz var ya, işte o zaman tevhitle ilginiz kesilir. Çünkü bu, şeyhe ibadet olur.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem; *"Dua ibadetin özüdür."*[143] demiyor mu? Bir de, şöyle diyor: *"Dua ibadetin ta kendisidir."*[144]

---

142 Mahmut Efendi, bu sözü yüzüme karşı söyledi.

143 Tirmizî, *Dua*,1, 3371 no'lu hadis.

144 Tirmizî, *Dua*,1, 3372 no'lu hadis.

Puta tapanlar ibadeti, putu razı edip dualarının kabulünü sağlamak için yaparlar.

Birçok âyette müşriklerin, Allah'tan başkasına dua ettikleri[145] anlatılır. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme verdiği bir emirde, Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا.

"De ki: 'Ben yalnızca Rabbime dua eder; O'na hiçbir varlığı ortak koşmam'." (Cin 72/20)

İbn Abbas; *"Duanız imanınızdır."*[146] demiştir.

İnsanlar öteden beri, en çok dua ve ibadet konusunda yanıldıkları için, bütün elçilerin davetinin temelini bu iki husus oluşturmuştur.

Namaz, oruç, hac, zekât, helaller ve haramlarla ilgili âyet sayısı, Allah'tan başkasına ibadeti/darda kalınca başkasından manevi yardım beklemeyi şirk sayıp yasaklayan âyet sayısından azdır. Kur'ân'ın hemen her sayfasında şirk ile ilgili âyetler vardır:

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ
قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ.

"Darda kalan biri yardım istediğinde ona karşılık verip sıkıntıları gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan kimdir? Allah ile birlikte başka ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!" (Neml 27/62)

145 Nisâ 4/117; En'âm 6/40, 41, 56, 71, 108; A'râf 7/37, 194, 195, 197; Yunus 10/38, 66, 106; Hûd 11/101; Ra'd 13/14; Nahl 16/20, 86; İsrâ 17/56, 57, 67; Kehf 18/14; Meryem 19/48; Hacc 22/12, 13, 62, 73; Müminun 23/117; Furkân 25/68; Şuarâ 26/213; Kasas 28/64, 88; Ankebût 29/42; Lokman 31/30; Sebe' 34/22; Fâtır 35/13, 14, 40; Saffât 37/125; Zumer 39/38; Mümin 40/20, 66; Fussilet 41/48; Zuhruf 43/86; Ahkâf 46/4, 5; Cin 72/18. (26 surede 46 âyet)

146 Buhari, *İman*, 2.

-29-

ALLAH'IN GÖZÜKMESİ (Tecelli)[147]

Tecelli, gözükmek, ortaya çıkmaktır. Allah'ın tecelli etmesi de, O'nun *gözükmesi veya gücünün o*rtaya çıkması anlamında kullanılır.

ŞEYH EFENDİ- (Alnını göstererek) şeyhlerin alnı aynadır. Orada Allah tecelli eder.

BAYINDIR- Allah Teâlâ, bir insanda nasıl gözükür? Bunun delili nedir?

ŞEYH EFENDİ- Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِى أَنظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَن تَرَانِى وَلَكِنِ
انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِى فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا
وَخَرَّ موسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ.

"Musa belirlenen vakitte gelip de Rabbi onunla konuşunca dedi ki: 'Rabbim! Bana kendini göster de, Seni seyredeyim.' Dedi ki: 'Beni göremezsin, ama şu dağa bak; eğer yerinde kalabilirse, daha sonra Beni görürsün!' Rabbi dağa görünür görünmez orasını dümdüz etti. Musa düşüp bayıldı. Kendine gelince dedi ki: ‹Sana boyun eğerim, Sana yöneldim. Ben müminlerin en önde olanıyım'." (A'râf 7/143)

---

147 Bu iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

Allah bir dağda tecelli ettiğine göre, bir insanda tecelli edemez mi?

BAYINDIR- Allah dağda (dağın içinde) tecelli etmedi, yani gözükmedi; dağa tecelli etti (dağa gözüktü) ve dağ parçalandı, Musa da baygın düştü.

ŞEYH EFENDİ- İşte şeyh dağ yerinde, mürit de Musa aleyhisselâm makamındadır.[148]

BAYINDIR- Bu ne biçim delil getirme, ne biçim kıyastır? Allah Teâlâ dağda gözükmedi, dağa gözüktü. Allah'ın insana tecelli etmeyeceği, yani bu dünyada bir insana gözükmeyeceği yukarıdaki âyette açıkça belirtilmiştir.

Siz kendinizi dağ ile mi kıyaslarsınız? İnsan dağa benzer mi? İnsanla dağ arasında nasıl bir benzerlik kuruyorsunuz.

Benzetmeyi doğru saysak, tecelliden sonra şeyhin paramparça olması gerekir. Çünkü dağ paramparça olmuştu.

ŞEYH EFENDİ- Allah şeyhleri korur. Allah'ın gücü buna yetmez mi?

BAYINDIR- Allah'ın gücünün yetmediği ne var ki; ama O'nun gücüyle delil getirilmez. Allah'ın şeyhi koruyacağının delili nedir?

Ayrıca Allah'ın dağa tecelli etmesi, özel bir olaydır; bunun kıyaslanacağı bir şey yoktur. Çünkü olağan dışı bir olaya benzetme yapılarak bir hükme varılamaz.[149]

Şeyhi dağa, müridi de Musa aleyhisselama benzettiniz. Bunu hangi mantıkla yaptığınızı anlamak mümkün değil!

---

148 Müridin, şeyhi önünde cezbeye gelip baygın düşmesi, bu şartlanmadan dolayı olsa gerektir!

149 Alâ hilâf'il-kıyâs vâki olan şey sâire mekîsun aleyh olamaz. (Mecelle m. 15.)

MÜRİT- Tecelli meselesini niye yanlış değerlendiriyorsun? Bu, şeyh efendinin bütün davranışlarıyla müritlerine örnek hale gelmesinden başka bir şey değildir.

BAYINDIR- Allah'ın, şeyhin bedenine girdiğini mi söylemek istiyorsunuz?

MÜRİT- Hayır, asla öyle demiyorum. Şeyhin örnek olmasından bahsediyorum.

BAYINDIR- Örnek olması için Allah'ın şeyhin alnında gözükmesi mi gerekiyor?

ŞEYH EFENDİ- Şeyhin iki gözünün arası feyiz kaynağıdır. Rabıtada, iki gözün arasındaki hayal hazinesi ile mürşidin ruhaniyetinin yüzüne hatta iki gözünün arasına bakılır.[150]

BAYINDIR- İşin sırrı şimdi çözüldü. Şeyhin alnında Allah Teâlâ'nın tecelli etmesine neden ihtiyaç duyduğunuzu şimdi anladım. Bir yanlış, sizi bir başka yanlışa zorluyor.

Önce rabıta diye bir şey uydurdunuz; onu kabul ettirebilmek için de Allah'ın şeyhin alnında tecelli ettiğini uydurmanız gerekti!

Çünkü mürit rabıta yaparken, şeyhinin ruhaniyetini hayal ediyor ve iki gözünün arasına, yani alnının ortasına baktığını düşünüyor. Size göre orası feyiz kaynağıdır. Sonra şeyhine karşı kendini iyice alçaltıp ona yalvarıyor, onu Allah ile kendi arasında vesile kılıyor.[151]

---

150 *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 79.

151 Bkz. *Rûhu'l-Furkân,* c. II, s. 79.

Burada şeyhin alnının ayna sayılmasına ve orada Allah'ın gözükmesine ihtiyaç duyuyorsunuz. Yoksa müritleri nasıl kandıracaksınız!

Bazı tasavvuf kitaplarında daha ileri gidilerek, Allah'ın isimlerinin ve sıfatlarının şeyhte gözüktüğü ifade edilir.[152] Yani size göre şeyh, aranızda yaşayan Allah olur hâşâ!

152 Bkz. Kotku, *Tasavvufî Ahlâk*, c. II, s. 184-185.

-30-

GİYİM KUŞAM

MÜRİT- Bütün bunları söylüyorsunuz, ama gayrimüslimler gibi elbise giyiniyorsunuz!

BAYINDIR- Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin zamanında Müslümanlarla gayrimüslimlerin giyim kuşamları farklı değildi. Müslüman olan hiç kimseye elbise modelini değiştirmesi söylenmezdi. Hiçbir mezhepte kadın veya erkek için belirlenmiş bir elbise modeli yoktur.

Bazı elbiseler, bir üniforma olmuştur. Askerin ve polisin üniforması gibi, gayrimüslimlerin üniforması haline gelmiş elbiseler olabilir. Bir elbise kâfirlik simgesi haline gelmişse, onu giymek caiz olmaz. Asker ve polis kıyafetleri zaman zaman değiştiği gibi, gayrimüslimlerin simgesi olan elbiseler de değişebilir. Fıkıh kitaplarında bu simgelerle ilgili hükümler vardır.

Simge, bir ihtiyaçtan doğar. İslâm toplumunda yaşayan bir gayrimüslim içki içebilir, domuz eti yiyebilir ve domuz besleyebilir. İçki içtiğini gördüğünüz kişi eğer Müslümansa, suçüstü yakalar, hâkim önüne çıkarırsınız. Fakat Hristiyan ise çıkaramazsınız!

İslâm devletleri, bir karışıklık olmasın, diye gayrimüslimlere özel bir başlık veya belli renk ve biçimde kuşak giyinme zorunluluğu getirmişlerdir. Öyle bir yerde bir Müslüman tutar, aynı başlığı veya aynı kuşağı giyinirse, Müslümanları aldatmış olur. Bugün polis veya asker elbisesi giymenin suç olması gibi, o da suçtur. Fıkıh kitaplarımızda gayrimüslim elbiseleri konusunda yer alan hükümler, sadece bu gibi simgelerle ilgilidir.

-31-

ŞEYH ÖĞRETMEN OLMALI[153]

BAYINDIR- Sıradan bir Müslüman olmak, diğer Müslümanlar gibi ibadetlerinizi yapıp işinize bakmak neyinize yetmiyor ki! Kendinize Allah ile kul arasında bir yer arıyorsunuz?

ŞEYH EFENDİ- Allah Teâlâ âyette: ***"… De ki; hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?.."*** (Zumer 39/9) diye buyurmuyor mu?

BAYINDIR- Tamam, bir öğretmen, bir hoca olarak saygı görün. İyi bir şeyh, iyi bir öğretmen olmalı, doğru bildiği şeyleri insanlara öğretmeli ve onlara örnek olmalıdır. Ama Allah ile kul arasında var saydığınız bir manevi makama kendinizi koymaya çalışmayınız.

---

153 Bu iddialar, Mahmut Ustaosmanoğlu ve ekibi ile yaptığımız görüşmede ortaya atılmıştır.

-32-

İSLÂM'IN YAYILIŞI

MÜRİT- Sen tarikatları yerin dibine soktun ama İslâm tarikatlar sayesinde yayılmıştır. Büyük âlim Muhammed Hamidullah da tarikatlara karşı iken, İslâm'ın sufiler sayesinde yayıldığını görünce fikrinden vazgeçti.

BAYINDIR- Muhammed Hamidullah'ın öğrencisi ve benim de hocam olan Salih Tuğ, ondan şu sözü nakletti: *"İslâm Avrupa'da hızla yayılıyor, ama tarikatların etkisiyle yayıldığı için hiçbir varlık gösteremiyor. Bu insanlara keşke Kur'ân'ı öğretebilsek!"*

Bizim karşı çıktığımız, Kur'ân'a açıkça aykırı olan şeylerdir. Siz Kur'ân'ın çok açık ifadelerine aykırı şeyler yapıyorsunuz! Bunlar karşısında susarsak, Allah'a hesabını veremeyiz.

MÜRİT- Açık âyetlere kim karşı çıkar?

BAYINDIR- Lütfen başa dönmeyelim. Öyle diyorsunuz ama ayrıntıya girince Kur'ân'dan ne kadar uzaklaştığınız açıkça gözüküyor.

Kur'ân'a aykırılıklarla dolu tarikatların İslâm diye yayılması, sadece insanları İslâm'dan uzaklaştırır.

SONUÇ

Son olarak şunun bilinmesini isterim ki, Kur'ân'a aykırı olan söz ve davranışlar, hangi ad altında olursa olsun, onlara karşı çıkmak her Müslümana farzdır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin yolunda gitmenin gereği budur.

Bir hocanın etrafında toplanıp cemaat oluşturmak, Kur'ân'a ve hikmete uygun olarak İslâm'ı yaşamak, takdir edilecek bir davranıştır.

Tutar o hocaya manevi makamlar tanır, onu Allah ile aranıza sokuşturarak insanları ona bağlanmaya çağırır, Allah'ı ikinci sıraya koyarsanız, bunun adı şirk olur.

Her türlü aşırılıktan uzak olarak Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin gösterdiği gibi yaşamalı, dünyamızı ve âhiretimizi tehlikeye sokmamalıyız.

Bu tartışmalarda Allah rızasından başka bir gaye düşünülmemiştir. İnsan olduğumuz için hata yapmış olabiliriz. Allah rızası için talebimiz şudur: Gördüğünüz hataları lütfen Kur'ân ve hikmet ışığında tenkit ediniz ve doğrunun ortaya çıkarılmasına, İslâm âleminin, bu bataklıktan sağ sâlim çıkmasına yardımcı olunuz.

Hidayet elinde olan Rabb'imizden, bizi Kur'ân'a sıkı sarılanlardan eylemesini niyaz ederiz.

Başarı Allah'tandır.

KAYNAKÇA

Kur'ân-ı Kerim.

Abdulaziz Bayındır, *Duada Evliyayı Aracı Koyma ve Şirk*, İstanbul 2001.

Abdullah b. Yusuf ez-Zeylaî, (öl. 762 h.) *Nasb'ur-Râye li Ehâdîs'il-Hidâye*, Kahire.

Abdülaziz ed-Debbâğ, *el-İbrîz*, (Terc: Celal Yıldırım) İstanbul 1979.

Ahmed b. Hacer el-Heytemî, *Tuhfet'ül-Muhtâc bi Şerh'il-Minhâc*, (Şirvânî ve Kasım el-İbâdî haşiyeleriyle birlikte.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, İstanbul 1402/1982.

Ahmed Naim, Mukaddime, *Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi ve Şerhi*, Ankara 1979.

Ali b. Muhammed b. Ebî'l-İzz ed-Dimaşkî, (öl. 792 h./1390 m.) *Şerh'ül-akîdet'it-Tahâviyye*, Beyrut 1408/1988.

Bedreddin el-Aynî, *Umdet'ül-Kârî fî şerhi Sahîh'il-Buhârî*, İstanbul 1308.

Cerîde-i İlmiyye, Muharrem 1333 tarihli nüsha, Sayı 7.

Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî el-Kurtubî, *el-Cami' li Ahkâm'il-Kur'an*, Beyrut 1408/1988.

Ebu Abdillah Muhammed b. Yezid, *Sünen-i İbn Mace*.

Ebu Abdirrahman Ahmed b. Şuayb en-Nesai, *es-Sünen*.

Ebû Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî, *Tefsîr'ut-Taberî*, Beyrut 1412/1992.

Ebu Davud, Süleyman b. Eş'as es-Sicistani el-Ezdi, *Sünen-i Ebi Davud*.

Ebu İsa Muhammed b. İsa es-Sülemi et-Tirmizi, *Sünenü't-Tirmizi*.

Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccac el-Kuşeyri en-Neysaburi, *Sahih-u Müslim*.

Ebussud Efendi, Ebu's-suûd el-İmâdî (öl. 982 h.), *İrşad'ul-akl'is-selîm ilâ mezâyâ'l-Kur'ân'il-Kerîm*, Beyrut.

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, İst. 1936.

Esat Coşan (Halil Necatioğlu takma adı ile), *İslam Dergisi*, Ağustos 1992, Sayı 108.

Fahrüddin er-Râzî, *Tefsir-i Kebîr*, Matbaa-i Amire, 1307.

Fethi Okyar, *Üç Devirde Bir Adam*, İstanbul 1980.

Firuzabâdî, *Kamus Tercümesi*, Mütercim Asım, Bahriye Matbaası 1305.

Hasan Basri Çantay, *Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, İstanbul 1974.

Hasan Kamil Yılmaz, *Altınoluk Mecmuası*, Aralık 1995 sayısı.

----- Ledün İlmi ve Keşf, *Altınoluk Dergisi*, Sayı 105, Kasım 1994, İstanbul.

Hayrettin Karaman, *İslam Hukukunda İctihad*, Diyanet Yayınları, Ankara, tarih yok.

İbn-i Kemal Paşa, *el-Erbeûn*, v. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.

İbnü Manzûr, *Lisan'ul-Arab*, Beyrut 1410.

İmam Rabbânî, *Mektûbât*, (Arapça), İstanbul, tarih yok.

İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, *Keşf'ul-Hafâ*, Beyrut 1988/1408.

Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i Cedîd, İbrani, Keldânî ve Yunan dillerinden tercüme. Dersaadet 1910.

Mehmed Zahid Kotku, *Ehl-i Sünnet Akaidi*, Küfrü Mucip Sözler ve Haller, Seha Neşriyat, İst. 1992.

-----, *Tasavvufî Ahlak*, İst. 1982,

Mahmut b. Ömer ez-Zemâhşerî, *el-Keşşâf*, c. I, s. 467, el-Matbaat'üş-Şarkiyye.

Mahmut Ustaosmanoğlu (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, *Ruhu'l-Furkân Tefsiri*, İstanbul 1992.

Malik b. Enes, *el-Müdevvenet'ül-Kübrâ*, Mısır.

Muhammed b. Cerîr et-Taberî, *Tefsîr'üt-Taberî*, Beyrut 1412/1992.

Muhammed b. İsmail el-Buhari, *el-Camiu's-Sahih*.

Muvaffak'ud-din b. Kudâme, *el-Muğnî* (öl.630 h.) Beyrut 1404/1984.

Ömer Nasuhi Bilmen, *Hukukı İslamiyye Kamusu*, I/370, 392, İst. 1967.

Rağıb el-İsfahânî, *el-Müfredât*, (Safvân Adnan Davudî'nin tahkikiyle) Dımaşk ve Beyrut 1412/1992.

Ramazanoğlu Mahmut Sami, Bir Bayram Sohbeti, *Altınoluk Mecmuası,* Şubat 1997.

Safiyy'ur-Rahmân el-Mübarekfûri, *er-Rahik'ul-Mahtûm*, Beyrut 1408/1988.

Said-i Nursi, *Risale-i Nur Külliyatı*, İstanbul 1995.

Subhi Salih, *Ulûmu'l- Hadis ve Mustalahuh,* Beyrut 1969

Şemseddin Sami, *Kamus-i Türkî*, İstanbul 1319.

Şerîf Ali b. Muhammed el-Cürcânî, *et-Tarifât*, tarih ve yer yok.

Yüce ve Süflî Ruhlar, *Zaman Gazetesi*, 29 Eylül 1993.

Zaman Gazetesi, Küçük Dünyam-2, 28 Kasım 1996.